

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी. कॉम. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५

Generic Elective

Basics of Commerce – I (G08-0117)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५

कमाल गुण : ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०४

१) ——— म्हणजे व्यवसायांमध्ये, ग्राहकांमध्ये किंवा व्यवसाय आणि ग्राहक यांच्यात घडू शकते.

अ) व्यापार

ब) कृषी

क) व्यवसाय

ड) वाणिज्य

२) ——— ही एक आर्थिक क्रिया आहे ज्याचा परिणाम नफा मिळवून होतो.

अ) व्यापार

ब) कृषी

क) व्यवसाय

ड) वाणिज्य

३) दुय्यम क्षेत्रात ———क्रियाचा समावेश होतो.

अ) व्यापार

ब) उत्पादन

क) व्यवसाय

ड) वाणिज्य

४) ——— म्हणजे लोक किंवा देशांमधील वस्तू किंवा सेवांची खरेदी किंवा विक्री.

अ) व्यापार

ब) कृषी

क) व्यवसाय

ड) वाणिज्य

ब) बरोबर किंवा चूक.

०२

१) आंतराष्ट्रीय व्यापार म्हणजे देशाच्या हद्दीत व्यापार.

२) रोजगार निर्मिती हे व्यवसायाचे आर्थिक उद्दिष्ट आहे.

प्र.२ छोटी टीप लिहा.

०६

१) व्यवसाय उद्दिष्टे

२) देशांतर्गत व्यापार

- प्र.३ लहान उत्तर लिहा. 0६
व्यवसायातील नफ्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.४ व्यावसायिक क्रियाचे वर्गीकरण स्पष्ट करा. 0६
किंवा
लघुउद्योगांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.५ निर्यात प्रक्रिया स्पष्ट करा. 0६
किंवा

परिच्छेदातून 03 आर्थिक आणि 03 आर्थिकेतर क्रिया ओळखा.

सीता आणि गीता या बहिणी आहेत. सीता ही गीताची मोठी बहीण आहे. दोघेही एकाच कॉलेजला जातात. सीता गीताला अभ्यासात नेहमी मदत करत असे. गीताने सीतेसाठी डी-मार्टमधून ड्रेस खरेदी केला. कॉलेजला जाताना सीता गीताला बाईकवर घेऊन जाते. सीतेने गीतासाठी हवाई येथून जोडे खरेदी केले. सीतेला वाढदिवसानिमित्त गीताने भेट दिली. सीताने तिच्या वाढदिवसाला डेनिशकडून केक आणला होता.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
-----	---

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Generic Elective
Basics of Commerce – I (G08-0117)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) _____ can take place between businesses, between consumers, or between businesses and consumers.
 - a) Trade
 - b) Agriculture
 - c) Business
 - d) Commerce
- 2) _____ is an economic activity which results in earning profit.
 - a) Trade
 - b) Agriculture
 - c) Business
 - d) Commerce
- 3) Secondary sector includes _____ activities.
 - a) Trade
 - b) Production
 - c) Business
 - d) Commerce
- 4) _____ means the buying or selling of goods or services between people or countries.
 - a) Trade
 - b) Agriculture
 - c) Business
 - d) Commerce

B) True or False. **02**

- 1) International trade means trading within the borders of a country.
- 2) Employment Generation is an economic objective of a business.

Q.2 Write Short Note. **06**

- a) Business Objectives
- b) Domestic Trade

Q.3 Write Short Answer. **06**

Explain the Role of Profit in Business.

Q.4 Explain the Classification of Business Activities. **06**

OR

Explain the Importance of Small-Scale Industries.

Q.5 Explain the Export Procedure.

06

OR

Identify 03 economic and 03 non- economic activities from the paragraph.

Sita and Gita are sisters. Sita is elder sister of Gita. Both are going to same college. Sita always helping Gita in studies. Gita purchased dress from D-Mart for Sita. Sita takes Gita on her bike while going to college. Sita purchased shoes from Hawaii for Gita. Gita gave gift for Sita on her Birthday. Sita brought cake from Denish on her Birthday.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी. कॉम. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५

Generic Elective

Principles of Marketing - I (G08-0118)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५

कमाल गुण : ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०४

१) समाजासाठी रहाणीमानाची निर्मिती करणे व त्याचे प्रदान करणे म्हणजे ——— होय.

अ) उत्पादन

ब) वित्तपुरवठा

क) उपभोग

ड) विपणन

२) नाणे बाजार हा ——— चा एक प्रकार आहे.

अ) भांडवल बाजार

ब) घाऊक बाजार

क) किरकोळ बाजार

ड) वस्तू बाजार

३) ——— म्हणजे वस्तूच्या विक्री इतिहासातील विभिन्न अवस्था दर्शविणारे चक्र होय.

अ) नफा जीवन चक्र

ब) बाजारपेठ जीवन चक्र

क) बढती जीवन चक्र

ड) वस्तू जीवन चक्र

४) विक्री घडून येण्यासाठी विक्रेता व संभाव्य ग्राहक यांच्यात समोरा-समोर साधलेला तोंडी संवाद म्हणजे ——— होय.

अ) अवैयक्तिक विक्री

ब) वैयक्तिक विक्री

क) अप्रत्यक्ष विक्री

ड) टपाल विक्री

ब) चूक कि बरोबर सांगा. (प्रत्येकी एक मार्क)

०२

१) विपणन ही संकुचित संकल्पना आहे.

२) नवीन वस्तू कल्पना निर्मिती ही वस्तू नियोजन आणि विकास प्रक्रियेची पहिली पायरी आहे.

- प्र.२ खालील प्रश्नाचे उत्तर द्या. (टीप लिहा) 0६
१) वितरणाची संकल्पना सांगा.
२) वृद्धीची संकल्पना सांगा.
- प्र.३ खालील प्रश्न सोडवा. (टीप लिहा) 0६
१) विपणनाचे स्वरूप
- प्र.४ खालील पैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (दीर्घोत्तरी प्रश्न) 0६
१) बाजारपेठ विभाजनाचे आधार स्पष्ट करा.
किंवा
२) विपणनाचे महत्त्व स्पष्ट करा
- प्र.५ खालील पैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (दीर्घोत्तरी प्रश्न) 0६
१) वस्तू जीवन चक्राचे टप्पे स्पष्ट करा.
किंवा
२) वितरण मार्गाचे प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Generic Elective
Principles of Marketing - I (G08-0118)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) _____ is a creation and delivery of a standard of living to society.
 - a) Production
 - b) Financing
 - c) Consumption
 - d) Marketing
- 2) Money market is the type of _____.
 - a) Capital market
 - b) Wholesale market
 - c) Retail market
 - d) Commodity market
- 3) _____ is an attempt to recognize distinct stages in the sales history of the product.
 - a) Profit Life Cycle
 - b) Place Life Cycle
 - c) Promotion Life Cycle
 - d) Product Life Cycle
- 4) _____ is an oral face to face communication between salesman and prospective customer to effect sales.
 - a) Impersonal selling
 - b) Personal selling
 - c) Indirect selling
 - d) Mail order selling

B) True or false. (One Mark Each) 02

- 1) Marketing is the narrow concept
- 2) Generation of new product ideas is the first step in product planning and development.

Q.2 Answer the following. (Short note) 06

- a) Explain the concept of Distribution.
- b) Explain the concept of Promotion.

Q.3 Attempt the following. (Short note) 06

- a) Nature of Marketing

- Q.4 Attempt any one of the following. (Long Answer) 06**
- a) Explain the bases for Market Segmentation.
- OR**
- b) Explain the importance of Marketing.
- Q.5 Attempt any one of the following. (Long Answer) 06**
- a) Explain the stages of Product Life Cycle.
- OR**
- b) Explain the types of distribution channels.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी. कॉम. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५

Generic Elective
Introduction to Budget (G08-0119)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०४

१) भारताचे केंद्रीय बजेट सामान्यतः कोणत्या महिन्यात सादर केले जाते?

अ) जानेवारी	ब) फेब्रुवारी
क) मार्च	ड) एप्रिल

२) भारतात वित्तीय उत्तरदायित्व आणि बजेट व्यवस्थापन (FRBM) कायदा केव्हा संमत झाला?

अ) १९९१	ब) २००३
क) २०१०	ड) २०१५

३) कोणत्या प्रकारच्या बजेटमध्ये नियोजित खर्च उत्पन्नापेक्षा जास्त असतो.

अ) समतोल बजेट	ब) अधिशेष बजेट
क) तूट बजेट	ड) भांडवली बजेट

४) खालीलपैकी कोणता बजेटचा प्रमुख घटक नाही?

अ) उत्पन्न	ब) खर्च
क) बचत	ड) बाजार

ब) योग्य की अयोग्य ते लिहा. ०२

१) भारतीय बजेटिंगचा इतिहास ब्रिटिश कालखंडात सुरू झाला.

२) तूट बजेट म्हणजे सरकारचे उत्पन्न खर्चापेक्षा जास्त असते.

प्र.२ खालील संक्षिप्त उत्तर लिहा. ०६

१) सरकारी बजेटिंगचे महत्त्व यावर थोडक्यात लिहा.

२) समतोल बजेट म्हणजे काय? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

- प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (संक्षिप्त उत्तर) 0६
बजेटचे प्रकार, उदाहरणांसह आणि आर्थिक नियोजनातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (दीर्घोत्तरी प्रश्न) 0६
१) तूट बजेटिंगची प्रमुख कारणे कोणती आहेत आणि त्याचा अर्थव्यवस्थेवर कसा परिणाम होतो?
- किंवा
- २) तूट नियंत्रणात ठेवण्यासाठी 2003 मधील वित्तीय उत्तरदायित्व आणि बजेट व्यवस्थापन (FRBM) कायद्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (दीर्घोत्तरी प्रश्न) 0६
१) भारतीय बजेटिंगचा इतिहास मांडून त्यातील महत्त्वाचे टप्पे आणि सुधारणांचा आढावा घ्या.
- किंवा
- २) विकसनशील अर्थव्यवस्थेवर तूट बजेटिंगचा कसा परिणाम होतो याचे विश्लेषण करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Generic Elective
Introduction to Budget (G08-0119)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) The Indian Union Budget is typically presented in which month?
 a) January b) February
 c) March d) April
- 2) When was the Fiscal Responsibility and Budget Management (FRBM) Act passed in India?
 a) 1991 b) 2003
 c) 2010 d) 2015
- 3) What type of budget is characterized by planned expenditure, exceeding revenue?
 a) Balanced Budget b) Surplus Budget
 c) Deficit Budget d) Capital Budget
- 4) Which of the following is not a major component of a budget?
 a) Income b) Expenditure
 c) Savings d) Market

B) True or False. 02

- 1) The history of Indian budgeting dates back to the British colonial period.
- 2) A deficit budget means that government revenue exceeds expenditure.

Q.2 Answer the Following (Short Note) 06

- a) Write a short note on the importance of government budgeting.
- b) Explain the concept of a balanced budget and its significance.

Q.3 Attempt the following. (Short Answer) 06

Discuss the types of budgets with examples and their relevance in financial planning.

Q.4 Attempt any one of the following. (Long Answer) 06

a) What are the major causes of deficit budgeting, and how does it impact the economy?

OR

b) Explain the role of the Fiscal Responsibility and Budget Management (FRBM) Act, 2003, in controlling deficits.

Q.5 Attempt any one of the following. (Long Answer) 06

a) Trace the history of Indian budgeting, highlighting key milestones and reforms.

OR

b) Analyze the effects of deficit budgeting on a developing economy.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Ability Enhancement
English Communication Skill (G08-0109)

Day & Date: Friday, 02-May-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct answers and rewrite the following. 04

- 1) _____ words are generally not used in verbal communication.

a) Technical	b) Simple
c) Common	d) Regional
- 2) Using abbreviations in the communication leads to _____ barriers.

a) language	b) cultural
c) changes	d) transmits
- 3) 'Receiver' is the person who _____ the message.

a) Encodes	b) Decodes
c) Changes	d) Transmits
- 4) _____ should be avoided in the interview.

a) Attentiveness	b) Negativity
c) Clarity	d) Accuracy

B) Say whether the following sentences are true or false. 02

- 1) In a group discussion, the discussion must be directed to its logical conclusion.
- 2) Horizontal communication takes place among staff members at the same level.

Q.2 Answer the questions in brief. (Any Two) 06

- a) What does mean by verbal communication?
- b) What care should be taken while facing the interview?
- c) Comment on the don'ts in the group discussion.
- d) What is the importance of vertical communication at workplace?

Q.3 Write short answers. (Any One) 06

- a) What does mean by formal communication?
- b) Comment on the 7 C's of communication.

Q.4 Attempt any ONE of the following questions. 06

a) Comment on the barriers to effective communication.

OR

b) State the meaning of communication and the significance of communication.

Q.5 Attempt any ONE of the following questions. 06

a) Write a script of an interview for the post of sports teacher in the college.

OR

b) Write a script of a group discussion on the 'Need of value education' in present time.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

बी. कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल २०२५
Ability of Enhancement
Marathi (G08-0110)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०२-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०४

१) स्त्री-पुरुष तुलना हा ग्रंथ कोणी लिहिला आहे?

- अ) मुकुंदराव पाटील ब) ताराबाई शिंदे
 क) प्रज्ञा पवार ड) शांता शेळके

२) 'सुटका' ही कथा कोणी लिहिली आहे?

- अ) शंकर पाटील ब) राजेंद्र भोसले
 क) आनंद यादव ड) व्यंकटेश माडगूळकर

३) म्हाईभट यांचा जन्म कोठे झाला आहे?

- अ) पारनेर ब) नासिक
 क) पुणे ड) सारोळे

४) सुधा मूर्ती यांना २००६ मध्ये भारत सरकारने कोणत्या पुरस्काराने सन्मानित केले?

- अ) पद्मश्री ब) पद्मभूषण
 क) भारतरत्न ड) साहित्यरत्न

ब) चूक की बरोबर ते लिहा.

०२

१) 'दहा रुपयाची नोट' ही कथा हमीद दलवाई यांनी लिहिली आहे.

२) 'गांधारीचे डोळे' ही कादंबरी नागनाथ कोतापल्ले यांनी लिहिली आहे.

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा.

०६

अ) 'दहा रुपयाची नोट' या कथेतील सामान्य माणसाचे जीवन थोडक्यात लिहा.

ब) मुकुंदराव पाटील यांनी आपल्या शेतकीची स्थिती या पाठातून शेतकऱ्यांची वेदना कशी मांडली आहे?

- प्र.३ खालील प्रश्न सोडवा. 0६
भाषेतली पुरुषप्रधानता आ. ह. साळुंखे यांनी कशी सांगितली आहे?
- प्र.४ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न लिहा. 0६
अ) 'सुटका' कथेच्या माध्यमातून राजेंद्र भोसले यांनी अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या समस्या कशा मांडल्या आहेत?
किंवा
ब) परंपरेने सांगितलेले दोष स्त्रियांपेक्षा पुरुषातच अधिक आढळतात हे ताराबाई शिंदे यांचे विधान स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. 0६
अ) 'वयाची अट नाही' या पाठाच्या आधारे आजीच्या व्यक्तिमत्त्वाचे गुणविशेष सविस्तर लिहा.
किंवा
ब) 'पावसात सूर्य' या कथेतून स्त्रीचे दुःख, वेदना नीरजा यांनी कसे मांडले आहे?

Seat
No.

Set P

B. Com. (Semester-I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Ability Enhancement
Urdu (G08-0111)

Day & Date: Friday, 02-05-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the left indicate full marks.

04

سوال نمبر 1. (A) صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جملہ مکمل کیجیے اور جوابی پرچے میں لکھیے۔

(1) غزل کے سب سے بہترین شعر کو کیا کہتے ہیں؟

(A) قافیہ۔ (B) ردیف۔

(C) بیت الغزل۔ (D) مطلع۔

(2) میر تقی میر کو کس خطاب سے نوازا گیا تھا؟

(A) بیوہ شاعر۔ (B) خدائے سخن۔

(C) شاعر خانہ خراب۔ (D) پہلوان سخن۔

(3) قصیدہ تضحیک روزگار میں کس کی ہجو بیان کی گئی ہے؟

(A) گھوڑے۔ (B) گدھے۔

(C) اونٹ۔ (D) ہاتھی۔

(4) محمد رفیع سودا کہاں پیدا ہوئے؟

(A) مہاراشٹر۔ (B) کرناٹک۔

(C) امریکہ۔ (D) دہلی۔

02

(B) صحیح یا غلط کی نشاندہ کیجیے۔

(1) وحید الدین سلیم ایک ماہر زبان۔۔۔۔۔۔۔۔ اور صحافی بھی تھے۔

(A) صحیح۔ (B) غلط۔

(2) قصیدہ ترکی زبان کا لفظ ہے۔

(A) صحیح۔ (B) غلط۔

06

سوال نمبر.2. مختصر جواب لکھیے۔

تشریح کیجیے اور شاعر کا نام لکھیے۔

(1) ناز کی اس کے لب کی کیا کہیے

پنکھڑی اک گلاب کی سی ہے

تشریح کیجیے اور شاعر کا نام لکھیے۔

(2) چشم دل کھول اس بھی عالم پر

یاں کے اوقات خواب کی سی ہے

06

سوال نمبر.3. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔

(1) قصیدہ کی تعریف ہیئت بیان کیجیے۔

06

سوال نمبر.4. مفصل جواب لکھیے۔ (کوئی ایک)

(1) قصیدہ تضحیک روزگار کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

OR

(2) میر تقی میر کا تعارف لکھیے اور ان کے چند اشعار لکھیے

06

وال نمبر.5. مفصل جواب لکھیے۔

(1) قصیدہ کے آغاز و ارتقاء پر مفصل نوٹ لکھیے۔

OR

(2) غزل کے آغاز و ارتقاء پر مفصل نوٹ لکھیے۔

Seat No.	
-----------------	--

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०२-०५-२०२५
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

कमाल गुणः ३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
४) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

04

- १) व्यापारी भूगोल ही ——— भूगोलाची उपशाखा आहे.
अ) सांस्कृतिक ब) राजकीय
क) आर्थिक ड) प्राकृतिक
- २) ——— भूगोल हे भौगोलिक रचना आणि व्यावसायिक क्रियाकलापांमधील संबंध दर्शविते.
अ) व्यापारी ब) आर्थिक
क) सामाजिक ड) पर्यावरण
- ३) मानवांनी निर्माण केलेल्या संसाधनांना ——— म्हणतात.
अ) नैसर्गिक संसाधन ब) उपयुक्त संसाधन
क) औद्योगिक स्रोत ड) मानवनिर्मित
- ४) सौरऊर्जा ही ——— प्रकारची साधनसंपत्ती आहे.
अ) पुननिर्माण ब) पुननिर्माण न करता येणारी
क) संपन्नारी ड) स्थानिक

OR

- १) मानवी गरजा भागवण्यासाठी वापरता येणारी कोणतीही गोष्ट म्हणजे ----.
- २) शाश्वत विकासाचे तत्त्व ---- आहे.

03

- अ) पवन ऊर्जा
ब) व्यापारी भूगोलाचे महत्त्व सांगा.

- प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. 0६
साधनसंपत्तीचे महत्त्व सांगा.
- प्र.४ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 0६
अ) व्यापारी भूगोलाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) साधनसंपत्तीचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 0६
अ) व्यापारी भूगोलाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
ब) साधनसंपत्तीचे संवर्धन स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set

P

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Ability Enhancement
Commercial Geography (G08-0112)

Day & Date: Friday, 02-05-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 4) The use of maps stencils is allowed.

Q.1 A) Rewrite the following sentences by choosing appropriate words. 04

- 1) Commercial Geography is a sub branch of _____ Geography.
 - a) Cultural
 - b) Political
 - c) Economic
 - d) Physical
- 2) _____ Geography is the relation between Geographic Structure and Commercial Activities.
 - a) Commercial
 - b) Economic
 - c) Social
 - d) Environment
- 3) Resources created by human beings are called _____.
 - a) Natural Resource
 - b) Useful Resource
 - c) Industrial Resource
 - d) Man Made Resource
- 4) Solar Energy is a _____ type of resources.
 - a) Renewable
 - b) Non-Renewable
 - c) Exhaustible
 - d) Local

B) Fill in the blanks. 02

- 1) Anything that can be used to satisfy human needs is a _____.
- 2) Principle of Sustainable Development _____.

Q.2 Write short note/Short answer/Short problem 06

- a) Wind Energy
- b) Importance of Commercial Geography

Q.3 Answer the following question. 06

Explain the importance of resources.

Q.4 Answer the following questions. (Any ONE) 06

- a) Explain the nature of Commercial Geography.
- b) Explain the Classification of Resources.

Q.5 Answer the following questions. (Any ONE) 06

- a) Explain the scope of Commercial Geography.
- b) Explain the conservation of Resources.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी. कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल २०२५
Ability Enhancement
Hindi (G08-0120)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०२-०५-२०२५
 समय: सुबह ०९:०० से १०:३०

कमाल गुण: ३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

२) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के लिए निर्धारित अंक दर्शाते हैं।

प्र.१ अ) निम्नलिखित प्रश्नों में से सही पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। **०४**

१) 'कफन' कहानी का प्रमुख पात्र — है।

अ) रामा	ब) घीसु
क) नरेश	ड) मोहन

२) 'मंगर' एक सामान्य — है।

अ) प्राणी	ब) अध्यापक
क) नेता	ड) हलवाहा

३) 'कूड़ा बीनते बच्चे' यह — है।

अ) कहानी	ब) कविता
क) रेखाचित्र	ड) गीत

४) 'दबे पैरों से उजाला आ रहा है' इसके गीतकार — है।

अ) यश मालवीय	ब) हरिशंकर परसाई
क) कुवर नारायण	ड) दयानंद बटोही

ब) निम्नलिखित अवतरण सही है या गलत लिखिए। **०२**

१) "किसी घटना, स्थिति, अवस्था अथवा मत का सही-सही और समय पर प्रस्तुत किया हुआ विवरण समाचार है।"

२) "किसी व्यक्ति से समाचार पत्र में प्रकाशन हेतु वार्ता द्वारा जानकारी एकत्र करना साक्षात्कार है।"

प्र.२ निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **०६**

१) 'भकोलिया' का चित्रण कीजिए।

२) 'दबे पैरों से उजाला आ रहा है' गीत का उद्देश्य लिखिए।

- प्र.३ टिप्पणी लिखिए। **0६**
'मदर इंडीया' फिल्म पर टिप्पणी लिखिए।
- प्र.४ निबंधात्मक प्रश्न लिखिए। **0६**
अ) 'मंगर' की स्वाभाविक विशेषता लिखिए।
अथवा
ब) 'कूडा बीनते बच्चे' कविता का आशय लिखिए।
- प्र.५ निबंधात्मक प्रश्न लिखिए। **0६**
अ) 'साक्षात्कार लेखन' प्रक्रिया के चरण लिखिए।
अथवा
ब) 'वृत्तांत लेखन' के प्रमुख अंगों का परिचय लिखिए।

Seat No.	
----------	--

Set P

बी. कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल २०२५
Indian Knowledge System
Ancient Indian Taxation System (G08-0113)

वार, दिनांक : शनिवार, ०३-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०४

१) गुप्त काळात भागा कर हा कृषी उत्पादनाच्या ——— वसूल केला जात असे.

अ) १/४

ब) १/६

क) १/२

ड) १/५

२) दिल्ली सल्तनतच्या काळात बिगर मुस्लिमांवर ——— कर आकारला जात होता.

अ) खराज

ब) जकात

क) जिझिया

ड) विक्री

३) औपचारिक करप्रणाली सुरू करणारा भारतातील पहिला शासक ——— होता.

अ) मौर्य सम्राट अशोक

ब) गुप्त सम्राट चंद्रगुप्त

क) मुघल सम्राट अकबर

ड) चोल सम्राट राजेंद्र पहिला

४) इंग्रजांच्या राजवटीत ——— कर लागू झाला नव्हता.

अ) आयकर

ब) सीमाशुल्क

क) विक्री कर

ड) जमीन महसूल कर

ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. ०२

१) रयतवारी पद्धतीची सुरुवात थॉमस मुनरा यांनी केली.

२) युद्ध, आक्रमणे किंवा नैसर्गिक आपत्ती यांसारख्या संकटाच्या वेळी प्राणायाम हा आपत्कालीन कर आकारला जात होता.

- प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 0६
- १) मराठा साम्राज्य अंतर्गत करप्रणाली स्पष्ट करा.
- २) प्राचीन भारतात कर सूट कशाप्रकारे दिली जात होती.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 0६
- प्राचीन भारतीय करप्रणालीची सामान्य तत्वे स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 0६
- १) गुप्त कालखंडातील करप्रणालीचे वर्णन करा.
- किंवा
- २) प्राचीन भारतातील कर संकलनाच्या पद्धती स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. 0६
- १) दिल्ली सल्तनतमधील करप्रणाली स्पष्ट करा.
- किंवा
- २) भारतातील कर आकारणीच्या ऐतिहासिक दृष्टिकोनाचे वर्णन करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Indian Knowledge System
Ancient Indian Taxation System (G08-0113)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) During Gupta Era, Bhaga tax was collected _____ of the agricultural produce.

a) 1/4	b) 1/6
c) 1/2	d) 1/5
- 2) During Delhi sultanate _____ tax was imposed on non-Muslims.

a) Kharaj	b) Zakat
c) Jizya	d) Sales
- 3) _____ was the first ruler in India to introduce a formal system of taxation.

a) Maurya Emperor Ashoka
b) Gupta Emperor Chandragupta
c) Mughal Emperor Akbar
d) Chola Emperor Rajendra I
- 4) _____ taxes was not introduced during the British rule.

a) Income Tax	b) Customs Duty
c) Sales Tax	d) Land Revenue Tax

B) Write the following statements are true or false. 02

- 1) Ryotwari system was started by Thomas Munro.
- 2) Pranaya was an emergency tax levied during times of crisis, such as wars, invasions, or natural disasters.

Q.2 Answer the following (Short Notes) 06

- a) Explain the taxation system under the Maratha Empire.
- b) How tax exemptions were given in ancient India.

Q.3 Attempt the following. 06

Explain the general principles of Ancient Indian taxation system.

Q.4 Attempt any one of the following questions. 06

a) Describe the taxation system during Gupta Era.

OR

b) Explain the Methods of tax collection in ancient India.

Q.5 Attempt any one of the following. 06

a) Explain the taxation system in Delhi Sultanate.

OR

b) Describe the historical perspectives of taxation in India.

- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 0६
दादाभाई नौरोजी यांचा आर्थिक निस्सारणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 0६
१) चाणक्य यांची लोकसंख्या एक संपत्ती ही संकल्पना स्पष्ट करा.
किंवा
२) शेतकऱ्यांच्या आर्थिक स्वातंत्र्यासाठी महात्मा फुले यांनी सरकारला कोणते मार्ग सांगितले?
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. 0६
१) चाणक्याच्या कल्याणकारी राज्य आणि सार्वजनिक वित्त या विषयी सखोल विचार स्पष्ट करा.
किंवा
२) महात्मा ज्योतिराव फुले यांच्या कृषी आणि शेतकऱ्यांविषयीच्या विचारांचे तपशीलवार मुद्देसूद स्पष्टीकरण द्या.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	1
7	1
8	1
9	1
10	1
11	1
12	1
13	1
14	1
15	1
16	1
17	1
18	1
19	1
20	1
21	1
22	1
23	1
24	1
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Indian Knowledge System
Ancient Indian Economic System (G08-0114)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Mahatma Phule presents his thoughts from the book _____.
 - a) Marathi
 - b) Shetkaryacha Asood
 - c) Gita
 - d) English
- 2) _____ names of ancient Indian economic thinkers.
 - a) Mahatma Phule
 - b) Chanakya
 - c) Gopal Krishna Gokhale
 - d) All of the above
- 3) Mahatma Phule presented his thoughts on the subject of _____.
 - a) Agriculture and farmers
 - b) Mathematics
 - c) Trade
 - d) Psychology
- 4) Chanakya presented _____ type of thought.
 - a) Economics
 - b) Mathematics
 - c) Scientific
 - d) Religious

B) Read the sentence and write True or false. (One Mark Each) 02

- 1) Dadabhai Naoroji proposed the theory of economic drain.
- 2) Dr Babasaheb Ambedkar expressed his thought on the "Problem of Rupee".

Q.2 Answer the following (Short Notes) 06

- a)** Sarvodaya
b) Swadeshi

Q.3 Attempt the following (Short Answer) 06

Explain Dadabhai Naoroji's economic drain theory.

Q.4 Attempt any one of the following questions. 06

- a) Explain Chanakya's population as wealth concept.
- OR**
- b) What ways did Mahatma Phule suggest to the governments for the economic freedom of the farmers?

Q.5 Attempt any one of the following.

06

a) Chanakya's views on welfare state and public finance.

OR

b) Explain in detail the views of Mahatma Jyotirao Phule on Agriculture and Farmers.

- प्र.२ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 0६
- १) चाणक्य अर्थशास्त्रातील वित्त हि संकल्पना स्पष्ट करा.
 - २) व्यवस्थापनाच्या वैदिक ज्ञानाची संकल्पना स्पष्ट करा.
 - ३) श्रीं कृष्णानी दिलेली कामाची प्रतिष्ठा ही संकल्पना स्पष्ट करा.
 - ४) उत्कृष्ट निर्णयाबाबत श्रीकृष्णाची नेतृत्व गुणवत्ता स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालील पैकी कोणतेही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 0६
- १) श्रीकृष्णाच्या बहु-कार्यक्षम नेतृत्व गुणवत्तेचे स्पष्टीकरण करा.
 - २) चाणक्य अर्थशास्त्राकडून तुम्ही नेतृत्वाचे धडे घ्याल.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 0६
- १) चाणक्य अर्थशास्त्राने दिलेल्या व्यवसायाचे सात स्तंभ स्पष्ट करा.
किंवा
 - २) वैदिक व्यवस्थापनानुसार उत्पादन व्यवस्थापन संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. 0६
- १) वैदिक व्यवस्थापनात दिलेले नेतृत्व गुण स्पष्ट करा.
किंवा
 - २) वैदिक ज्ञानाच्या उत्कृष्टतेची संकल्पना स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Indian Knowledge System
Ancient Indian Management (G08-0115)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Which quality is essential for a successful leader according to Chanakya?
 - a) Arrogance
 - b) Patience
 - c) Greed
 - d) Laziness
- 2) "leading by example" how did Shri Krishna demonstrate this concept?
 - a) By fighting on the battlefield himself
 - b) By delegating all tasks to others
 - c) By avoiding conflicts
 - d) By focusing only on strategy
- 3) Which quality is described in Vedic leadership as essential for decision-making?
 - a) Emotions
 - b) Intuition
 - c) Detachment
 - d) Persuasion
- 4) What is "Raj Dharma" as per Vedic era?
 - a) The king's personal wealth
 - b) Duty of the ruler towards the welfare of his people.
 - c) The ruler's strategy for war
 - d) The king's authority over religious practices

B) Read the sentence and write True or false. (One Mark Each) 02

- 1) The King's authority over religious practices is "Raj Dharma" as per ancient Vedic texts.
- 2) According to Chanakya, a leader must prioritize - The welfare of the people.

Q.2 Answer the following. (Any Two) 06

- a) Meaning of finance in Chanakyas Arthashastra.
- b) Explain the concept of Vedic wisdom of management.
- c) Explain the concept of Dignity of work given by Shri. Krishna.
- d) Leadership quality of Shri Krishna regarding excellent judgment.

- Q.3 Attempt the following (Any One) 06**
- a) Explain the multi-tasking leadership quality by Shri Krishna.
 - b) What are the leadership lessons from Chankya Arthashashtra?

- Q.4 Attempt any one of the following questions. 06**
- a) Explain seven pillars of the business given by Chanakya's Arthasharta.

OR

- b) Explain the Production Management concept according to Vedic management.

- Q.5 Attempt any one of the following. 06**
- a) Explain the leadership qualities given in Vedic management.

OR

- b) Explain the concept of Vedic wisdom of excellence.

Set **P**

बी. कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल २०२५
Indian Knowledge System
History of Indian Economic Thoughts (G08-0116)

वार, दिनांक : शनिवार, ०३-०५-२०२५

कमाल गुणः ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

0%

- १) कौटिल्याच्या अर्थशास्त्रानुसार कोणता क्षेत्र अर्थव्यवस्थेचा कणा मानला जातो?
- अ) व्यापार ब) शेती
क) उद्योग ड) बँकिंग
- २) "आर्थिक निचरा सिद्धांत" कोणी मांडला?
- अ) दादाभाई नौरोजी ब) महात्मा फुले
क) गोपाळ कृष्ण गोखले ड) आर. सी. दत्त
- ३) गांधीजींच्या "स्वदेशी" संकल्पनेचा मुख्य उद्देश कोणता आहे?
- अ) मोठ्या प्रमाणावर औद्योगिकीकरण
ब) परदेशी वस्तूंचा प्रचार
क) स्थानिक उत्पादनांचा वापर
ड) उद्योगांचे खासगीकरण
- ४) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे "द प्रॉब्लेम ऑफ द रुपी" हे काम मुख्यतः कोणत्या विषयावर आधारित आहे?
- अ) गरिबी निर्मुलन ब) भूमी सुधारणा
क) चलन धोरण ड) सार्वजनिक करप्रणाली

ब) वाक्य वाचा आणि खरे किंवा खोटे लिहा. (प्रत्येकी एक मार्क)

OR

- १) कौटिल्याच्या अर्थशास्त्रात लोककल्याणकारी राज्य धोरणांवर भर दिला आहे.
- २) गोपाळ कृष्ण गोखले यांनी भारतीय अर्थव्यवस्थेवर जास्त कर लादण्यास समर्थन दिले.

- प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 0६
- १) महात्मा गांधी यांच्या "ट्रस्टीशिप" संकल्पनेचे स्पष्टीकरण द्या.
 - २) तिरुवल्लीवर यांचे संपत्ती आणि शेतीबद्दलचे विचार लिहा.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. 0६
- १) महात्मा फुले यांनी शेतकरी आणि शेतीसंदर्भात मांडलेली प्रमुख मते काय होती?
 - २) गरिबीवर उपाययोजना सुचविण्यात एम. जी. रानडे यांचे योगदान स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 0६
- १) कौटिल्याचे व्यापार, सार्वजनिक वित्त आणि गरिबीविषयी अर्थशास्त्रातील विचार विस्तृतपणे मांडा.
- किंवा
- २) दादाभाई नौराजी यांचा "आर्थिक निस्सारांनाचा सिद्धांत" आणि त्याचा भारतावर झालेला प्रभाव स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. 0६
- १) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे समाजवादावरील विचार आणि त्यांची आधुनिक भारतासाठी उपायुक्तता सांगा.
- किंवा
- २) आर. सी. दत्त यांचे भूमीकर प्रणालीवरील विचार आणि त्याचा सार्वजनिक वित्तावर झालेला परिणाम सांगा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Indian Knowledge System
History of Indian Economic Thoughts (G08-0116)

Day & Date: Saturday, 03-May-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) According to Kautilya's Arthashastra, which sector was considered the backbone of the economy?
 - a) Trade
 - b) Agriculture
 - c) Industry
 - d) Banking
- 2) Who among the following proposed the "Economic Drain Theory"?
 - a) Dadabhai Naoroji
 - b) Mahatma Phule
 - c) Gopal Krishna Gokhale
 - d) R.C. Dutt
- 3) What is the primary principle behind Gandhi's concept of "Swadeshi"?
 - a) Large-scale industrialization
 - b) Promotion of foreign goods
 - c) Use of locally produced goods
 - d) Privatization of industries
- 4) Dr. B.R. Ambedkar's work on "The Problem of the Rupee" mainly focuses on
 - a) Poverty alleviation
 - b) Land reforms
 - c) Monetary policy
 - d) Public taxation

B) Read the sentence and write True or false. (One Mark Each) 02

- 1) Kautilya's Arthashastra emphasized welfare state policies.
- 2) Gopal Krishna Gokhale supported high taxation on the Indian economy.

Q.2 Answer the following (Short Notes) 06

- a) Explain the concept of "Trusteeship" as advocated by Mahatma Gandhi.
- b) Discuss Thiruvaalluvar's views on wealth and agriculture.

Q.3 Attempt the following (Short Answer) 06

- a) What were Mahatma Phule's key concerns regarding agriculture and farmers?
- b) Highlight the contributions of M.G. Ranade towards addressing poverty in India.

Q.4 Attempt any one of the following questions. 06

- a) Discuss the views of Kautilya on trade, public finance, and poverty in the Arthashastra.

OR

- b) Analyze Dadabhai Naoroji's "Economic Drain Theory" and its impact on colonial India.

Q.5 Attempt any one of the following. 06

- a) Evaluate Dr. B.R. Ambedkar's ideas on state socialism and its relevance in modern India.

OR

- b) Examine R.C. Dutt's views on land taxation and its implications for public finance.

- प्र.३ टिपा लिहा. 0६
- १) संविधानातील शोषणाविरुद्धचा हक्क
 - २) नवीन मतदारांची नोंदणी
- प्र.४ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. 0६
- १) भारतीय संविधानातील समानतेच्या हक्काचे स्पष्टीकरण द्या.
किंवा
 - २) सुशासनाची वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. 0६
- १) भारतीय संविधानाची वैशिष्ट्ये थोडक्यात स्पष्ट करा.
किंवा
 - २) संविधानाच्या उद्देशिकेचे स्पष्टीकरण द्या.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Value Education Course
Indian Constitution (ICD)

Day & Date: Tuesday, 06-May-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Article _____ provides Fundamental Duties.

a) 50	b) 51
c) 51-A	d) 52
- 2) For enforcement of Fundamental Rights under Article 32 petition can be filed in _____.

a) Supreme Court	b) District Court
c) Taluka Court	d) Collector Office
- 3) Direct Democracy was introduced first time in the state of _____.

a) Maharashtra	b) America
c) England	d) Athens
- 4) National Voter's Day is celebrated on _____.

a) 25 January	b) 1 May
c) 26 November	d) 26 January

B) Fill in the blanks. 02

- 1) Constitution Day is celebrated on _____.
- 2) Chairman of drafting committee of Constitution was _____.

Q.2 Answer the following. 06

- a) Explain Right to Education in Constitution.
- b) Explain Secularism in Constitution.

Q.3 Write note 06

- a) Right against Exploitation in constitution.
- b) Registration of new voters

Q.4 Broad Question. (Any One) 06

- a) Explain Right to Equality in Indian Constitution.

OR

- b) Explain briefly features of good governance.

Q.5 Broad Question. (Any One)

06

a) Explain briefly the features of Constitution.

OR

b) Explain Preamble of the Constitution.

Set

P

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Financial Accounting (G08-0101)

Day & Date: Thursday, 08-May-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose correct alternative. **08**

- 1)** The book in which every account is maintained is called as _____.
a) Journal b) Ledger
c) Cash Book d) Subsidiary book
- 2)** A Trial Balance provides the base for preparation of _____.
a) Debit note b) Credit note
c) Final Accounts d) Vouchers
- 3)** The Capital account always shows a _____ balance.
a) Positive b) Negative
c) Debit d) Credit
- 4)** A list of balances of all the accounts in ledger is called as _____.
a) Trial Balance b) Trading Account
c) Profit & Loss Account d) Balance Sheet
- 5)** _____ is a statement which shows the financial position of a business on a specific date.
a) Trial Balance b) Balance Sheet
c) Profit & Loss Account d) None of the above
- 6)** Price payable to a partnership firm for purchase of its business is called as _____.
a) Cost Price b) Market Price
c) Purchase Consideration d) Invoice Price
- 7)** Accounting is the art of measuring, communicating and interpreting _____ Activity.
a) Economical b) Social
c) Financial d) Global
- 8)** _____ account is a summary of cash transactions.
a) Receipts & Payments b) Trading
c) Income & Expenditure d) Profit & Loss

B) State whether the following statements are True or False: 04

- 1) Every transaction is recorded first in the Journal.
- 2) Salary account is a Personal Account.
- 3) A Trial Balance is prepared to check arithmetical accuracy of the books of accounts.
- 4) According to Going Concern Concept business shall go on for a long time.

Q.2 Answer the following. 12**a) Classify the following accounts into Personal, Real & Nominal A/c:**

1) Land A/c	5) Stock A/c
2) Rubi Hospital A/c	6) Salary A/c
3) Advertisement A/c	7) Investment A/c
4) Wages A/c	8) Nitin Traders A/c

b) From the following transactions find out account to be credited and account to be debited:

- 1) The Proprietor started business with Cash Rs. 15,000
- 2) Paid Rent Rs. 10,000
- 3) Sold goods Rs. 20,000 to Gopichand for cash.
- 4) Received commission Rs. 1,500 from Kartik.

c) State the Golden Rules of Accounting.**d) From the following information find out the Amount of purchase consideration:**

The Gurudas Co. Ltd. Agreed to take over the following assets of the partnership firm.

Building	Rs. 6,40,000
Plant & Machinery	Rs. 3,30,000
Furniture	Rs. 40,000
Stock	Rs. 1,56,000
Goodwill	Rs. 80,000
Sundry Debtors	Rs. 4,94,000

The company also agreed to take over Sundry Creditors at Rs 4,40,000.

Q.3 Attempt the following. 12**a) From the following transactions, prepare Mr. Anant's A/c (Ledger A/c) and find out the closing balance.**

March 2024

1. Mr. Anant's Ac shows Debit Balance Rs. 60,000.
1. Sold goods to Mr. Anant Rs. 50,000.
4. Received cash from Mr. Anant Rs. 50,000
10. Credit sales to Mr. Anant Rs 20,000
15. Returned goods from Mr. Anant Rs. 2,500.
18. Sold goods to Mr. Anant Rs. 5,000
29. Received cash from Mr. Anant Rs. 7,500

- b) From the following ledger balances prepare a Trial Balance as on 31st March 2024 of Mr. Udaya.

Particular	Rs.
Goodwill	47,000
Advertisement	10,300
Purchase	80,150
Sales	1,56,150
Capital	1,75,000
Plant & Machinery	62,200
Opening Stock	30,000
Sundry Creditors	66,000
Land & Building	90,000
Rent	11,300
Cash in Hand	69,050
Discount Received	2,850

Q.4 Attempt Any one of the following.

12

- a) Journalise the following transactions in the books of Mrs. Mandira.

May 2024

- 1 Started business with cash Rs. 2,00,000 goods worth Rs. 1,00,000 and Computer Rs. 50,000.
- 5 Purchased goods on credit from Mona Rs. 80,000 at 5% Trade discount.
- 7 Sold goods to Nayana of Rs. 50,000 at 5% Trade discount.
- 10 Cash sales Rs. 45,000
- 11 Paid cash into Bank of India Rs. 70,000
- 13 Paid for travelling expenses Rs. 3,000
- 15 Paid salary to Mahesh by cheque Rs. 8,000
- 19 Paid office Rent Rs. 20,000
- 25 Sold goods worth Rs. 50,000 to Divya paid us Rs. 35,000 on account.

OR

- b) Following is the Balance Sheet of X, Y & Z who were partners sharing profits and losses in the ratio of 3:2:1 respectively.

Balance Sheet
As on 31st March 2024

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capitals - X	2,40,000	Land & Building	2,00,000
- Y	1,60,000	Plant & Machinery	1,00,000
- Z	80,000	Furniture	1,50,000
Sundry Creditors	90,000	Debtors	1,80,000
General Reserve	90,000	Cash at Bank	30,000
Total	6,60,000	Total	6,60,000

The partners decided to dissolve the firm and form a limited company called as XYZ Co. Ltd, to take over business of the firm at Purchase price Rs. 5,00,000.

This purchase price is given in the form of 4,000 equity shares of Rs. 100 each and balance in cash.

Furniture was sold by the firm for Rs. 70,000.

Realisation expenses amounted to Rs. 9,00 paid by the firm.

Give following ledger accounts in the books of the partnership firm.

- 1) Realisation A/c,
- 2) Partners' Capital A/c,
- 3) XYZ CO, Ltd A/c and
- 4) Cash/Bank A/c

Q.5 Attempt Any one of the following.

12

- a) Shivkaka Kendra, Solapur, given you the following information, for the year ended on 31st March 2024.

Receipts & Payments Account

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Balance b/d	10,800	By Stationary	500
To Entrance Fees	2,400	By Furniture purchased	5,000
To Sale of Old Newspapers	150	By Investments	10,000
To Receipts from Drama	18,850	By Expenses of Drama	3,350
To Miscellaneous Receipts	800	By Postage & Telegram	250
		By Salaries	2,600
		By Balance c/d	11,300
Total	33,000	Total	33,000

Additional Information:

- 1) Capital fund on 1st April 2023 was Rs. 10,800.
- 2) Outstanding Salary Rs. 300.
- 3) 50% of the entrance fees are to be capitalized.

You are required to prepare:

- 1) Income & Expenditure A/c for the year ended 31st March 2024.
- 2) Balance Sheet as on 31st March 2024.

OR

- b) Journalise the following transactions in the books of Mr. Anand.

Nov 2023

- 1 Commenced business with cash Rs. 1,75,000 goods Rs. 2,00,000 and Furniture Rs. 3,00,000.
- 4 Opened a current account in State Bank of India by depositing Rs. 50,000.
- 7 Purchased Stationary of Rs. 2,000.
- 9 Sold goods to Minakshi of Rs. 20,000.
- 11 Withdrawn from bank Rs. 5,000 for office use.
- 16 Goods of Rs. 1,000 being defective returned by Minakshi.
- 19 Paid Insurance premium Rs. 6,000.
- 21 Received Commission Rs. 10,000.
- 25 Credit Purchases from Soni Rs. 35,000 less 10% Trade discount
- 29 Purchased Van for business Rs. 1,75,000 amounts paid by cheque.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Cost Accounting-I (G08-0108)

Day & Date: Thursday, 08-05-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose correct alternative.

08

- 1) _____ workers are workers who work at their own premises by their own tools at their own convenience.

a) Casual	b) Out
c) Permanent	d) Local
- 2) Factory on cost is also called as works _____.

a) cost	b) overheads
c) costing	d) Percentage
- 3) If profit is 20% on sales. then it is _____% on cost.

a) 25	b) 33.33
c) 50	d) 16.67
- 4) A cost _____ is used to express the cost of product or service.

a) Unit	b) Centre
c) Sheet	d) Control

If opening stock of finished goods is 200 units and closing stock is 100 units, production during the period is 2000 units, then sale is of _____ units.

a) 1900	b) 2100
c) 1800	d) 2300
- 6) _____ is difference between time for which workers are paid and actual time spent by them on production.

a) Overtime	b) Standard time
c) Idle time	d) Normal time
 - 7) Aggregate of direct material, direct labour and direct expenses is called _____.

a) overheads	b) prime cost
c) factory cast	d) none of these

- 8) Aggregate of indirect material, indirect labour and indirect expenses is called _____.
a) Overheads b) prime cost
c) factory cast d) None of these**

B) Fill in the blanks.

04

- 1) Bin card is prepared by _____.
- 2) Store ledger is prepared by _____.
- 3) _____overheads remains constant all levels-of production.
- 4) Cost of Good sold plus selling overheads= _____.

Q.2 Write Short Notes.

12

- a) Casual worker and out worker.
b) Cost centre and Cost unit.
c) Bin card and store ledger.
d) Idle time and Overtime.

Q.3 a) Prepare Bin card from the following for Material X

12

- Jan 1. opening stock 5000 units @ Rs 5 per unit
Jan 6. Purchase 6000 units @ rs. 6 per unit
Jan 10 issue 8000 units
Jan 18. purchase 4000 units @ rs. 7 per unit
Jan 25 issue 5000 units
- b)** Compute prime cost from the following
Opening stock of Raw material Rs 15,000
Closing stock of raw material Rs 10,000
Purchases of Raw material Rs 65,000
Carriage inward Rs 2,000
Productive wages Rs 23,000
Chargeable expenses Rs 5,000

Q.4 a) Distinguish between Cost accounting and Financial Accounting.

12

OR

- b) The Following particulars of costing information relate to a product for the year ending 31st March 2023.**

Particulars	(Rs.)
Purchase of Raw Materials	1,80,000
Direct Wages	90,000
<u>Stock on 1st April 2022</u>	
Raw Material	25,000
Work-in-progress	10,000
Finished Products 800 Units	12,000
<u>Stock on 31st March 2023</u>	
Raw Material	6,000
Work in progress	4,000

Finished Products 1800 Units

?

Work overheads	30,000
Office administration overheads	20,000
Sales (Finished Products) @ Rs. 25 per unit	

Advertisement, Discount allowed and selling cost is Rs.0.50 per unit.
During the Year 16000 units were produced. Prepare Cost Sheet.

- Q.5 a)** Prepare cost sheet for the month of March 2020, from the following particulars. **12**

Material used Rs.	120,000
Direct wages Rs.	80,000
Chargeable expenses Rs.	25,000
Works overheads	40% of direct wages
Administrative overheads	Rs 4 per unit produced
Selling overheads	Rs.1 per unit sold
Stock of finished goods on 01.03.2019	NIL
Stock of finished good on 31.03.2020	250 units
Sales @ Rs 40. per unit	8000 units

OR

- b)** Explain in detail scientific purchase procedure.

Seat No.	
----------	--

Set P

बी. कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल २०२५
Fundamentals Insurance - I (G08-0107)

वार, दिनांक : शनिवार, १०-०५-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०८

१) ——— तत्वाखाली विमाधारकाने खरी आणि संपूर्ण माहिती दिली पाहिजे.

अ) नुकसान भरपाई	ब) सहकार्य
क) वर्गणी	ड) परमोच्च विश्वास

२) वार्षिक प्रीमियम पेमेंटसाठी ——— सवलतीचे दिवस दिले जातात.

अ) १०	ब) १५
क) ४५	ड) ३०

३) आयुर्विमा हा ——— यांच्यातील करार आहे.

अ) विमेदार आणि विमेदार
ब) विमेदार आणि विमाचालक
क) विमाचालक आणि विमाचालक
ड) यापैकी नाही

४) जन्म दाखला ——— चा पुरावा म्हणून LIC द्वारे स्वकारले जाते.

अ) प्रीमियम पावती	ब) अहवाल
क) वय	ड) परवाना

५) आयुर्विमा घेण्याचे पहिले पाऊल म्हणजे ———.

अ) प्रस्ताव फॉर्म भरणे	ब) प्रीमियम भरणे
क) वैद्यकीय तपासणी	ड) विमा एजंटची निवड

६) भारतातील आयुर्विमा महामंडळाची स्थापना ——— मध्ये झाली.

अ) १९३८	ब) १९४८
क) १९५६	ड) १९८३

- ७) भारतीय आयुर्विमा महामंडळ ---- क्षेत्रात गुंतवणुक करते.
अ) सरकारी ब) खाजगी
क) सहकारी ड) सर्व
- ८) विम्यामुळे समाजात ---- ची भावना वाढते.
अ) सहकार्य ब) बंधुता
क) आनंद ड) सुरक्षते

ब) चूक की बरोबर ते सांगा.

08

- १) आयुर्विमा पॉलिसीसाठी नुसकसान भरपाईचे तत्त्व लागू आहे.
- २) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाचे केंद्रीय कार्यालय बॅंगळुरु येथे आहे.
- ३) आजीव जीवन पॉलिसी केवळ 50 वर्षांपर्यंत दिली जाते.
- ४) भारतीय आयुर्विमा महामंडळ मालमत्तेसाठी विमा देते.

प्र.२ लहान टिप लिहा.

१२

- अ) विम्याची संकल्पना
ब) अर्पण मूल्य
क) अभिहस्तकन
ड) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची रचना

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१२

- अ) आजीव जीवन विम्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) आयुर्विमाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.४ अ) विम्याची प्राथमिक आणि दुय्यम तत्त्वे स्पष्ट करा.

१२

किंवा

- ब) भारतातील आयुर्विमा महामंडळासमोरील आव्हाने स्पष्ट करा.

प्र.५ अ) आयुर्विमा घेण्याची कार्यपद्धत स्पष्ट करा.

१२

किंवा

- ब) हयातीतील विम्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Fundamentals Insurance - I (G08-0107)

Day & Date: Saturday, 10-05-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Select the correct alternative. 08

- 1) Under _____ principle insured should give true and complete information.

a) Indemnity	b) Cooperation
c) Contribution	d) Utmost Good Faith
- 2) For yearly premium payment _____ grace days are given.

a) 10	b) 15
c) 45	d) 30
- 3) Life insurance is a contract between _____.

a) Insured & Insured	b) Insured & Insurer
c) Insurer & Insurer	d) None of these
- 4) Birth Certificate is accepted as proof of _____ by LIC.

a) Premium Receipt	b) Report
c) Age	d) License
- 5) First step of taking life insurance policy is _____.

a) To fill proposal form	b) Payment of premium
c) Medical Examination	d) Selection of Insurance Agent
- 6) Life Insurance Corporation of India was established in _____.

a) 1938	b) 1948
c) 1956	d) 1983
- 7) Life Insurance Corporation of India invest in _____ sector.

a) Government	b) Private
c) Cooperative	d) All
- 8) Insurance increases feeling of _____ in society.

a) Cooperation	b) Brotherhood
c) Happiness	d) Security

B) State whether True or False. 04

- 1) Indemnity principle is applicable for life insurance policy.
- 2) Life Insurance Corporation of India Central Office is located at Bangalore.
- 3) Whole life policy is given up to age of 50 only.
- 4) Life Insurance Corporation of India gives insurance for property.

Q.2 Write short notes. 12

- a) Concept of Insurance
- b) Surrender Value
- c) Assignment
- d) Structure of Life Insurance Corporation of India

Q.3 Answer the following questions. 12

- a) Explain the features of Whole Life Policy.
- b) Explain the Importance of Life Insurance.

Q.4 a) Explain the Primary and Secondary Principles of Insurance. 12

OR

- b) Explain the challenges before life insurance Corporation of India.

Q.5 a) Explain the Procedure of taking Life Insurance Policy. 12

OR

- b) Explain the Types of Endowment Policies.

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Fundamentals of Business Management - I (G08-0104)

वार, दिनांक : मंगळवार, १३-०५-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०८

- १) ——— म्हणजे अधिकार अनेक व्यक्तींमध्ये विभागलेले असणे होय.

अ) केंद्रकरण	ब) विकेंद्रकरण
क) जबाबदारी	ड) हक्क
- २) ——— संघटन प्रक्रियेमधील पहिला टप्पा आहे.

अ) अधिकार प्रदान	ब) कार्याची यादी निश्चित करणे
क) विभागीकरण	ड) कार्य वाटप
- ३) क्रियात्मक नियोजन करण्याची जबाबदारी ——— व्यवस्थापनाकडे असते.

अ) मध्यम	ब) वरिष्ठ
क) कनिष्ठ	ड) उच्च
- ४) निर्णय घेणे ——— प्रक्रिया आहे.

अ) खाजगी	ब) शारीरिक
क) सामाजिक	ड) बौद्धिक
- ५) ——— यांना शास्त्रीय व्यवस्थापनाचे जनक असे म्हटले जाते.

अ) फ्रेडरिक टेलर	ब) हेनरी फेयॉल
क) पीटर ड्रकर	ड) एल्टन मेयो
- ६) मेयो यांचा जन्म ——— साली झाला.

अ) १८५०	ब) १८६०
क) १८७०	ड) १८८०
- ७) ——— यांच्या मते 'व्यवस्थापन म्हणजे इतरांकडून कामे करवून घेण्याची कला होय'.

अ) हेरॉल्ड कुंटज	ब) किम्बॉल व किम्बॉल
क) पीटर ड्रकर	ड) हेनरी फेयॉल

८) कला ही ——— स्वरूपाची असते.

अ) वस्तुनिष्ठ

ब) व्यक्तिनिष्ठ

क) एकनिष्ठ

ड) पक्षनिष्ठ

ब) चुक की बरोबर ते सांगा.

08

१) संघटन रचना पारंपारिक किंवा आधुनिक असू शकते.

२) नियोजनात उद्दिष्टे ठरवणे समाविष्ट नसते.

३) हेन्री फेयोल यांनी कोणतेही व्यवस्थापन तत्त्व सांगितले नाही.

४) व्यवस्थापनाला एक पेशा मानले जाऊ शकत नाही.

प्र.२ टीपा लिहा

१२

अ) शास्त्रीय व्यवस्थापनाची संकल्पना

ब) पिरॅमिडिचा तळ

क) नियोजनाची वैशिष्ट्ये

ड) वैयक्तिक निर्णय घेणे

प्र.३ टीपा लिहा.

१२

अ) व्यवस्थापनाचे स्तर

ब) संघटनेची तत्त्वे

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१२

अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या सांगून व्यवस्थापनाची कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) सी के प्रल्हाद यांचे व्यवस्थापनातील योगदान स्पष्ट करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१२

अ) नियोजन म्हणजे काय सांगून नियोजनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संघटन म्हणजे काय? संघटन प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Fundamentals of Business Management - I (G08-0104)

Day & Date: Tuesday, 13-05-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Select the correct alternative. 08

- 1) _____ means the division of authority among multiple individuals.

a) Centralization	b) Decentralization
c) Responsibility	d) Rights
- 2) _____ is the first step in the organization process.

a) Division of Authority
b) Identifying and Division of Work
c) Departmentalization
d) Assignment of tasks
- 3) The responsibility for operational planning lies with _____.

a) Middle	b) Senior
c) Lower	d) Top
- 4) Decision making is a _____ process.

a) Private	b) Physical
c) Social	d) Intellectual
- 5) _____ is known as the father of scientific management.

a) Frederick Taylor	b) Henry Fayol
c) Peter Drucker	d) Elton Mayo
- 6) Mayo was born in the year _____.

a) 1850	b) 1860
c) 1870	d) 1880
- 7) According to _____ "Management is the art of getting things done through others."

a) Harold Koontz	b) Kimball & Kimball
c) Peter Drucker	d) Henry Fayol
- 8) Art is _____ in nature.

a) Objective	b) Personal
c) Unbiased	d) Partial

B) State whether True or False. 04

- 1) An organizational structure can be traditional or modern.
- 2) Planning does not involve setting objectives.
- 3) Henry Fayol did not contribute any management principles.
- 4) Management cannot be considered a profession.

Q.2 Write Short Notes. 12

- a) Concept of scientific management
- b) Bottom of Pyramid
- c) Features of Planning
- d) Individual Decision making

Q.3 Write Short Notes. 12

- a) Levels of management
- b) Principles of organizing

Q.4 Attempt any one of the following. (Long Answer) 12

- a) Define Management and Explain the functions of management.
- OR**
- b) Explain the contribution of C K Prahalad in Management.

Q.5 Attempt any one of the following. (Long Answer) 12

- a) Define Planning and explain its types.
- OR**
- b) Define organizing and explain the process of organizing.

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Business Micro Economics - I (G08-0105)

वार, दिनांक : बुधवार, १४-०५-२०२५
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

कमाल गुण: ६०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१ अ) योग्य पर्याय निवडा.

०८

- १) मुक्त बाजार अर्थव्यवस्थेत — या यंत्रणेद्वारे मुलभूत आर्थिक प्रश्न सोडविले जातात.
अ) किंमत यंत्रणा ब) खर्च यंत्रणा
क) नफा यंत्रणा ड) उत्पादन यंत्रणा
- २) मागणीचा नियम — यांनी मांडला.
अ) जे. एम. केन्स ब) डॉ. मार्शल
क) जे. बी. से ड) रिकार्डो
- ३) एकूण उपयोगितेत वस्तूच्या शेवटच्या नगाची उपयोगिता म्हणजे — उपयोगिता होय.
अ) सरासरी ब) एकूण
क) सीमांत ड) निश्चित
- ४) हंगामी वस्तूच्या बाबत — ही मागणी अंदाज पद्धती महत्वाची असते.
अ) अति दीर्घकालीन ब) दीर्घकालीन
क) मध्यम कालीन ड) अल्पकालीन
- ५) — हा व्यावसायिक सुक्ष्म अर्थशास्त्राचा अभ्यास विषय आहे.
अ) मागणी विश्लेषण ब) पूरवठा विश्लेषण
क) खर्च विश्लेषण ड) वरील सर्व
- ६) समवृत्ती वक्र — असे असतात.
अ) अक्ष अक्षाला समांतर ब) अय अक्षाला समांतर
क) आरंभस्थानाशी बहिर्वक्र ड) आरंभस्थानाशी अंतर्वक्र

७) मागणीच्या पुर्वानुमानाचा लाभ ——— यांना होतो.

अ) उत्पादक	ब) विक्रेता
क) ग्राहक	ड) वरील सर्व

८) संपूर्ण अलवचिक मागणी वक्र हा नेहमी ——— शी समांतर असतो.

अ) अक्ष अक्षास	ब) अय अक्षास
क) आरंभस्थानास	ड) वरील सर्व

ब) खालील वाक्ये चूक की बरोबर ते लिहा.

०४

- १) मुक्त बाजार अर्थव्यवस्थेत उत्पादक राजा असतो.
- २) किंमत उत्पन्न रेषेला अंदाजपत्रक रेषा असेही म्हणतात.
- ३) भविष्यातील मागणी लक्षात घेणे म्हणजे मागणीला पुर्वानुमान होय.
- ४) मागणीतील शेकडा बदल आणि उत्पन्नातील शेकडा बदल यांच्यातील गुणोत्तरास मागणीची छेदक लवचिकता असे म्हणतात.

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१२

- १) मुक्त बाजार अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.
- २) मागणीचा नियम सांगा.
- ३) मागणीच्या पुर्वानुमानाची उद्दिष्ट्ये सांगा.
- ४) व्यावसायिक सुक्ष्म अर्थशास्त्राची व्याप्ती सांगा.

प्र.३ टीपा लिहा.

१२

- १) मागणीच्या पुर्वानुमानाचे प्रकार
- २) किंमत परिणाम

प्र.४ खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

- १) अर्थव्यवस्थेतील मुलभूत आर्थिक प्रश्न स्पष्ट करा.

किंवा

- २) मागणीच्या लवचिकतेचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.५ खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

१२

- १) मागणीच्या पुर्वानुमानाच्या पद्धती स्पष्ट करा.

किंवा

- २) पुरवठ्याचा नियम सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set

P

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Business Micro Economics - I (G08-0105)

Day & Date: Wednesday, 14-May-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Draw the diagrams whenever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative.**08**

- 1) _____ is the mechanism to solve the basic economic problem in a free market economy.

a) Price Mechanism	b) Cost Mechanism
c) Profit Mechanism	d) Production Mechanism
- 2) The law of demand is put forth by _____.

a) J.M. Keynes	b) Dr. Marshall
c) J.B. Say	d) Ricardo
- 3) The net addition to the total utility from the last unit is called _____.

a) Average	b) Total
c) Marginal	d) Fixed
- 4) The demand for seasonable commodity _____ method is important for demand forecasting.

a) Very long period	b) Long period
c) Medium period	d) Short period
- 5) _____ is a subject matter of Business Micro Economics.

a) Demand analysis	b) Supply analysis
c) Cost analysis	d) All the above
- 6) Indifference curves are _____.

a) Parallel to ox axis	b) Parallel to oy axis
c) Convex to the origin	d) Concave to the origin
- 7) _____ benefit demand forecasting.

a) Producer	b) Seller
c) Consumer	d) All the above
- 8) Perfectly inelastic demand curve is always parallel to _____.

a) Ox axis	b) Oy axis
c) Origin	d) All the above

B) Write the following sentence true or false. 04

- 1) Producer is the king of free market economy.
- 2) Price income line is also called as budget line.
- 3) Anticipation of future demand is called demand forecasting.
- 4) The ratio between percentage change in income and percentage change in demand is called as cross elasticity of demand.

Q.2 Write Short Notes. 12

- a) State the feature of free market economy.
- b) State the law of demand.
- c) State the objective of demand forecasting.
- d) State the scope of Business Micro Economics.

Q.3 Write Short Notes. 12

- a) Types of demand forecasting
- b) Price effect

Q.4 Answer any one of the following. 12

- a) Explain the basic economic problems of an economy.

OR

- b) Explain the importance of elasticity of demand.

Q.5 Answer any one of the following. 12

- a) Explain the method of demand forecasting.

OR

- b) Explain the law of supply in detail.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Fundamental of Banking (G08-0102)

वार, दिनांक : गुरुवार, १५-०५-२०२५

कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

१) भारतात बँक ऑफ हिंदुस्थान ची स्थापना — या वर्षी झाली.

अ) १७७०	ब) १८५०
क) १९२०	ड) १९४९

२) भारतीय सहकारी बँकाची रचना — अशी आहे.

अ) एक स्तरीय	ब) द्वि स्तरीय
क) त्रिस्तरीय	ड) चार स्तरीय

३) — हे व्यापारी बँकाचे प्राथमिक कार्य आहे.

अ) ठेवी स्विकारणे	ब) कर्ज देणे
क) पतनिर्मिती करणे	ड) वरील सर्व

४) बँकेकडील — या मालमत्तेत सर्वाधिक रोखता असते.

अ) बँकेची गुंतवणूक	ब) मागणी कर्ज
क) बँकेकडील रोख रक्कम	ड) ग्राहक कर्ज

५) अधिकर्ष सवलत — या खात्यावर दिली जाते.

अ) बचत	ब) चालू
क) मुदत	ड) वरील सर्व

६) सामान्यपणे बँका — या ठेवीवर जास्त व्याज देतात.

अ) बचत	ब) मुदत
क) चालू	ड) वरील सर्व

७) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाची स्थापना — या वर्षी झाली

अ) १९३५	ब) १९४७
क) १९५१	ड) १९६९

८) जर प्राथमिक ठेवी जास्त असतील तर बँकाची पतनिर्मितीची क्षमता ———
राहिल.

अ) शून्य

ब) स्थिर

क) कमी

ड) जास्त

ब) चूक की बरोबर ते सांगा.

०४

१) निधी एका ठिकाणावरून दुसऱ्या ठिकाणी पाठविण्यासाठी बँका त्यांच्या ग्राहकांना मदत करतात.

२) पतनिर्मिती पैशाचा पुरवठा कमी करते.

३) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ही एक प्रमुख खाजगी बँक आहे.

४) सुरक्षितता हे व्यापारी बँकाच्या गुंतवणूकीचे प्रमुख तत्व आहे.

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१२

१) बँक ही संकल्पना स्पष्ट करा.

२) बँकांचे प्रकार सांगा.

३) व्यापारी बँकांची दुय्यम कार्ये सांगा.

४) कर्जाचे प्रकार सांगा.

प्र.३ टिपा लिहा.

१२

१) ठेवींचे प्रकार

२) बँकांचे सुरक्षितता तत्व

प्र.४ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

१२

१) भारतीय आधुनिक बँक व्यवस्थेचे मूल्यमापन करा.

किंवा

२) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाची कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

१२

१) अर्थव्यवस्थेत बँकाची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

२) व्यापारी बँकाची पतनिर्मितीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Fundamental of Banking (G08-0102)

Day & Date: Thursday, 15-May-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative.

08

- 1) In India Bank of Hindustan was established in _____ year.
 - a) 1770
 - b) 1850
 - c) 1920
 - d) 1949
- 2) The structure of Indian Co-Operative Banks is _____.
 - a) One tier
 - b) Two tiers
 - c) Three tiers
 - d) Four tiers
- 3) _____ is the primary function of commercial Banks.
 - a) Accepting deposits
 - b) Advancing of loans
 - c) Credit Creation
 - d) All the above
- 4) _____ asset of bank have a higher liquidity.
 - a) Bank investment
 - b) Demand loan
 - c) Cash in bank
 - d) Consumer loan
- 5) Over draft facility is given only on _____ account.
 - a) Saving
 - b) Current
 - c) Fixed
 - d) All the above
- 6) Generally, banks pay high rate of interest on _____ deposit.
 - a) Saving
 - b) Fixed
 - c) Current
 - d) All the above
- 7) The Reserve Bank of India established in _____ year
 - a) 1935
 - b) 1947
 - c) 1951
 - d) 1969
- 8) If the primary deposits are large, the credit creation power of the banks will be _____.
 - a) Zero
 - b) Constant
 - c) Smaller
 - d) Larger

B) Write the following sentence true or false. 04

- 1) The bank helps their customers in transferring funds from one place to another place.
- 2) Credit creation decreases supply of money.
- 3) Reserve Bank of India is one of the top private banks.
- 4) Safety is the main investment principle of commercial banks.

Q.2 Write Short Answers. 12

- 1) Explain the concept of Bank
- 2) State the types of Banks.
- 3) State the Secondary functions of commercial Banks.
- 4) State the types of loan.

Q.3 Write Short Notes. 12

- 1) Types of deposits
- 2) Safety Principle of Bank

Q.4 Answer any One of the following. 12

- 1) Explain the evolution of modern system in India.

OR

- 2) Explain the functions of Reserve Bank of India.

Q.5 Answer any One of the following. 12

- 1) Explain the role of Banking in economic development.

OR

- 2) Explain the process of credit creation of Commercial Banks.

Seat
No.

Set P

बी.कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Introductions to Business Administration (G08-0103)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १६-०५-२०२५
 वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

कमाल गुण :60

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

0८

१) व्यवस्थापन म्हणजे ———.

- अ) एक प्रक्रिया आहे
 ब) ही एक संस्था आहे.
 क) लोकांची काम करण्याची पद्धत आहे
 ड) एक व्यावसायिक संज्ञा आहे.

२) ——— हे व्यवस्थापकाचे मूलभूत कार्य आहे.

- अ) आयोजन
 ब) नियोजन
 क) नियंत्रण
 ड) समन्वय साधणे

३) ——— हा एका मालकासह एक असंघटित व्यवसाय आहे.

- अ) एकल मालकी
 ब) संयुक्त भागीदारी
 क) सरकारी उपक्रम
 ड) खाजगी कंपनी

४) ——— हा व्यवसायाचा एक प्रकार आहे जो दोन किंवा अधिक व्यक्तींना संस्थेची सह-मालक बनविण्यास सक्षम करतो.

- अ) भागीदारी
 ब) संयुक्त व्यवसाय
 क) समूह व्यवसाय
 ड) करार

५) कंपनीची नोंदणी प्रक्रिया ——— अंतर्गत केली जाते.

- अ) कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालय
 ब) आयटी मंत्रालय
 क) सामाजिक न्याय मंत्रालय
 ड) अर्थ मंत्रालय

६) कंपनी कायदा ——— भारतातील कॉर्पोरेशन किंवा कंपन्यांची निर्मिती आणि कामकाज नियंत्रित करते.

- अ) २०२०
 ब) २०१३
 क) १९९१
 ड) २०१६

७) कंपनीच्या मंडळाच्या बैठका आणि भागधारकांच्या बैठका आयोजित करणे हे ——— चे कार्य आहे.

- अ) कंपनी सेक्रेटरी ब) कंपनीचे अध्यक्ष
क) कंपनीचा भागधारक ड) कंपनी लेखापाल

८) नियोजन, संघटन, नेतृत्व आणि नियंत्रण हे ——— चे कार्य आहे.

- अ) कामगार ब) व्यवस्थापक
क) लेखापाल ड) वकील

ब) सत्य की असत्य ते सांगा.

०४

- १) प्रत्येक व्यवस्थापकासाठी संवाद कौशल्य आवश्यक आहे.
- २) भागधारकांना कंपनीचे मालक म्हणून ओळखले जाते.
- ३) कंपनीच्या नोंदणी प्रक्रियेसाठी प्रत्येक व्यवसायाला डिजिटल स्वाक्षरी प्रमाणपत्र घेणे आवश्यक आहे.
- ४) व्यवसाय प्रशासक शिस्तप्रिय असू नये.

प्र.२ थोडक्यात टिपा लिहा.

१२

- १) कंपनी गुंतवणूकदार
- २) कंपनी प्रशासन
- ३) कंपनीचे भागधारक
- ४) सह-मालकी

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा

१२

- १) व्यवस्थापन आणि प्रशासन यातील फरक लिहा.
- २) भागीदारांचे प्रकार लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)

१२

- १) व्यवसाय प्रशासनाची तत्त्वे स्पष्ट करा.
किंवा
- २) एकल मालकीची कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१२

- १) भागीदारीचे आवश्यक घटक स्पष्ट करा.
किंवा
- २) कंपनी सेक्रेटरी चे गुण स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025
Introductions to Business Administration (G08-0103)**

Day & Date: Friday, 16-May-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) Management means _____.
 - a) is a process
 - b) it an organization
 - c) is a way people work
 - d) is a business term
- 2) _____ is a basic function of a manager?
 - a) Organizing
 - b) Planning
 - c) Controlling
 - d) Coordinating
- 3) _____ is an unincorporated business with one owner.
 - a) A sole proprietorship
 - b) A joint partnership
 - c) Government enterprises
 - d) Private Company
- 4) _____ is a form of business which enables two or more persons to co-own an organization.
 - a) Partnership
 - b) Joint business
 - c) Group business
 - d) Contract
- 5) The registration process of a company is done under the _____.
 - a) Ministry of Corporate Affairs
 - b) Ministry of IT
 - c) Ministry of social justice
 - d) Ministry of finance
- 6) The Companies Act _____ regulates the formation and functioning of corporations or companies in India.
 - a) 2020
 - b) 2013
 - c) 1991
 - d) 2016
- 7) Organizing the company's board meetings and shareholder meetings is the function of _____.
 - a) Company Secretary
 - b) Company chairman
 - c) Company shareholder
 - d) Company accountant
- 8) Planning, organizing, leading, and controlling is the work of _____.
 - a) Worker
 - b) Manager
 - c) Accountant
 - d) Advocate

B) State whether True or False

- 1) Communication skill is essential to the every manager.
- 2) Shareholders are known as the owner of the company.
- 3) The registration process of a company requires every business to acquire a Digital Signature Certificate.
- 4) Business administrator should not be discipline.

Q.2 Write Short Answers/Short Notes.**12**

- a) Company Investors
- b) Company administration
- c) Company stakeholders
- d) Co-ownership

Q.3 Answer the following questions.**12**

- a) Write difference between management and administration.
- b) Write types of partners.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)**12**

- a) Explain the Principles of business administration.

OR

- b) Explain the functions of sole proprietorship.

Q.5 Answer the following questions. (Any One)**12**

- a) Explain the essential elements of a partnership.

OR

- b) Explain the qualities of company secretary.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com.(Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Business Statistics - I (G08-0106)

Day & Date: Friday, 16-May-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Select the correct alternative. 08

- 1) Which of the following is not a part of the table?

a) Caption	b) Source Note
c) Foot Note	d) Head Number
- 2) In case of Quartiles, the number of partition values are _____.

a) 1	b) 2
c) 3	d) 4
- 3) The range of group of numbers -10, -8, 1, 11, 19 is _____.

a) 29	b) 18
c) 11	d) 10
- 4) There is _____ correlation between expenditure on advertisement and sale of a particular Commodity.

a) Zero	b) Positive
c) Negative	d) None of these
- 5) The Spearman's Rank correlation coefficient lies between _____.

a) -1 to 0	b) 0 to 1
c) 1 to 0	d) -1 to +1
- 6) Median of the data 7, 5, 4, 1, 6, is _____.

a) 4	b) 5
c) 6	d) 7
- 7) Which measures of dispersion can be calculated for open end classes?

a) Range	b) Quartile Deviation
c) Standard Deviation	d) Mean Deviation
- 8) Which of the following is based on all observations?

a) Median	b) Mode
c) Mean	d) All the above

B) State whether the following statement are true or false. 04

- 1) Each unit of the population is examined in the census inquiry.
- 2) Median divide the data into four equal parts.
- 3) Inter Quartile Range is half of Quartile Deviation.
- 4) With usual notations, $r = \sqrt{b_{xy} + b_{yx}}$

Q.2 Answer the following question 12

- a) Define Population, Sample and Sampling with one example.
- b) Explain Scatter Diagram.
- c) If $Q_1 = 10$, $Q_3 = 40$ then find coefficient of Quartile Deviation.
- d) Find Median and Mode of the following data: 8, 6, 10, 8, 5, 8

Q.3 Answer the following question 12

- a) Define Tabulation, Explain the parts of Statistical table.
- b) Calculate Spearman's Rank correlation coefficient for the following data:

Price (X)	53	98	95	81	75	61	59	55
Demand (Y)	47	25	32	37	30	40	39	45

Q.4 Answer the following question (Any One) 12

- a) Compute Mean, Median and Mode for the following data.

Age in years	20 – 25	25 – 30	30 – 35	35 – 40	40 – 45
No. of Workers	5	10	15	25	5

OR

- b) Calculate Quartile Deviation and its coefficient for the following data.

Gold Price (Rs.)	Below 40	40 – 50	50 – 60	60 – 70	Above 70
No. of Days	10	15	25	20	10

Q.5 Answer the following question (Any One) 12

- a) Explain construction of histogram. Draw histogram to represent the following data and determine mode from it.

Class	0-5	5-10	10-15	15-20	20-25	25-30	30-35	35-40
Frequency	10	35	40	50	55	45	20	5

- b) Calculate Standard deviation and CV for the following data.

X	10	20	30	40	50	60	70
f	3	4	10	5	5	2	1

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Basics of Tally (G08-SEC-101)

Day & Date: Saturday 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct option for each question. 04

- 1) _____ type of accounting focuses on day-to-day financial transactions.
 - a) Payroll accounting
 - b) Basic accounting
 - c) Business accounting
 - d) Taxation handling
- 2) _____ feature of accounting software helps in managing employee salaries.
 - a) Inventory management
 - b) Billing and invoicing
 - c) Human resource and payroll
 - d) Production management
- 3) _____ is the primary purpose of computerized accounting.
 - a) To replace bookkeepers
 - b) To streamline accounting processes
 - c) To increase paperwork
 - d) To confuse users
- 4) _____ is a key feature of accounting software related to sales transactions.
 - a) Quotation and estimation
 - b) Inventory management
 - c) Outstanding handling
 - d) All of the above

B) Indicate whether the statement is True or False. 02

- 1) Computerized accounting eliminates the need for any form of bookkeeping.
- 2) Inventory management is essential for tracking stock levels and sales.

Q.2 Write short notes on the following topics. 06

- a) Basic Accounting.
- b) Payroll Accounting.

Q.3 Write short notes on the following topics. 06

Inventory Management.

Q.4 Answer any one of the following questions. 06

- a) Discuss the key features of accounting software and their importance in modern business practices.
- b) Explain the concept of computerized accounting and its advantages over traditional accounting methods.

Q.5 Answer any one of the following questions. 06

- a) Describe the process of billing and invoicing in accounting software and its significance for businesses.
- b) Analyze the role of multiple currency handling in accounting software for international businesses.

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Managerial Skills (G08-SEC-102)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) योग्य पर्याय निवडा.

०४

- १) SWOC या शब्दाचा अर्थ ——— असा होतो.
 - अ) सेवा, दुर्बलता, संधी, आव्हाने
 - ब) सेवा, युद्ध, संधी, आव्हाने
 - क) शक्ति, दुर्बलता, संधी, आव्हाने
 - ड) यापैकी नाही
- २) ——— कौशल्य संघ बांधणीशी संबंधित आहे.
 - अ) कार्य व्यवस्थापन
 - ब) अंतर्ज्ञानी कौशल्य
 - क) वेळ व्यवस्थापन
 - ड) वरीलपैकी नाही
- ३) ——— कौशल्यांचा संबंध बुद्ध्यांकाशी असतो.
 - अ) समस्या सोडवणे
 - ब) धोरणात्मक विचार
 - क) दोन्ही अ आणि ब
 - ड) यापैकी नाही
- ४) समर्थनात्मक संवादाचे एक मुख्य तत्व म्हणजे ——— होय.
 - अ) सक्रिय ऐकणे
 - ब) टीका
 - क) संभाषणात वर्चस्व मिळवणे
 - ड) संघर्ष टाळणे

ब) चूक की बरोबर ते लिहा.

०२

- १) SWOC विश्लेषणाचे प्राथमिक उद्दिष्ट म्हणजे संस्थेच्या अंतर्गत आणि बाह्य वातावरणाचे सर्वसमावेशक मूल्यांकन प्रदान करणे.
- २) संघात प्रभावी निर्णय घेण्यासाठी व्यवस्थापकांनी संघाच्या सदस्यांना सहभागी करून घेणे आवश्यक असते.

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. 0६
- १) आत्मशिक्षण शैली
२) समुपदेशन
- प्र.३ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
- प्रभावी व्यवस्थापकांची कौशल्ये स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
- १) समस्या सोडवणे म्हणजे काय? विश्लेषणात्मक समस्या सोडवण्याचे टप्पे स्पष्ट करा.
- किंवा
- २) सहाय्यक संवादाची तत्वे स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
- १) वैयक्तिक कौशल्य म्हणजे काय? स्वतःला ओळखण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- किंवा
- २) संघ म्हणजे काय? संघाचे फायदे लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Managerial Skills (G08-SEC-102)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) The acronym SWOC stand for _____.
 - a) Service, Weaknesses, Opportunities, Challenges
 - b) Service, War, Opportunities, Challenges
 - c) Strengths, Weaknesses, Opportunities, Challenges
 - d) None of these
- 2) _____ Skill is related to team building.
 - a) Task management
 - b) Intuitive skills
 - c) Time management
 - d) None of the above
- 3) _____ Skills are associated with IQ
 - a) problem solving
 - b) strategic thinking
 - c) both a & b
 - d) None of these
- 4) A key principle of supportive communication is _____.
 - a) Active listening
 - b) Criticism
 - c) Dominating the conversation
 - d) Avoiding conflict

B) Write the following statements are True or False. 02

- 1) The primary objective of a SWOC analysis is to provide a comprehensive assessment of an organization's internal and external environment.
- 2) Managers need to involve team members in making effective decisions within a team.

Q.2 Write Short Notes. 06

- a) Self learning style
- b) Counseling

Q.3 Answer the following question. 06

Explain the skills of effective managers.

Q.4 Answer the following (Any One)

06

a) What is Problem solving? Explain the steps of analytical problem solving.

OR

b) Explain the principles of supportive communication.

Q.5 Answer the following (Any One)

06

a) What is personal skill? Explain the process of knowing oneself.

OR

b) What is team? Write the advantages of team.

Seat No.	
----------	--

Set P

बी. कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Introduction to Share Market (G08-SEC-103)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०४**
- १) ——— टर्म स्टॉक एक्सचेंजशी संबंधित नाही.
 अ) प्रारंभिक सार्वजनिक ऑफर ब) निव्वळ मालमत्ता मूल्य
 क) ज्ञान प्रक्रिया आउटसोर्सिंग ड) राष्ट्रीय स्टॉक एक्सचेंज
- २) भारतातील पहिले संगणकीकृत स्टॉक एक्सचेंज ——— होते.
 अ) बॉम्बे स्टॉक एक्सचेंज
 ब) मल्टी कमोडिटी एक्सचेंज
 क) राष्ट्रीय स्टॉक एक्सचेंज
 ड) ओव्हर-द-काउंटर एक्सचेंज ऑफ इंडिया
- ३) ————— बॉन्ड्स बॉन्डधारकांना प्रत्येक बॉन्डची देवाणघेवाण करण्याचा पर्याय देतात संघाच्या सामाईक स्टॉकच्या समभागांच्या विशिष्ट संख्येसाठी.
 अ) पसंती ब) अपूरणीय
 क) पूर्तता करण्यायोग्य ड) परिवर्तनीय
- ४) इक्विटी लिंकड सेव्हिंग्ज स्कीममध्ये ——— कालावधीचा किमान लॉक असतो.
 अ) १ वर्षे ब) २ वर्षे
 क) ३ वर्षे ड) ५ वर्षे
- ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. ०२**
- १) म्युच्युअल फंड हे देशातील असोसिएशन ऑफ म्युच्युअल फंड ऑफ इंडियाद्वारे नियंत्रित केले जातात.
- २) दुय्यम बाजार हे एक व्यासपीठ आहे. फक्त पूर्वी वाटप केलेल्या सिक्युरिटीजची गुंतवणूकदारांमध्ये खरेदी-विक्री केली जाते.

- प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 0६
- १) प्राथमिक बाजारपेठ
 - २) सिस्टिमॅटिक इन्व्हेस्टमेंट प्लॅन (SIP)
- प्र.३ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
- १) राष्ट्रीय शेअर बाजार
- प्र.४ खालीलपैकी कोणताही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
- १) शेअर म्हणजे काय? शेअर्सचे प्रकार स्पष्ट करा.
किंवा
 - २) बॉम्बे स्टॉक एक्सचेंज
- प्र.५ खालीलपैकी कोणताही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
- १) शेअर बाजाराची कार्ये स्पष्ट करा.
किंवा
 - २) सेबीची भूमिका स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Share Market (G08-SEC-103)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) _____ term is not related to a stock exchange?
 - a) Initial Public Offering
 - b) Net Asset Value
 - c) Knowledge Processes Outsourcing
 - d) National Stock Exchange
- 2) The first computerized stock exchange in India was _____.
 - a) Bombay Stock Exchange
 - b) Multi Commodity Exchange
 - c) National Stock Exchange
 - d) Over-the-Counter Exchange of India
- 3) _____ Bonds give the bondholders an option to exchange each bond for a specified number of shares of common stock of the team.

a) Preference	b) Irredeemable
c) Redeemable	d) Convertible
- 4) Equity Linked Savings Scheme has a minimum lock in period of _____.

a) 1 years	b) 2 years
c) 3 years	d) 5 years

B) Write the following statements are true or false. 02

- 1) Mutual funds are regulated in the country by Association of Mutual Funds of India.
- 2) The secondary market is a platform only earlier allotted securities are being traded among investors.

Q.2 Answer the following. 06

- a) Write short note on Primary Market.
- b) Write short note on Systematic Investment Plan (SIP)

- Q.3 Attempt the following question. 06**
1) National Stock Exchange
- Q.4 Attempt any one of the following in detail. 06**
a) What is share? Explain the types of shares?
OR
b) Bombay Stock Exchange
- Q.5 Attempt any one of the following in detail. 06**
a) Explain the functions of stock market.
OR
b) Explain the role of SEBI.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Business Mathematics I (G08-SEC-104)

Day & Date: Saturday 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.
 3) Use of soundless calculators is allowed.

Q.1 A) Choose the correct alternatives form the given alternatives. 04

- 1) If $A(adj. A) = |A|I$ where I is _____ matrix.
 - a) Null matrix
 - b) Scalar matrix
 - c) Unit matrix
 - d) None of these
- 2) Rental Payment for an apartment is an example of _____.
 - a) Perpetuity
 - b) Annuity due
 - c) Immediate
 - d) None of these
- 3) What is the value of $\begin{bmatrix} 7 & 7 \\ 7 & 8 \end{bmatrix}$ is _____.
 - a) -1
 - b) 1
 - c) 3
 - d) 7
- 4) If the first payment is due at the end of the first year, the annuity is known as _____ annuity.
 - a) Deferred
 - b) Annuity due
 - c) Immediate
 - d) None of these

B) True or False. 02

- 1) An annuity where payments continue forever is called annuity due.
- 2) If $A = [-36]$ then A is row matrix and column matrix.

Q.2 Answer the following. 06

- a) Explain the Algebra of matrices.
- b) State the properties of determinant.

Q.3 Attempt the following. 06

If $A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 0 & 2 & 4 \\ 0 & 0 & 5 \end{bmatrix}$ then find A^{-1} by the adjoint method.

Q.4 Attempt any one of the following.**06**

- a) Solve the following equations by using Cramer's rule.
 $2x - y + z = 11, \quad x + 2y + 3z = 8, \quad 3x + y - 4z = 1.$

OR

- b) Explain the classification of Annuity.

Q.5 Attempt any one of the following.**06**

- a) Define the following terms Principal, Rate of Interest, Nominal, Effective, and Continuous Interest.

OR

- b) Solve the following equations by the inversion method (Adjoint method) $2x - y = -2, \quad 3x + 4y = 3$

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Marathi (G08-SEC-105)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

- सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०४
- १) मुद्रितशोधनाचे — प्रकार पडतात.
- अ) दोन ब) तीन
क) चार ड) सहा
- २) — ही एक महत्त्वपूर्ण गोष्ट आहे.
- अ) मुद्रक ब) मुद्रितशोधक
क) मुद्रितशोधन ड) प्रकाशक
- ३) — हा लेखक व मुद्रक यांच्यामधील दुवा आहे.
- अ) मुद्रितशोधन ब) संपादक
क) मजकूर ड) जुळारी
- ४) कशाच्या आधारे मुद्रितशोधन केले जाते?
- अ) ऑनलाईन ब) फोनद्वारे
क) खुणांच्याद्वारे ड) लिखित स्वरूपात
- ब) खालील विधाने चूक की बरोबर लिहा. ०२
- १) सूत्रसंचालकाची भाषा ओघवती असावी.
- २) कार्यक्रम पत्रिका तयार करताना ती सुटसुटीत असावी.
- प्र.२ खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. ०६
- १) मुद्रित शोधकाकडे कोणते गुण असणे आवश्यक आहे?
- २) व्यवस्थापक हा उत्तम प्रकाशक असला पाहिजे हे विधान स्पष्ट करा.
- प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. ०६
- मुद्रितशोधनाचे नियम सांगा.

- प्र.४ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. 0६
- १) मुद्रितशोधन म्हणजे काय?
- किंवा
- २) मंचावरील कार्यक्रमाचे व्यवस्थापन कसे करावे?
- प्र.५ खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. 0६
- १) मुद्रित शोधकाची भूमिका व कार्य स्पष्ट करा?
- किंवा
- २) कार्यक्रम व्यवस्थित पार पाडण्यासाठी कोणती व्यावसायिक कौशल्ये आवश्यक आहेत?

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Business Communication Skills-I (G08-SEC-106)

Day & Date: Saturday 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct answers and rewrite the following. 04

- 1) The body gestures is _____ communication.

a) Vertical	b) Personal
c) Verbal	d) Non-verbal
- 2) _____ communication is time consuming.

a) Written	b) Spoken
c) non-verbal	d) Lateral
- 3) The sender is the person who _____ the message.

a) Encodes	b) Decodes
c) Changes	d) Transmits
- 4) _____ communication takes place among staff members at the same level.

a) Upward	b) Downward
c) External	d) Lateral

B) Say whether the following sentences are true or false. 02

- 1) Business communication helps in building the positive image of the firm.
- 2) The sender must not care for the grammar in business communication.

Q.2 Answer the questions in brief. (Any two) 06

- a) What does mean by informal business communication?
- b) What is the importance of lateral communication at workplace?
- c) How do blogs and E-mails help in business communication?
- d) What does mean by non-verbal communication?

Q.3 Write short answer to the following. (Any one) 06

- a) State the process of communication.
- b) Comment on the emergence of business communication.

Q.4 Attempt Any One.

06

a) What is the significance of business communication?

OR

b) Comment on the impact of technology on communication.

Q.5 Attempt Any One.

06

a) What are the semantic barriers to Business communication?

OR

b) Comment on the channels of communication.

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Enhancing Skills for Competitive Examinations I (G08-SEC-107)

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Rewrite following the sentence by choosing the correct alternative. **04**

- 1) Every one _____ singing a song.
a) has b) is
c) am d) are
- 2) Chose the correct antonym for the word _____ fast.
a) slow b) far
c) clear d) late
- 3) Throughout the lecture, he kept quiet and did not _____ a word.
a) speaking b) spoken
c) speak d) speaks
- 4) He has no hair _____ his head.
a) In b) For
c) on d) of

B) State the whether the statements are True or False. 02

- 1) The verb of sentence must agree with its subject in number and person.
- 2) Suffixes are letters attached at beginning of words.

Q.2 Answer the following question in brief. 06

- Discuss the kinds of present tense and provide examples.
- Define and describe the role of prefixes and provide examples.

Q.3 Answer the following question in short. 06

Types of Prepositions.

Q.4 Answer any one of the following questions. 06

- a) Theory of Prefixes.

OR

- b)** Discuss the difference between idioms and phrases and provide examples.

Q.5 Answer any one of the following questions.

06

- a)** Write a brief note on synonyms and antonyms and describe their roles in vocabulary with examples.

OR

- b)** Discuss the various types of Phrases with examples and explain their role in sentence constructions.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English for Specific Purpose-I (G08-SEC-108)

Day & Date: Saturday 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative. 04

- 1) What should you do if you cannot resolve a customer's query immediately?
 - a) Ignore the query
 - b) Apologize and follow up with a solution
 - c) End the conversation abruptly
 - d) Blame the customer for the issue
- 2) What does key vocabulary in customer service help to achieve?
 - a) Professional and confident communication
 - b) Miscommunication
 - c) Delays in resolving issues
 - d) Avoiding customer feedback
- 3) Which of these is an example of offering solutions to customers?
 - a) "That's not possible."
 - b) "You should call another department."
 - c) "I don't know what to do."
 - d) "Would you prefer a refund or replacement?"
- 4) Which of these phrases is appropriate for closing a business conversation?
 - a) "Okay, bye."
 - b) "Thank you for your time. Have a great day!"
 - c) "I'm done talking now."
 - d) "You should figure it out yourself."

B) Identify True or False. 02

- 1) It is important to summarize key points to ensure mutual understanding during a meeting.
 - a) True
 - b) False
- 2) Interrupting frequently to ask questions is the best practice for engaging with clients in meetings.
 - a) True
 - b) False

- Q.2 Answer the following questions.** **06**
- a) What is the importance of using basic conversational phrases in customer service?
 - b) Why should jargon or technical terms be avoided in client interactions?
- Q.3 Attempt the following question.** **06**
- What are “Do’s” and “Don’ts” for speaking clearly and politely in telephone conversations?
- Q.4 Attempt any one of the following.** **06**
- a) Describe the importance of basic conversational phrases in handling customer inquiries and provide practical examples for email, phone, and in-person communication.
- OR**
- b) Outline the step-by-step process for resolving a customer complaint, from listening to providing a solution and following up. Provide examples to support your explanation.
- Q.5 Attempt any one of the following.** **06**
- a) Discuss the role of active listening and polite language in building successful customer relationships during face-to-face interactions.
- OR**
- b) What are the best practices for initiating and closing business conversations?

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Creative Writing in English –I (G08-SEC-109)

Day & Date: Saturday 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the following. 04

- 1) Which social media platform is most suitable for professional networking?

a) Tiktok	b) ShareIt
c) LinkedIn	d) Twitter
- 2) Which of the following is a key feature of effective marketing copy?

a) Long Paragraphs	b) Complex Grammar
c) Taboos	d) Persuasive Language
- 3) Engaging social media, content should be _____.

a) Complex
b) Visually appealing and concise
c) Ambiguous
d) Long
- 4) Which of the following is an example of a branding element?

a) Company Logo	b) Legal documents
c) Sales Reports	d) Minutes of a Meeting

B) State whether the following statements are true or false. 02

- 1) Research papers are a key feature of promotional material in business.
- 2) Persuasive language makes advertising more effective

Q.2 Answer any two of the following questions. 06

- a) What are the key components of a successful branding campaign?
- b) Define the term 'creative writing'.
- c) How to develop digital content for business?
- e) Mention the name of social media platforms for developing business.

Q.3 Write short notes on any one of the following. 06

- a) What is the role of persuasive technique in business?
- b) What are the techniques of developing digital content for business?

Q.4 Answer any one of the following questions.

06

a) Explain the importance of storytelling in business.

OR

b) Give suitable examples of content for social media platforms.

Q.5 Attempt any one of the following questions.

06

a) Explain the term 'creative business writing' with suitable examples.

OR

b) Explain the role of LinkedIn and Instagram in developing digital content.

Seat
No.

Set P

B. Com. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
Urdu (G08-SEC-110)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the left indicate full marks.

04

سوال نمبر 1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جملہ مکمل کیجیے اور جوابی پرچے میں لکھیے۔

A (1) مضمون نگاری کی کتنی اجزاء ہیں؟

(A) تین۔ (B) چار۔

(C) پانچ۔ (D) چھ۔

(2) اردو میں انشائیہ کس زبان سے داخل ہوا؟

(A) مراٹھی۔ (B) انگریزی۔

(C) عربی۔ (D) کنڑ۔

(3) ایک زبان کے معنی و مطالب کو دوسری زبان میں منتقل کرنے کو کیا کہتے ہیں؟

(A) انشائیہ۔ (B) افسانہ۔

(C) خاکہ نگاری۔ (D) ترجمہ۔

(4) سائنس اور سماجہ علوم کی کتابوں کے ترجمے کو ترجمے کی کونسی قسم میں شمار کیا جائے گا؟

(A) ادبی ترجمہ۔ (B) موضوعاتی ترجمہ۔

(C) علمی ترجمہ۔ (D) کھلا ترجمہ۔

02

B صحیح یا غلط کی نشاندہی کیجیے۔

(1) سرسید اردو کے انشا پر واز ہیں۔

(A) صحیح۔ (B) غلط۔

(6) غالب اردو کے پہلے انشا پر واز ہیں۔

(A) صحیح۔ (B) غلط۔

06

سوال نمبر 2. مختصر جواب لکھیے۔

(1) مضمون نویسی کی اہمیت و افادیت بیان کیجیے۔

(2) مضمون کے اقسام کے متعلق معلومات دیجیے۔

06

سوال نمبر 3. مندرجہ ذیل عبارت کا اردو میں ترجمہ کیجیے۔

(1) Commerce has existed from the moment humans started exchanging goods and services with one another. From the early days of bartering to the creation of currencies and the establishment of trade routes humans, have sought ways to facilitate the exchange of goods and services by building a distribution process to bring together sellers and buyers.

Today, the term commerce normally refers to large-scale purchases and sales. The sale or purchase of a single item by a consumer is defined as a transaction, while commerce may refer to all transaction related to purchase and sale of that item.

06

سوال نمبر 4. مفصل جواب لکھیے۔

a) ترجمے کی تعریف لکھیے اور اس کے اصول بیان کیجیے۔

OR

b) ترجمے کی اقسام پر نوٹ لکھیے۔

06

سوال نمبر 5. مفصل جواب لکھیے۔

a) انشائیے کی تعریف اور اہمیت و افادیت بیان کیجیے۔

OR

b) انشائیہ اور مضمون کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

Set

P

बी. कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Introduction to Tourism (G08-SEC-112)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५

कमाल गुणः ३०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
४) नकाशा स्टेन्सिलचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 0४

- १) पर्यटन भूगोल ही ——— भूगोलाची उपशाखा आहे.
अ) सांस्कृतिक ब) राजकिय
क) आर्थिक ड) प्राकृतिक
- २) पर्यटनाचे ——— हे एक स्वरूप आहे.
अ) सहल ब) उत्पादक
क) व्यापार ड) अनुत्पादक
- ३) पर्यटकांनी आपल्या देशातून दुसऱ्या देशात केलेले पर्यटन म्हणजे ——— होय.
अ) देशी ब) आंतरराष्ट्रीय
क) धार्मिक ड) शैक्षणिक
- ४) पानिपत हे ——— पर्यटन स्थळ आहे.
अ) आर्थिक ब) भौगोलिक
क) सांस्कृतिक ड) ऐतिहासिक

ब) खालील रिकाम्या जागा भरा. 03

- १) कृषी पर्यटनाचा उगम व्यावसायिक पातळीवर जगात प्रथम — या देशात झाला.
- २) जेरुसलेम हे पर्यटन स्थळ — लोकांचे पर्यटन स्थळ आहे.

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 06

- १) पर्यटक
- २) पर्यटनाचे महत्त्व लिहा.

- प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. 0६
- १) पर्यटनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 0६
- १) पर्यटनाचा आधुनिक कल स्पष्ट करा.
किंवा
- २) पर्यटनाचे राष्ट्रीयत्वच्या आधारावर वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 0६
- १) पर्यटनाची व्याप्ती स्पष्ट करा.
किंवा
- २) पर्यटनाच्या विकासावर परिणाम करणारे प्राकृतिक घटक स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com. (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to Tourism (G08-SEC-112)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.
 4) The use of maps stencils is allowed.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Tourism Geography is a sub branch of _____ Geography.

a) Cultural	b) Political
c) Economic	d) Physical
- 2) _____ is a nature of Tourism Geography.

a) Tour	b) Productive
c) Commercial	d) Non productive
- 3) Tourism done by tourists from their own country to another country is called as _____.

a) Domestic	b) International
c) Religious	d) Academic
- 4) Panipat is a _____ type of tourist place.

a) Economic	b) Geographical
c) Cultural	d) Historical

B) Fill in the blanks. 02

- 1) Agro tourism originated in _____ country first in the world, at a commercial level.
- 2) Jerusalem tourist place is famous for _____ people.

Q.2 Write short notes. 06

- a) Tourist
- b) Importance of tourism

Q.3 Answer the following question. 06

- 1) Explain the nature of tourism.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 06

a) Explain the recent trend of tourism.

OR

b) Explain the Classification of tourism on the basis of nationality.

Q.5 Answer the following questions. 06

a) Explain the scope of tourism.

OR

b) Explain the physical factor affecting on development of tourism.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Hindi (G08-SEC-113)

वार, तारीख : शनिवार, १७-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

समय: दोपहर १२:०० से ०१:३०

सूचना : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

२) दाहिनी ओर के अंक गुण दर्शाते हैं।

प्र.१ अ) निम्नलिखित पर्यायों में से उचित पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। **०४**

१) 'अनुवाद' शब्द की व्युत्पत्ति संस्कृत के ——— धातु से हुई है।

अ) वद्	ब) अनु
क) वाद्	ड) याद्

२) मराठी भाषा में 'अनुवाद' को ——— कहते हैं।

अ) ट्रान्सलेशन	ब) भाषांतर
क) विषयांतर	ड) विश्लेषण

३) विज्ञापन शब्द ——— भाषा से आया है।

अ) मराठी	ब) अंग्रेजी
क) संस्कृत	ड) अरबी-फारसी

४) Advertising शब्द का हिंदी रूपांतरण ——— शब्द है।

अ) अनुवाद	ब) संक्षेपण
क) मुहावरा	ड) विज्ञापन

ब) निम्नलिखित अवतरण सही है या गलत लिखिए। **०२**

१) " अनुवाद का मूल अर्थ है – पुनःकथन, किसी के कहने के बाद कहना। "

२) वस्तुओं की विशेष रूप से जानकारी देने का माध्यम संक्षेपण कहलाता है।

प्र.२ निम्नलिखित प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर लिखिए। **०६**

१) अनुवाद की एक परिभाषा लिखिए।

२) विज्ञापन की एक परिभाषा लिखिए।

- प्र.३ टिप्पणी लिखिए। 0६
अनुवाद के प्रकार लिखिए।
- प्र.४ निबंधात्मक प्रश्न लिखिए। 0६
१) प्रकृति के आधार पर अनुवाद के प्रकार लिखिए।
किंवा
२) विज्ञापन के प्रकार विस्तार से लिखिए।
- प्र.५ निबंधात्मक प्रश्न लिखिए। 0६
१) अनुवादक के गुण लिखिए।
किंवा
२) विज्ञापन की विशेषताएँ लिखिए।

Set **P**

**B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025
Generic Elective
Accounting for Everyone (G08-0209)**

Day & Date: Monday, 19-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figure to right indicate full marks.
- 3) Attempt any One from Q. 4 (A) and Q. 4 (B).
- 4) Attempt any One from Q. 5 (A) and Q. 5 (B).
- 5) Use of calculator is allowed.

Q.1 A) Multiple choice Questions.

04

- 1) A person to whom business owes money for the goods or services is known as _____.
a) Debtor b) Creditor
c) Goodwill d) Assets
- 2) The term _____ refers to merchandise, commodities, articles or things in which a trader trades.
a) Goods b) Entry
c) Narration d) Drawings
- 3) The amount of cash or value of goods, assets, etc., withdrawn from the business by the owner for personal use called as _____.
a) Capital b) Debtors
c) Drawings d) Creditors
- 4) Any physical thing or right owned that has a monetary value is called as an _____.
a) Liability b) Drawings
c) Goods d) Asset

B) True or False.

02

- 1) Solvent person is a person whose assets are more than his liabilities.
- 2) Exchange of goods and services between two persons or parties for money or money's worth is known as Transactions.

Q.2 Write Short Note/Short Answer/Short Problem.

06

- a) Bank Reconciliation Statement.
- b) Trade Discount and Cash Discount.

Q.3 Write Short Note/Short Answer/Short Problem.**06**

Following accounts are opened in the books of Mr. ABC summarise it as Assets A/c, Liabilities A/c, Revenue A/c and Expenses A/c

Machinery Account	Building Account	Goodwill Account
Creditors Account	Bank Loan Account	Bank Overdraft Account
Commission Received Account	Interest Received Account	Rent Received Account
Wages Account	Printing & Stationery Account	Audit Fees Account

Q.4 Attempt any One of the following. (Long Answer / Long Problem)**06**

a) Explain the Revenue Expenditure and Capital Expenditure.

OR

b) Importance of Financial Statements.

Q.5 Attempt Any One of the following. (Long Answer / Long Problem)**06**

a) From the following information prepare Trading and Profit & Loss Account for the year ending 31st March 2024

Particulars	Rs.
Stock (as on 01/04/2023)	10,000
Purchases	50,000
Carriage Inward	2,000
Sales	2,00,000
Salaries	20,000
Printing & Stationery	1,000
Interest received	2,000
Rent and Taxes Paid	30,000
Advertisement	5,000
Stock (as on 31/03/2024)	20,000

OR

b) Following information is extracted from the books of Mr. Rohit. Prepare Balance Sheet as on 31st March 2024.

Particulars	Debit Rs.	Credit Rs.
Mr. Rohit's Capital A/c		1,35,000
General reserve		10,000
Sundry creditors		20,000
Bills payable		5,000
Drawings	5,000	
Plant and machinery	50,000	
Furniture	10,000	
Investments	15,000	
Stock	20,000	
Sundry debtors	40,000	
Cash and bank balance	30,000	
Total	1,70,000	1,70,000

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Digital Marketing (G08-0210)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०४

- १) सामाजिक माध्यमांवर अनुयायी किती वेळा सामग्री शेअर करतात हे मोजणारी मेट्रिक ---- आहे.

अ) प्रशंसा दर	ब) विस्तार/प्रवर्धन
क) रूपांतरण दर	ड) क्लिक-थ्रू दर
- २) शोध जाहिरात ---- पद्धतीवर कार्य करते.

अ) पे-पर-विड	ब) पे-पर-फाईंड
क) पे-पर-क्लिक	ड) कॉस्ट पर - सेल्स
- ३) गूगल जाहिरात (Google Ads) मोहिमेसाठी ---- मोहीम प्रकार उपलब्ध आहेत.

अ) शोध मोहीम	ब) कमाल कामगिरी
क) प्रदर्शन आणि शॉपिंग	ड) वरील सर्व
- ४) जेव्हा एखादा ग्राहक न्यूजलेटरसाठी साइन अप करतो, तेव्हा ---- ईमेल पाठवला जातो.

अ) प्रमोशनल	ब) स्वागत
क) परितक्त्य कार्ड	ड) हंगामी

ब) चूक कि बरोबर लिहा. ०२

- १) प्रदर्शन जाहिराती केवळ वेबसाइटवर दिसतात आणि त्या मोबाइल ॲप्समध्ये दर्शवता येत नाहीत.
- २) सामग्री विपणन केवळ अल्पकालीन ग्राहक सहभागावर लक्ष केंद्रित करते.

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (टिपा लिहा) ०६

- १) प्रदर्शन (Display) जाहिरातीचे फायदे
- २) रूपांतरण दर (Conversion Rate)

- प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (टिपा लिहा) 0६
जाहिरातींच्या क्रमवारीचे आधार (Basis of Ranking)
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. 0६
१) ई-मेल विपणनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
किंवा
२) सामग्री (Content) विपणनातील टप्पे स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. 0६
१) पे-पर-क्लिक (PPC) प्रक्रियेतील प्रमुख टप्पे स्पष्ट करा.
किंवा
२) सशुल्क शोध जाहिरातीचे फायदे सांगा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Digital Marketing (G08-0210)

Day & Date: Monday, 19-05-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figure to right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the following. 04

- 1) ____ metric measures how often followers share content on social media.

a) Applause Rate	b) Amplification Rate
c) Conversion Rate	d) Click-Through Rate
- 2) Search advertising works on ____ model.

a) Pay-Per-View	b) Pay-Per-Find
c) Pay-Per-Click	d) Cost-Per-Sales
- 3) ____ campaign types are available for a Google Ads campaign.

a) Search	b) Performance Max
c) display and Shopping	d) All of the above
- 4) ____ email is sent when a customer signs up for a newsletter.

a) Promotional	b) Welcome
c) Abandoned cart	d) Seasonal

B) Write True or False: 02

- 1) Display advertising always charges advertisers based on the number of clicks.
- 2) Content marketing focuses only on short-term customer engagement.

Q.2 Answer the following questions (Short Notes) 06

- a) Benefits of Display Advertising
- b) Conversion Rate

Q.3 Answer the following question (Short Note) 06

Basic of Ranking

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 06

- a) Explain the Types of Email Marketing.
- OR**
- b) Explain the Steps of Content Marketing.

Q.5 Answer the following question. (Any One)

06

a) Explain the key steps in Pay-Per-Click Process.

OR

b) Explain the benefits of Paid Search.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Ability Enhancement
English Communication Skill (G08-0211)**

Day & Date: Tuesday, 20-May-2025
Time: 09:00 PM To 10:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) ____ is the first step in listening.

a) Responding	b) Receiving
c) Evaluating	d) Accepting
- 2) In an email ____ is used for branding.

a) Watermark	b) Salutations
c) address bar	d) Signature
- 3) Words used in formal emails should be more _____.

a) Informal	b) Complex
c) Professional	d) Personal
- 4) 'BCC' stands for ____ in an Email.

a) Blind Customer care	b) Blind Carbon Copy
c) Blind Complete Content	d) Blind Copy Contact

B) Say whether the following sentences are true or false. 02

- 1) Listening is crucial in both personal and professional environments.
- 2) Students who actively listen to their teachers can comprehend lessons more effectively.

Q.2 Answer the questions in brief. (Any Two) 06

- a) What does mean by listening skill?
- b) What is the difference between hearing and listening?
- c) What is the importance of an email?
- d) Why do we write blogs?

Q.3 Write Short Answers: (Any One) 06

- a) Why do we write the formal business letters?
- b) Comment on the ways to improve the listening skill.

Q.4 Attempt the following: (Any One) 06

1) What is the importance of active listening?

OR

2) What are the benefits of effective writing?

Q.5 Attempt the following: (Any One) 06

1) How does an email help in formal communication?

OR

2) Write a letter to the manufacturer of the washing machine requesting him the full refund or replacement of the machine as the machine you purchased, in the last month, is not working properly.

Set	P
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	1
7	1
8	1
9	1
10	1
11	1
12	1
13	1
14	1
15	1
16	1
17	1
18	1
19	1
20	1
21	1
22	1
23	1
24	1
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

कमाल गुणः ३०

03

- Page 1 of 2

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)

- १) संत बसवेश्वरांच्या वचनांचे सामाजिक महत्त्व स्पष्ट करा?
- २) 'माझे वेड' या कवितेतील देशभक्तीचा संदेश स्पष्ट करा?
- ३) 'कुब्जा' ही कविता समाजाला कोणता संदेश देते?
- ४) 'आईपणाची भिती' ही कविता स्त्रीच्या कोणत्या अनुभवावर भाष्य करते?

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा.

'माय झाली संरपच' ही कविता कोणत्या विषयावर भाष्य करते?

प्र.४ दिर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणताही एक)

- १) 'मुलं कामावर जात आहेत' या कवितेतील बालमजूराचे वर्णन करा?
- २) इंदिरा संत यांच्या 'कुब्जा' या कवितेचे वेगळेपण सांगा?

Seat
No.

Set P

B. Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
Ability Enhancement
Urdu (G08-0213)

Day & Date: Tuesday, 20-05-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the left indicate full marks.

04 سوال (A) صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابی پرچے میں لکھیے۔ نمبر 1.

- 1) مرزا دبیر اُردو کے مشہور ----- ہیں۔
 (A) مثنوی نگار۔
 (B) نظم نگار۔
 (C) مرثیہ نگار۔
 (D) افسانہ نگار۔
- 2) کسی عام انسان کی وفات پر لکھی گئی نظم کو کیا کہتے ہیں۔
 (A) غزل۔
 (B) رباعی۔
 (C) قطعہ۔
 (D) شخصی مرثیہ۔
- 3) مرثیہ امام حسین علیہ السلام ----- ہئیت میں لکھا گیا ہے۔
 (A) مثلث۔
 (B) مربع۔
 (C) مخمس۔
 (D) مسدس۔
- 4) "بین" ----- کے اجزائے ترکیبی میں شامل ہے۔
 (A) مرثیہ۔
 (B) مثنوی۔
 (C) نظم۔
 (D) معری نظم۔

02 سوال (B) خانہ پُری کیجیے / صحیح یا غلط نمبر 1.

- 1) مرثیہ "حضرت امام حسین علیہ السلام" جاں نثار اختر نے لکھا۔
 (A) صحیح۔
 (B) غلط
- 2) مثنوی "امن نامہ" کے شاعر میر انیس ہیں۔
 (A) صحیح۔
 (B) غلط

06 سوال مختصر جواب لکھیے۔ نمبر 2.

- 1) میر انیس کے متعلق آپ کیا جانتے ہیں؟ لکھیے۔
- 2) جاں نثار اختر کے متعلق آپ کیا جانتے ہیں؟ لکھیے۔

06

سوال
نمبر.3 مختصر جواب لکھیے۔

(1) اُردو کے ابتدائی دور کے چند مرثیوں پر اظہار خیال کیجیے۔

06

سوال
نمبر.4. مفصل جواب لکھیے۔(کوئی ایک)

(A) مثنوی "امن نامہ" کی خصوصیات بیان کیجیے۔

OR

B اردو میں مثنوی کے آغاز وارتقاء کا جائزہ لیجیے۔

06

سوال
نمبر.5. مفصل جواب لکھیے۔(کوئی ایک)

A مرثیہ حضرت حسین علیہ السلام کا خلاصہ لکھیے۔

OR

B مرثیے کے آغاز وارتقاء کا جائزہ لیجیے۔

Set

P

Ability Enhancement Commercial Geography (G08-0214)

- प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा 0६
आर्थिक क्रिया म्हणजे काय ते सांगून मानवी आर्थिक क्रियांवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा 0६
१) मानवी व्यवसाय म्हणजे काय ते सांगून मानवाचे प्राथमिक श्रेणीतील व्यवसाय स्पष्ट करा.
किंवा
२) जागतिकीकरण म्हणजे काय ते सांगून त्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा 0६
१) डब्ल्यू टी ओ व ओपेक या व्यापारी संघटनांची रचना, कार्ये व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
किंवा
२) प्राथमिक व द्वितीयक व्यवसायाची वैशिष्ट्ये लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Ability Enhancement
Commercial Geography (G08-0214)**

Day & Date: Tuesday, 20-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Neat figures and graphs should be drawn where appropriate.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Agriculture is an economic activity in the _____ category.

a) Primary	b) Secondary
c) Tertiary	d) Quaternary
- 2) Forests must be present on the total _____ percent of the earth's surface.

a) 32	b) 42
c) 33	d) 43
- 3) The entire _____ is a single market, which is the main goal of globalization.

a) State	b) Country
c) World	d) None of these
- 4) OPEC is an organization that works related to _____.

a) Natural gas	b) Mineral oil
c) Coal	d) None of these

B) True and False 02

- 1) The proportion of primary class people is higher in urban areas than in rural areas.
- 2) OPEC is a world organization that works related to mineral oil.

Q.2 Write short note 06

- 1) Functions of WTO.
- 2) Characteristics of primary occupations.

Q.3 Write a brief answer to the following question 06

What is economic activities? Describe factors affecting on human economic activities.

Q.4 Attempt the following questions. (Any One) 06

a) What is human occupation and explain the primary occupations of humans.

OR

b) Explain what is globalization and explain its advantages and disadvantages.

Q.5 Write a detailed answer the following question (Any One) 06

1) Explain the structure, functions and objectives of the trade organizations WTO and OPEC.

OR

2) Write the characteristics of primary and secondary occupations.

Set	P
-----	---

कमाल गुणः ३०

03

- Page 1 of 4

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) 0६
- १) महिला सक्षमीकरणाची गरज का आहे.
 - २) प्रथमोपचार कौशल्याची माहिती सांगा.
 - ३) रा. से. या. कार्यक्रमाचे वर्गीकरण सांगा.
 - ४) वृक्षरोपणाची आवश्यकता का आहे.
 - ५) राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या डायरी (नोंदवही) ची देखभाल लिहा.
- प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 0६
- १) रा. से. यो. चा इतिहास लिहा.
 - २) दत्तक खेडयामध्ये नियमित उपक्रमावर चर्चा करा.
 - ३) मतदार जनजागृती आणि नावनोंदणी शिबीर यावर चर्चा करा.
- प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) 0६
- १) रा. से. यो. चे महत्त्व स्पष्ट करा.
- किंवा
- २) विशेष शिबिर कार्यक्रमातील नियोजन लिहा.
- प्र.५ दिर्घोत्तरी प्रश्न. 0६
- आरोग्य आणि रक्तदान शिबीर यावर वृत्तांत द्या.

Seat No.	
----------	--

Set

P

**B. Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025
Co-Curricular Course
National Service Scheme (CC-201)**

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative and fill in the blanks **06**

- 1) _____ is celebrated as the World Environment Day.
 a) 24th September b) 12th January
 c) 15th August d) 05th June
- 2) The N.S.S. emblem, the chakra bears _____ colour.
 a) Green b) Red
 c) Yellow d) Blue
- 3) The National Service Scheme is started in the year of _____.
 a) 1975 b) 1950
 c) 1969 d) 1947
- 4) _____ is the number of hours the N.S.S. volunteers expected to work during the year.
 a) 100 b) 240
 c) 80 d) 150
- 5) The adopted village is expected to be _____ k.m.
 a) 20 b) 30
 c) 18 d) 40
- 6) _____ is a motto of N.S.S.
 a) Not me but you b) I m only me
 c) I and we d) I only me economic

Q.2 Write a short answer (Any Three) **06**

- a) Why need is Women empowerment.
- b) State of First Aid Skill Activity.
- c) State the Classification of NSS Programme.
- d) Why is important of Tree Planation.
- e) Write the maintenance of NSS dairy.

- Q.3 Write short answers (Any Two) 06**
- a) Write the History of NSS.
 - b) Discuss the Regular activities in Adopted Village.
 - c) Discuss the Voter Awareness and Registration Camp.
- Q.4 Broad Questions. (Any One) 06**
- a) Explain the Importance of NSS.
 - b) Write the Planning of Special Camping Programme.
- Q.5 Broad Question. 06**
- Give account of a Health and Blood Donation Camp.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
National Cadet Corps (CC-202)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

कमाल गुण : 15

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

0४

- १) सहानुभूती म्हणजे काय?
 अ) जलद निर्णय घेणे
 ब) इतर लोकांबद्दल समज आणि करुणा
 क) स्पर्धात्मक असणे
 ड) कठोर वर्तन
- २) व्यक्तिमत्व विकासासाठी आकार देणारे घटक, की ज्यामुळे इतर प्रभावित होतील.
 अ) हवामान
 ब) शिक्षण
 क) लोकसंख्या
 ड) व्यायाम
- ३) खालीलपैकी कोणते रचनात्मक व्यक्तीचे सामान्य लक्षण नाही.
 अ) जिज्ञासा
 ब) दृढता
 क) आळस
 ड) कल्पना
- ४) काही — गुण बदलता येत नाहीत.
 अ) नविन
 ब) दत्तक
 क) जन्मजात
 ड) नैसर्गिक

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन)

0४

- १) भारतीय नागरिकाचे मुलभूत अधिकार काय आहेत?
- २) वेगवेगळ्या प्रकारची कौशल्ये लिहा.
- ३) उत्तम नागरिकाच्या चांगल्या सवयी लिहा.
- ४) प्रामाणिकपणाचे उदाहरणे द्या.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

0३

व्यक्तिमत्व विकासाला आकार देणारे घटक लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

0४

अ) व्यक्तिमत्व विकासामध्ये एन.सी.सी. कॅडेट ची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

ब) उत्तम नेतृत्वासाठी महत्वाची मूल्ये स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B. Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025
Co-Curricular Course
National Cadet Corps (CC-202)**

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 15

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) What is the meaning of Empathy?
 - a) Making quick decisions
 - b) Understanding & compassion towards other peoples
 - c) Being competitive
 - d) Strick behavior
- 2) Which one is a crucial factor shaping and influencing personality?
 - a) Weather
 - b) Education
 - c) Population
 - d) Exercise
- 3) Which of the following leads to poor performance.
 - a) Curiosity
 - b) Persistence
 - c) Laziners
 - d) Imagination
- 4) Few _____ traits can not changed.
 - a) new
 - b) adopted
 - c) inborn
 - d) natural

Q.2 Write the following questions (Any Two) 04

- a) What are the fundamental Rights of citizen of India.?
- b) Write various types & skills.
- c) Give the good habits of good citizen.
- d) Give examples of honesty.

Q.3 Write the Following question 03

Write down the factors shaping personality development.

Q.4 Write the Following question (Any One) 04

- a) Explain role of NCC cadet in personality development.
- b) Explain important values for a good leader.

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
Sports (CC-203)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५
 वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

कमाल गुण : 15

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 0४

- १) खेळ म्हणजे शारिरीक श्रमाचा ——— समावेश असलेल्या क्रियाकलापांचा संदर्भ होय.
 अ) कौशल्य आणि संघटित नियम ब) स्पर्धा
 क) व्यावसायिक यश ड) वरील सर्व
- २) सांघिक खेळ ——— आहेत.
 अ) फुटबॉल ब) स्विमिंग
 क) जिमनॅस्टिक्स ड) कराटे
- ३) ——— या क्रिडेच्या संकल्पना आहेत.
 अ) स्पर्धा
 ब) शारिरीक आणि मानसिक फायदे
 क) शारिरीक क्रिया आणि कौशल्ये
 ड) वरील सर्व
- ४) पी. टी. उषा ——— खेळाची खेळाडू आहे.
 अ) बॅडमिंटन ब) टेनिस
 क) अॅथलेटिक्स ड) स्विमिंग

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) 0६

- १) खेळाचे महत्त्व
- २) खेळाचा प्राचीन इतिहास
- ३) खेळाची व्याख्या
- ४) सांघीक खेळाची यादी
- ५) खेळाद्वारे शारिरीक विकास

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

०५

अ) खेळाची संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) खेळाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B. Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025
Co-Curricular Course
Sports (CC-203)**

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 15

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Sports refer to physical activities that involve physical effort _____.
 a) Skill and organized rules b) Competition
 c) Professional success d) Above all
- 2) Team games are _____.
 a) Football b) Swimming
 c) Gymnastics d) Karate
- 3) The concepts of sports are _____.
 a) Competition b) Physical and Mental Benefits
 c) Physical Activity and Skill d) Above all
- 4) P. T. Usha is the player of _____ Game.
 a) Badminton b) Tennis
 c) Athletics d) Swimming

Q.2 Write short notes. (Any Three) 06

- a) Importance of Sports
- b) Ancient History of Sports
- c) Definition of Sports
- d) List of Team Sports
- e) Physical Development in Sports

Q.3 Write the Following question (Any One) 05

- a) Explain the Concept of Sports.
- b) Explain about types of Sports.

- प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 0६
- १) कायिक अभिनया विषयी माहिती लिहा.
 - २) पथनाट्य कला प्रकाराचा परिचय द्या.
 - ३) वाद—विवादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
 - ४) कथाकथन करताना कशी तयारी करावी?
- प्र.३ टिप्पणी लिहा. 0६
- काव्यवाचन
- प्र.४ तपशीलवार उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२
- १) साहित्य कलेच्या सादरीकरणाचे प्रकार कोणकोणते आहेत?
 - २) अभिनयाची संकल्पना स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Co-Curricular Course
Cultural (CC-204)

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative and fill in the blanks **06**

- 1) Acting is the presentation that reaches the audience.
 - a) Singer
 - b) Actor/Nuts
 - c) musician
 - d) dancer
- 2) Rules and instructions about acting are scattered throughout the fifteen chapters of this book.
 - a) Mahabharata
 - b) Ramayana
 - c) Culinary Arts
 - d) Theater Science
- 3) How many act as a literature from one act play?
 - a) four
 - b) three
 - c) one
 - d) two
- 4) It is the art of speaking effectively and engagingly in front of people.
 - a) elocution
 - b) Picture
 - c) Dance
 - d) Singing
- 5) The invention of the loudspeaker opened the doors to millions of listeners can be benefited are
 - a) scene
 - b) Dance
 - c) Oratory
 - d) Food
- 6) Discussing the pros and cons of a particular topic means
 - a) Storytelling
 - b) Debate
 - c) poetry reading
 - d) Acting

Q.2 Write a short answer (Any Two) **06**

- a) Write information about physical performance.
- b) Introduce the art form of street theatre.
- c) Explain the nature of debate.
- d) How to prepare for storytelling?

- Q.3 Write short note.** **06**
Poetry reading
- Q.4 Write a detailed answer. (Any One)** **12**
a) What are the types of presentation of literary art?
b) Explain the concept of acting.

Set

P

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
Health, Wellness and Fitness (CC-205)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५

कमाल गुणः १५

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय लिहा.

08

- १) एन. आय. एच. ही संस्था ——— संबंधित कार्य करते.
अ) आरोग्य ब) खेळ
क) व्यवसाय ड) यापैकी नाही
- २) ——— हा जीवनसत्त्व प्रकार नाही.
अ) अ ब) ब
क) क ड) झेड
- ३) जागतिक आरोग्य संघटनेचे मुख्यालय ——— या ठिकाणी आहे.
अ) लंडन ब) रोम
क) जिनेव्हा ड) कतार
- ४) ——— याला वैयक्तिक स्वच्छता म्हणता येईल.
अ) आघोळ करणे ब) नखे काढणे
क) स्वच्छ कपडे घालणे ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

03

- १) तंदुरुस्ती ची व्याख्या लिहा.
- २) वैयक्तिक स्वच्छता म्हणजे काय?
- ३) प्रौढ व्यक्तींनी दिवसभरात किती लिटर पाणी पिणे आवश्यक आहे.
- ४) सामाजीक आरोग्याचे घटक लिहा.

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

04

- अ) शारीरिक तंदुरुस्ती चे घटक लिहा आणि उदहरणासह स्पष्ट करा.
किंवा
ब) जागतिक आरोग्य संघटनेचे सविस्तर कार्य लिहा.

Seat No.	
-----------------	--

Set | P

**B. Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Co-Curricular Course
Health, Wellness and Fitness (CC-205)**

Day & Date: Wednesday, 21-05-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 15

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.

04

- 1) NIH is an organization that works in the field of _____.
a) Health b) Sports
c) Business d) None of these
- 2) _____ is not type of vitamin.
a) A b) B
c) C d) Z
- 3) The headquarter of the World Health Organization is located in _____.
a) London b) Rome
c) Geneva d) Qatar
- 4) _____ can be called as personal hygiene.
a) Washing hands b) Cutting nails
c) Wearing clean clothes d) All of the above

Q.2 Write short answers. (Any Three)

06

- Write the definition of fitness?
- What is the personal hygiene?
- How many liters of water an adult should drink per day?
- Write the factors of social health.

Q.3 Write the detail answer (Any One)

05

- Write the components of physical fitness and explain them with examples.
- Write the detailed work of the World Health Organization.

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

०५

अ) योगाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) प्राणायामाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B. Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Co-Curricular Course
Yoga Edu. / Performing Arts (CC-206)**

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 PM

Max. Marks: 15

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. 04

- 1) What is the meaning of Yoga word?
 - a) Exercise
 - b) Join & bring together
 - c) Meditation
 - d) Rest
- 2) What is the right time to do Yoga?
 - a) Afternoon session
 - b) Early morning
 - c) Evening session
 - d) Night session
- 3) When is Yoga day celebrated?
 - a) 21 June
 - b) 22 June
 - c) 25 June
 - d) 28 June
- 4) How should one breathe while performing Anulom Vilom Pranayam?
 - a) Inhale through one nostril and exhale through the other
 - b) Inhale and exhale through both nostrils
 - c) Breathe through the mouth
 - d) Hold your breath

Q.2 Write short answers/Write answer in one sentence. (Any Three) 06

- 1) In what ways can asanas be performed?
- 2) Write any three objectives of yoga.
- 3) What are the names of the processes of inhalation, holding the breath and exhalation in pranayama?
- 4) What is the need of yoga in human life?

Q.3 Write the detail answer (Any One) 05

- 1) Explain the importance of yoga.
- 2) Explain the importance of pranayama.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी. कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Value Education Course
Environmental Studies (ENS-24)

वार, दिनांक : गुरुवार, २२-०५-२०२५
 वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

कमाल गुण: ३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०६

- १) पर्यावरण प्रदूषणाचे मुख्य कारण — हे आहे.
 - अ) नैसर्गिक आपत्ती
 - ब) औद्योगिक उपक्रम आणि मानवी उपक्रम
 - क) प्राण्यांचे स्थलांतर
 - ड) महासागरीय प्रवाह
- २) खालीलपैकी — हे जैवविविधतेचे उदाहरण आहे.
 - अ) विविध प्रजातींच्या वनस्पती आणि प्राण्यांसह जंगल
 - ब) एका बागेत एकाच जातीचे झाड
 - क) एका बागेत एकाच प्रकारचे कीटक
 - ड) मासे नसलेले गोड्या पाण्याचे तलाव
- ३) खालीलपैकी — हे अक्षय नैसर्गिक संसाधन मानले जाते.
 - अ) पेट्रोलियम
 - ब) कोळसा
 - क) सौर ऊर्जा
 - ड) नैसर्गिक वायू
- ४) अमेरिकेतील स्वच्छ हवा कायदा (CAA) — नियंत्रित करण्यावर लक्ष केंद्रित करतो.
 - अ) जलसंचय
 - ब) मातीची धूप
 - क) वायू प्रदूषण
 - ड) ध्वनी प्रदूषण
- ५) संसाधन संवर्धन आणि पुनर्प्राप्ती कायदा (RCRA) प्रामुख्याने — व्यवस्थापनावर लक्ष केंद्रित करतो.
 - अ) जलसंपत्ती
 - ब) घातक कचरा
 - क) वन संवर्धन
 - ड) वायू प्रदूषण

६) लुप्तप्राय प्रजाती कायदा (ESA) प्रामुख्याने ——— चे संरक्षण करण्याचे उद्दिष्ट ठेवतो.

- अ) वनस्पती प्रजाती
- ब) सागरी पर्यावरण
- क) लुप्तप्राय आणि धोक्यात असलेल्या प्रजाती
- ड) जलसंपदा

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

0६

- १) पारंपारिक आणि अपारंपारिक ऊर्जा स्रोत कोणते आहेत?
- २) ध्वनी प्रदूषणाचे तपशीलवार वर्णन करा.
- ३) जलीय परिसंस्था म्हणजे काय?
- ४) भारतीय संदर्भात मानवी वन्यजीव संघर्षाचे वर्णन करा.
- ५) चिपको चळवळीची थोडक्यात कल्पना द्या.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

0६

- १) घनकचरा व्यवस्थापनाचे महत्त्व विशद करा.
- २) वनसंवर्धन कायद्याची माहिती द्या.
- ३) पर्यावरण संवर्धनात बिष्णोईची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

0६

- १) पर्यावरण प्रदूषणाचे प्रकार
- २) अन्नसाखळी
- ३) जंगलतोड: कारणे आणि परिणाम

प्र.५ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

0६

- १) पर्यावरणीय अभ्यासाचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्त्व यावर सविस्तर माहिती लिहा.
- २) हवामान बदल आणि जागतिक तापमानवाढीचा मानवी समुदायांवर आणि शेतीवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Value Education Course
Environmental Studies (ENS-24)**

Day & Date: Thursday, 22-May-2025
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative and fill in the blanks.

06

- 1) _____ is the primary cause of environmental pollution.
 - a) Natural disasters
 - b) Industrial activities and human activities
 - c) Animal migration
 - d) Ocean currents

- 2) _____ of the following is an example of biodiversity?
 - a) A forest with various species of plants and animals
 - b) A single species of tree in a plantation
 - c) A single type of insect in a garden
 - d) A freshwater lake with no fish

- 3) _____ is considered a renewable natural resource.
 - a) Petroleum
 - b) Coal
 - c) Solar energy
 - d) Natural gas

- 4) The Clean Air Act (CAA) in the United States focuses on controlling pollution from _____ of the following.
 - a) Water bodies
 - b) Soil erosion
 - c) Air pollution
 - d) Noise pollution

- 5) The Resource Conservation and Recovery Act (RCRA) primarily focuses on the management of _____.
 - a) Water resources
 - b) Hazardous waste
 - c) Forest conservation
 - d) Air pollution

- 6) The Endangered Species Act (ESA) primarily aims to protect _____.
 - a) Plant species
 - b) Marine environments
 - c) Endangered and threatened species
 - d) Water resources

- Q.2 Answer the following questions. (Any Three) 06**
- 1) What are Renewable and non- renewable energy sources?
 - 2) Describe Noise pollution in detail.
 - 3) What is Aquatic Ecosystem?
 - 4) Describe human wildlife conflicts in Indian context.
 - 5) Give brief idea of Chipko movement.
- Q.3 Answer the following questions. (Any Two) 06**
- 1) Importance of Solid Waste Management.
 - 2) Give details of Forest Conservation Act.
 - 3) Role of Bishnoi's in Conservation of Environment.
- Q.4 Answer the following questions. (Any Two) 06**
- 1) Types of Environmental Pollution.
 - 2) Food Chains
 - 3) Deforestation: Causes and Impacts
- Q.5 Answer the following question. (Any One) 06**
- 1) Write in detail on the nature, scope and importance of environmental studies.
 - 2) Describe the impact of Climate change and Global warming on human communities and agriculture.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Advanced Financial Accounting (G08-0201)

Day & Date: Friday, 23-05-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Use of calculator is allowed.

Q.1 A) Choose correct alternative.

08

- 1) A statement submitted by consignee to the consignor at regular intervals /periodical intervals is called _____.
 a) Pro-Forma Invoice b) Account Sales
 c) Profit and Loss Account d) Balance Sheet
- 2) The unallocable expenses under departmental accounting are to be debited to _____.
 a) Departmental Profit and Loss Account
 b) Balance Sheet
 c) General Profit and Loss Account
 d) Assets Accounts
- 3) Under Stock and Debtors system _____ is prepaid by Head Office to ascertain the Gross Profit earned by the Branch.
 a) Branch Stock Account
 b) Branch Adjustment Account
 c) Branch Expenses Account
 d) Branch Profit and Loss Account
- 4) _____ System ignores the concept of duality and therefore all transactions are not recorded in their two-fold aspects.
 a) Double Entry b) Single Entry
 c) Both a) and b) d) Direct Entry
- 5) A consignee is entitled to _____.
 a) Commission on sales
 b) Reimbursement of the expenses
 c) Del Credere commission
 d) All of the above
- 6) _____ shows the shortage or surplus of stock.
 a) Branch Adjustments Accounts
 b) Branch Stock Account
 c) Goods sent to Branch Account
 d) Branch Profit and Loss Account

Prepare Consignment Accounts and M/s Harshal & Co Account (Consignee A/c) in the books of M/s Aatish & Co.

OR

- b) Following particulars are related to Solapur Branch for the year ended 31st March, 2024. Goods are invoiced to Branch at cost plus 50%. Branch remits all cash received to the head office and all expenses are met by the Head office.

Transactions during the year	Rs.
Stock (at invoice price) on 1st April, 2023	93,000
Branch Debtors on 1st April, 2023	68,000
Goods invoiced to branch at cost	3,40,000
Sales at Branch:	
- Cash Sales	2,50,100
- Credit Sales	3,10,000
Cash received from Debtors	3,04,000
Goods returned by Debtors	12,000
Goods returned by Branch to HO	1,500
Shortage of Stock	4,500
Discount allowed to Debtors	2,000
Expenses at Branch	54,000

From the above particulars, prepare the following accounts under the Stock and Debtors method.

- 1) Branch Stock A/c
- 2) Branch Adjustment A/c
- 3) Branch Profit and Loss A/c

Q.5 Attempt Any One of the following (Long Answer / Long Problem)

12

- a) Mr. Sujay who keeps his books of accounts under single entry system. Gives following information.

Receipts and Payments Accounts for the year ending 31st March, 2024

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Bal. b/d	6,000	By Creditors	81,000
To Sales	34,000	By Salary	4,500
To Debtors	1,25,000	By Rent	2,000
		By Wages	14,000
		By General Expenses	8,000
		By Purchase	6,000
		By Drawings	15,000
		By Balance c/d	34,500
	1,65,000		1,65,000

Additional Information:

- 1) The assets and liabilities were as follows:

	1-4-2023	31-3-2024
Stock	25,000	36,000
Creditors	13,000	14,000
Debtors	27,000	32,000
Furniture	12,000	12,000
Machinery	40,000	40,000

- 2) Provide for depreciation 5% on furniture and 10% on machinery.
 3) Make provision for doubtful debts at 5% on debtors.
 You are required to prepare the Trading and Profit and Loss Account for the year ending 31-3-2024 and the Balance sheet as on the date.

OR

- b) Modern Stores has Two Departments viz, A, and B, the following consolidated Profit & Loss Account for the year ending 31st March 2024 is given below.

Profit and Loss Account

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Opening Stock	80,000	By Sales	7,00,000
To Purchases	3,00,000	By Closing Stock	1,00,000
To Salaries	30,000		
To Rent	60,000		
To Selling Expenses	70,000		
To Discount Allowed	35,000		
To Depreciation	50,000		
To Net Profit	1,75,000		
	8,00,000		8,00,000

Additional Information:

- Break up of Opening Stock for Department wise is: A - Rs. 50,000 and B - Rs. 30,000
- Purchase are apportioned in the Ratio of 3:2 and Sales made by the departments were: Dept. A - Rs. 4,00,000 and Dept. B - Rs. 3,00,000
- Salaries includes Rs. 20,000 for Department A.
- Rent is to be apportioned in the ratio of floor space which is 3:1
- Depreciation on assets should be equally charged to the two departments.
- Selling expenses and discount allowed are to be apportioned in the ratio of Turnover.
- Break up of Closing Stock Department wise is: A - Rs. 60,000 and B - Rs. 40,000

From the above information, prepare the Departmental Profit and Loss Account for the year ended 31st March 2024.

Seat No.	
-------------	--

Set P

**B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025:
Introduction to Cost Accounting-II (G08-0208)**

Day & Date: Friday, 23-May-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative from questions. 08

- 1) _____ incentive plan provides a proportion of the time saved as a bonus to the workers.

a) Halsey Plan	b) Time Rate
c) Rowan Plan	d) Piece Rate
- 2) FIFO _____

a) First in Front Out	b) First n First Out
c) Front IN Front Out	d) None of these
- 3) _____ method calculates the cost per hour of machine operation to allocate overhead costs.

a) Machine Hour Rate	b) Allocation Rate
c) Absorption Rate	d) All of these
- 4) LIFO _____

a) Last In Front Out	b) Last In First Out
c) Least In First Out	d) None of these
- 5) _____ is maintained by storekeeper.

a) Store Ledger	b) Bin Card
c) Pay Roll	d) Inventory Tag
- 6) _____ terms refers to the process of allocating fixed costs to products or service.

a) Absorption	b) Machine Hour Rate
c) Allocation	d) None of these
- 7) Machine Hour rate is calculated by dividing the total overhead cost by _____.

a) Direct labour	b) Machine Hours
b) Units produced	d) Material Cost

- 8) _____ wages system pay employees based on the number of units produced.
a) Time Rate	b) Halsey Plan
c) Piece Rate	d) Rowan Plan

B) True or False

04

- 1) Just-in-time (JIT) inventory management aims to minimize storage costs and wastage.
- 2) ABC analysis is also known as the Always Better Control Technique.
- 3) The time rate system rewards workers based on the number of units produced.
- 4) Machine hour rate is a method used to allocate direct labor costs.

Q.2 Write short notes/Solve the problems. (Any 3)

12

- a) Time Rate Method
- b) Overheads
- c) Always Better Control (ABC) Technique
- d) From the following details, calculate wages of Mr. Rohit and Satya from the following details of March 2025.
Basic Wages Rs.4,000 for Rohit and Rs.3,000 for Satya for a month. Dearness allowance 40% of basic wages.
Bonus to Rohit Rs.160 and Satya Rs.120.

Q.3 Attempt the following.

12

- a) The following information related to a machine.
 - 1) Cost of machine Rs.21,000.
 - 2) Estimated working life Rs 1,000. (Scrap)
 - 3) Effective working life 20,000 hours.
 - 4) Repairs and maintenance cost estimated for whole life Rs.10,000.
 - 5) Hours worked in a month 250 hours.
 - 6) Standing charges for a month machine a month Rs.500.
 - 7) Power used by machine 5 units per hour Rs.0.60 per hours.Compute machine hour rate FIFO and LIFO.
- b) Difference between FIFO and LIFO.

Q.4 Attempt the following.**12**

- a) The following information is available in respect of Material 'B' from Viraj Ltd.

2-2-2019	Purchased 3,500 units @ 4 Rs. Each
3-2-2019	Purchased 500 units @ 5 Rs. Each
5-2-2019	Issued 2,500 Units
8-2-2019	Purchased 5,000 units @ 6 Rs. Each
10-2-2019	Issued 4,500 Units
12-2-2019	Issued 500 Units
15-2-2019	Issued 500 Units
20-2-2019	Purchased 4,000 Units @ 5 Rs. Each
28-2-2019	Issued 3,000 Units

From the following above information prepare a store ledger account under FIFO method.

- b) Prepare a store ledger Account by LIFO Method of Vinay Ltd.

01.03.2019	Purchase 300 Units @ Rs.3 per units.
05.03.2019	Purchase 400 Units @ Rs.3.50 per units
20.03.2019	Issued 300 Units
25.03.2019	Purchased 250 units @ Rs.4.00 per units
28.03.2019	Issued 200 units

Q.5 Answer the following(Any One)**12**

- a) Standard time allowed for a job is 60 Hours. The hourly rate wages is Rs. 0.50 per hour. The actual time taken by the workers was 50 hours. Calculate wages by Time basis, Piece Basis, Halsey Plan and Rowan Plan.

OR

- b) Standard time allowed for a job is 60 Hours. The hourly rate wages is Rs. 0.40 per hour. Plus dearness allowance @ Rs. 0.25 per hours. The actual time taken by the workers was 50 hours. Calculate wages by Time basis, Piece Basis, Halsey Plan and Rowan Plan.

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Fundamentals Insurance - II (G08-0207)

वार, दिनांक : शनिवार, २४-०५-२०२५

कमाल गुणः ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

04

१) विमा करार संपतो जेव्हा ——— रक्कम दिली जाते.

- अ) कर्ज ब) मानवी जीवन मूल्य
क) आर्थिक मूल्य ड) नुकसान भरपाई

२) सागरी विमा कायदा ---.

- अ) १९६५ ब) १९६४
क) १९६३ ड) १९३८

३) अग्नि विमा पॉलिसी ——— वर्षाच्या कालावधीसाठी आहे.

- अ) १ ब) २
क) ३ ड) ४

४) एकाच मालमत्तेचा विमा एकाहून अधिक कंपन्यांसह केला जातो, त्यानंतर
 --- तत्त्व लागू केले जाते.

- अ) वर्गणी ब) नुकसार भरपाई
क) विमायोग्य हित ड) परमोच विश्वासाचे

५) सामान्य, विशिष्ट, घोषणा — विमा पॉलिसी आहेत.

- अ) सागरी ब) अग्नि
क) जीवन ड) अपघात

६) भारत सरकारने ——— मध्ये पीक विमा योजना सुरू केली.

- अ) १९६५ ब) १९७५
क) १९८५ ड) १९५६

७) विम्याच्या इतिहासात ---- हा विमा सर्वात जुना प्रकार आहे.

- अ) सागरी ब) अग्नि
क) जीवन ड) अपघात

८) अग्नि विमा घेण्याची पहिली पायरी म्हणजे ----.

- अ) विमा कंपनीची निवड ब) प्रस्ताव फॉर्म भरणे
क) मालमत्तेचे सर्वेक्षण ड) हप्त्याची रक्कम

ब) चूक की बरोबर ते सांगा.

08

- १) भारतीय जनरल इन्शुरन्स कॉर्पोरेशन अंतर्गत फक्त तीन कंपन्या आहेत.
- २) सागरी विमा करार जीवन विमा एजंटमार्फत केला जातो.
- ३) आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठेचा विकास आणि विस्तार करण्यास मदत करणे हे अग्निविम्याचे महत्त्व आहे.
- ४) भारतीय जनरल इन्शुरन्स कॉर्पोरेशन मानवी जीवनासाठी विमा देते.

प्र.२ लहान टिपा लिहा.

१२

- १) सुएझ कालवा कलम
- २) जेटीसन
- ३) कृषी विम्याची संकल्पना
- ४) गुरांच्या विम्याची संकल्पना

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१२

- अ) अग्नि विम्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) सागरी धोके स्पष्ट करा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक)

१२

- अ) भारतीय जनरल इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनची कार्ये स्पष्ट करा.
किंवा
ब) अग्नि विमा घेण्याची कार्यपद्धत स्पष्ट करा.

प्र.५ सागरी विम्याची कलमे स्पष्ट करा.

१२

- किंवा
पीक विम्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025
Fundamentals Insurance - II (G08-0207)**

Day & Date: Saturday, 24-05-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 40

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) An insurance contract ends when _____ amount is paid.

a) Loan	b) Human Life Value
c) Economic value	d) Claim
- 2) Marine Insurance Act _____.

a) 1965	b) 1964
c) 1963	d) 1938
- 3) The fire insurance policy is for a period of _____ year.

a) 1	b) 2
c) 3	d) 4
- 4) Same property is insured with more than one company then _____ principle is applied.

a) Contribution	b) Indemnity
c) Insurable interest	d) Almost good faith
- 5) Ordinary, Specific Declaration are _____ insurance policy.

a) marine	b) fire
c) life	d) accident
- 6) Government of India, introduced crop insurance scheme in the year _____.

a) 1965	b) 1975
c) 1985	d) 1956
- 7) In the history of insurance _____ is the oldest type of insurance.

a) marine	b) fire
c) life	d) accident
- 8) The first step of taking fire insurance policy is _____.

a) Selection of insurance company
b) To fill proposal form
c) Survey of property
d) Payment of premium

B) State whether True or False. 04

- 1) There are only three companies under General Insurance Corporation of India
- 2) Marine insurance contract is done through life insurance agent.
- 3) The significance of fire insurance is to help international market development and extension.
- 4) General Insurance Corporation of India gives insurance for human life.

Q.2 Write Short Notes. 12

- a) Suez Canal Clause
- b) Jettison
- c) Concept of Agriculture Insurance
- d) Concept of Cattle Insurance

Q.3 Answer the following questions. 12

- a) Explain the features of fire insurance.
- b) Explain the marine perils.

Q.4 Answer the following question. (Any One) 12

- a) Explain the functions of General Insurance Corporation of India.

OR

- b) Explain the Procedure of taking Fire Insurance.

Q.5 Answer the following questions. (Any One) 12

- a) Explain the Clauses of Marine Insurance.

OR

- b) Explain the significance of Crop Insurance.

Seat
No.

Set P

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Fundamentals of Business Management - II (G08-0204)

वार, दिनांक : सोमवार, २६-०५-२०२५

कमाल गुण : ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

०८

१) PERT या तंत्राची सुरुवात अमेरिकेत ——— साली करण्यात आली.

अ) १९३८

ब) १८६८

क) १९५८

ड) १९२८

२) कार्यप्रेरणेचा 'क्ष' सिद्धांत मानवी वर्तणुकीची ——— बाजू मांडणारा आहे.

अ) नकारात्मक

ब) सकारात्मक

क) अ व ब दोन्ही

ड) यापैकी नाही

३) करिष्माई नेतृत्व ही संकल्पना सर्वप्रथम ——— या तज्ञांनी मांडली.

अ) मॅक्स वेबर

ब) इल्टन मेयो

क) स्टिव्ह जॉब्स

ड) यापैकी नाही

४) नियंत्रण प्रक्रियेतील पहिला टप्पा म्हणजे ——— होय.

अ) प्रमाप निश्चिती

ब) भौतिक प्रमाप

क) खर्च प्रमाप

ड) भांडवल प्रमाप

५) नियंत्रण हे ——— कार्य आहे.

अ) व्यवस्थापकाचे

ब) संचालकाचे

क) प्रशासकाचे

ड) भागधारकाचे

६) सभोवतालची परिस्थिती व वातावरणात होणाऱ्या बदलास अनुसरून निर्णय घेण्याची प्रक्रिया म्हणजे ——— व्यवस्थापन होय.

अ) विपणन

ब) मनुष्यबळ

क) बदलाचे

ड) आधुनिक

७) कर्मचाऱ्यांना पैशाच्या स्वरूपात लाभ उपलब्ध करून देणारी प्रलोभने म्हणजे ——— प्रलोभने होय.

अ) आर्थिकेत्तर

ब) आर्थिक

क) दोन्ही अ आणि ब

ड) यापैकी काहीही नाही

- ८) कुर्ट लेविनच्या मते ——— हा बदल प्रक्रियेतील टप्पा नाही.
 अ) बदल खुला करणे ब) बदल
 क) पुर्नबदल ड) प्रतिबंध

ब) खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा.

०४

- १) फ्रेडरिक हर्झबर्ग यांनी कार्यप्रेरणेचा क्ष व य हा सिद्धांत मांडला.
- २) कार्यप्रेरणा, नेतृत्व, संदेशवहन आणि पर्यवेक्षण हे निर्देशनाचे प्रमुख घटक आहेत.
- ३) शून्याधारीत अंदाजपत्रक हे आधुनिक नियंत्रणाचे तत्व आहे.
- ४) हायब्रीड वर्क मॉडेलमुळे जागेची कार्यक्षमता वाढवणे आणि खर्चात कपात कपात करणे शक्य होते.

प्र.२ थोडक्यात टिपा लिहा.

१२

- १) नियंत्रणाची आधुनिक तंत्रे
- २) हायब्रीड वर्क मॉडेल संकल्पना
- ३) संस्थात्मक बदलाचे प्रकार
- ४) नियंत्रणाची वैशिष्ट्ये

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा

१२

- १) अब्राहम मास्लो यांचा गरजांचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- २) निर्देशनाची तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

१२

- १) कार्यप्रेरणा म्हणजे काय? कार्यप्रेरणेची आर्थिक व आर्थिकेतर प्रलोभने स्पष्ट करा.

किंवा

- २) नेतृत्व म्हणजे काय? नेतृत्व शैली स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

१२

- १) नियंत्रण म्हणजे काय? नियंत्रणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

- २) संघटनात्मक बदलाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
1	1
2	1
3	1
4	1
5	1
6	1
7	1
8	1
9	1
10	1
11	1
12	1
13	1
14	1
15	1
16	1
17	1
18	1
19	1
20	1
21	1
22	1
23	1
24	1
25	1
26	1
27	1
28	1
29	1
30	1
31	1
32	1
33	1
34	1
35	1
36	1
37	1
38	1
39	1
40	1
41	1
42	1
43	1
44	1
45	1
46	1
47	1
48	1
49	1
50	1
51	1
52	1
53	1
54	1
55	1
56	1
57	1
58	1
59	1
60	1
61	1
62	1
63	1
64	1
65	1
66	1
67	1
68	1
69	1
70	1
71	1
72	1
73	1
74	1
75	1
76	1
77	1
78	1
79	1
80	1
81	1
82	1
83	1
84	1
85	1
86	1
87	1
88	1
89	1
90	1
91	1
92	1
93	1
94	1
95	1
96	1
97	1
98	1
99	1
100	1

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Fundamentals of Business Management - II (G08-0204)

Day & Date: Monday, 26-May-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 08

- 1) PERT technique was started in America_____ year.
 - a) 1938
 - b) 1868
 - c) 1958
 - d) 1928
- 2) The 'X' theory of motivation is the _____ side of human behavior.
 - a) Negative
 - b) Positive
 - c) Both a & b
 - d) None of these
- 3) The concept of charismatic leadership was first proposed by _____ experts.
 - a) Max Weber
 - b) Elton Mayo
 - c) Steve Jobs
 - d) None of these
- 4) The first step in the control process is _____.
 - a) Establishment of Standard
 - b) Physical Standard
 - c) Cost Standard
 - d) Capital Standard
- 5) Controlling is the function of _____.
 - a) Manager
 - b) Director
 - c) Administrator
 - d) Shareholder
- 6) The process of making decisions according to the surrounding situation and changes in the environment is _____ management
 - a) Marketing
 - b) Human resources
 - c) Change
 - d) Modern
- 7) Incentives that provide benefits in the form of money to employees are called _____ incentives.
 - a) Non- Financial
 - b) Financial
 - c) Both a & b
 - d) None of these
- 8) According to Kurt Lewin _____is not a stage in the change process.
 - a) Unfreezing
 - b) Change
 - c) Refreezing
 - d) Restraining

B) State whether True or False. 04

- 1) Frederick Herzberg proposed the X and Y theory of motivation.
- 2) Motivation, Leadership, Communication and Supervision are the elements of directing.
- 3) Zero based budgeting is the modern technique of controlling.
- 4) The hybrid work model makes it possible to increase space efficiency and reduce costs.

Q.2 Answer the following. (Three marks each) 12

- a) Modern techniques of control
- b) Hybrid work model concept
- c) Types of organizational change
- d) Features of controlling

Q.3 Answer the following questions. (Six marks each) 12

- a) Explain Abraham Maslow's theory of need.
- b) Explain the principles of directing.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 12

- a) What is motivation? Explain the financial and non-financial incentives of motivation.

OR

- b) What is leadership? Explain the styles of leadership.

Q.5 Answer the following questions. (Any One) 12

- a) What is controlling? Explain the Importance of controlling.

OR

- b) Explain the process of organizational change.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Business Statistic - II (G08-0206)

Day & Date: Monday, 26-05-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Use of soundless and calculators is allowed.

Q.1 A) Select the correct alternative.

08

- 1) The long-term regular moments in time series are called _____.
a) trend b) seasonal variation
c) cyclical variation d) irregular variations
- 2) The relation between mean and variance of Poisson distribution is _____.
a) Mean = 2 variance b) 2 Mean = variance
c) Mean = variance d) none of these
- 3) Index number of base year is _____.
a) 0 b) 100
c) 1 d) cannot be determined
- 4) Upper Control Limit (UCL) for mean chart is _____.
a) $\bar{\bar{X}} + A_2 \bar{R}$ b) $\bar{\bar{X}} - A_2 \bar{R}$
c) $\bar{\bar{X}}$ d) $D_4 \bar{R}$
- 5) Which distribution is used to construct control limits of C chart?
a) Binomial Distribution b) Poisson Distribution
c) Normal Distribution d) None of these
- 6) A time series has _____ components.
a) 3 b) 1
c) 2 d) 4
- 7) The Probability of an event always lies between _____.
a) (0, 1) b) [0, 1)
c) (0, 1] d) [0, 1]
- 8) If all the values are not equal importance, then one should calculate _____ index number.
a) Simple b) Weighted
c) Unweighted d) None of these

B) True or False.**04**

- 1) Quality is defined as fitness to use.
- 2) The normal curve is U shaped.
- 3) In least squares method we not use normal equations to find the values of unknowns.
- 4) Index number is called as economic barometer.

Q.2 Answer the following.**12**

- a) Explain Irregular variations in time series.
- b) State the formula for calculating Price index number using Simple aggregate and simple average of relative method.
- c) Define Poisson distribution, state its mean and variance.
- d) What is control chart? State various types of control chart.

Q.3 Attempt the following.**12**

- a) Use method of simple averages to compute seasonal indices from the following time series.

Month	Production			Month	Production		
	2016	2017	2018		2016	2017	2018
Jan.	15	23	25	July	20	22	30
Feb.	16	22	25	Aug.	28	28	34
March	18	28	35	Sept.	29	32	38
April	18	27	36	Oct.	33	37	47
May	23	31	36	Nov.	33	34	41
June	23	28	30	Dec.	38	44	53

OR

- b) Define Binomial distribution, state its mean and variance and state the properties of normal curve.

Q.4 Attempt any one of the following.**12**

- a) An Examination of 10 new model computers revealed the following number of defects per computer. 8, 5, 6, 4, 3, 8, 8, 10, 9, 9
Draw most suitable control chart and state your conclusion.

OR

- b) Define time series. Calculate five yearly moving averages and plot original and trend values on same graph.

Year	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Value	100	105	115	95	90	97	80	65	75	70	80

Q.5 Attempt any one of the following.

12

- a) What is Chance and Assignable cause. Explain the construction of Mean and Range chart.

OR

- b) Construct the Laspeyres's, Paasche's and Fisher's Price index number for the following data. Comment on the result.

Commodities	Base Year		Current Year	
	Price	Quantity	Price	Quantity
Rice	15	5	16	8
Wheat	10	6	18	9
Rent	8	7	15	8
Fuel	9	5	12	6
Transport	11	4	11	7
Miscellaneous	16	6	15	10

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Business Micro Economics - II (G08-0205)

वार, दिनांक : मंगळवार, २७-०५-२०२५
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

कमाल गुण: ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) योग्य पर्याय निवडा.

०८

- १) जर एखाद्या उत्पादन संस्थेने अधिक कार्यक्षम तंत्रज्ञान शोधले असेल, तर तेथे ——— असेल.
 अ) AVC वक्र खालच्या दिशेने शिफ्ट
 ब) AFC वक्र खालच्या दिशेने शिफ्ट
 क) AFC वक्र वरच्या दिशेने शिफ्ट
 ड) MC वक्र खालच्या दिशेने शिफ्ट
- २) मुल्याभेद हे ——— बाजाराचे वैशिष्ट्य आहे.
 अ) मक्तेदारी ब) पूर्ण स्पर्धा
 क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ड) यापैकी नाही
- ३) खालीलपैकी कोणते घटक बाजाराची रचना ठरवतात?
 अ) वस्तूचे स्वरूप ब) विक्रेत्यांची संख्या
 क) विक्री खर्चाचा वापर ड) वरील सर्व
- ४) किमतीतील भेदभावासाठी कोणत्या आवश्यक अटी आहेत?
 अ) भिन्न किंमत लवचिकता ब) बाजाराचे योग्य विभाजन
 क) पुनर्विक्री शक्य नसावी ड) वरील सर्व
- ५) LAC चा आकार आणि स्थान अनुक्रमे ——— द्वारे निर्धारित केले जाते.
 अ) अंतर्गत आणि बाह्य मितव्ययता आणि अमितव्ययता
 ब) बाह्य आणि अंतर्गत मितव्ययता आणि अमितव्ययता
 क) केवळ अंतर्गत मितव्ययता आणि अमितव्ययता
 ड) केवळ बाह्य मितव्ययता आणि अमितव्ययता
- ६) पूर्ण स्पर्धेच्या बाजारपेठेत विक्रेता हा ——— असतो.
 अ) किंमत स्विकारणारा ब) निरीक्षक
 क) किंमत निर्माता ड) वरीलपैकी काहीही नाही

७) बदलत्या प्रमाणाच्या नियमाची ---- ही दुसरी अवस्था आहे.

- अ) घटते ब) वाढते
क) स्थिर ड) वरीलपैकी काहीही नाही

८) मक्तेदारी बाजारपेठेत विक्रेत्यांची संख्या ---- असते.

- अ) मोठी ब) अमर्यादित
क) दोन ड) वरीलपैकी काहीही नाही

ब) खालील वाक्ये चूक की बरोबर ते लिहा.

0%

- १) मक्तेदारी ही एक अशी बाजारपेठ रचना आहे ज्यामध्ये अशा उत्पादनाचा फक्त एकच खरेदीदार असतो ज्यासाठी कोणतेही जवळचे पर्याय नसतात.
- २) पूर्ण स्पर्धेच्या अंतर्गत, बाजारातील पुरवठ्यातील बदलांचा बाजारभावावर परिणाम होत नाही.
- ३) मक्तेदार हे किंमत घेणारे असतात.
- ४) उत्पादन क्षेत्रात मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा सर्वात सामान्य आहे.

प्र.२ टीपा लिहा.

१२

- ૧) સીમાંત પ્રાપ્તી
- ૨) સ્થિર ખર્ચ
- ૩) અલ્પાધિકાર બાજારપેટ
- ૪) મૂલ્ય ભેદ

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१२

- १) सुव्यक्त खर्च म्हणजे काय?
- २) संधी खर्चाची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

१२

- १) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा म्हणजे काय? योग्य आकृतीसह मक्तेदारी युक्त स्पर्धा बाजारात किंमत निर्धारण स्पष्ट करा.

किंवा

- २) उत्पादन प्रमाण फलाच्या नियमाचे आकृतीसह स्पष्टीकरण करा.

प्र.५ खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

१२

- १) ब्रेक-इव्हन पॉइंट म्हणजे काय? ब्रेक-इव्हन विश्लेषणाचे महत्त्व लिहा.

किंवा

- २) अंतर्गत आणि बहिर्गत बचती स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Business Micro Economics - II (G08-0205)

Day & Date: Tuesday, 27-May-2025
 Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Draw the diagrams whenever necessary.

Q.1 A) Choose the correct alternative and rewrite the sentence. 08

- 1) If a more efficient technology was discovered by a firm, there would be _____.
 - a) An downward shift in the AVC curve
 - b) A downward shift in the AFC curve
 - c) An upward shift in the AFC curve
 - d) A downward shift in the MC curve
- 2) Price discrimination is the feature of _____ market.
 - a) Monopoly
 - b) Perfect competition
 - c) Monopolistic competition
 - d) None of these
- 3) Which of the following factors determine the structure of a market?
 - a) Nature of commodity
 - b) Number of sellers
 - c) Use of selling cost
 - d) All the above
- 4) What are the necessary condition for price discrimination?
 - a) Different price elasticity of demand
 - b) Proper segmentation of the market
 - c) Reselling should not be possible
 - d) All of the above
- 5) Shape and position of the LAC is respectively determined by _____.
 - a) Internal and External economies and diseconomies of scale
 - b) External and Internal economies and diseconomies of scale
 - c) Only Internal economies and diseconomies of scale
 - d) Only External economies and diseconomies of scale
- 6) In the perfect competition market the Seller are _____.
 - a) Price Taker
 - b) Observer
 - c) Price Maker
 - d) None of the above
- 7) The second Stage of Law of variable Proportion is _____ returns to scale.
 - a) Decreasing
 - b) Increasing
 - c) Constant
 - d) None of the Above

- 8) _____ number of seller in Monopoly Market.
- a) Large
 - b) Unlimited
 - c) Two
 - d) None of the above

B) Write true or false. 04

- 1) Monopoly is a market structure in which there is only one buyer of a product for which there are no close substitutes.
- 2) Under perfect competition, changes in market supply do not affect market price.
- 3) Monopolists are price takers.
- 4) Monopolistic competition is most common in the manufacturing sector.

Q.2 Short note 12

- a) Marginal revenue.
- b) Fixed cost.
- c) Oligopoly.
- d) Price discrimination.

Q.3 Attempt the following. 12

- a) What is Explicate cost?
- b) Explain the concept of opportunity cost.

Q.4 Answer the following. (Any One) 12

- a) What is monopolistic competition? Explain price determination under monopolistic competition with suitable diagram.

OR

- b) Explain the Law of returns to scale with suitable diagram.

Q.5 Answer the following. (Any One) 12

- a) What is break- even point? Write the importance of break-even analysis.

OR

- b) State the internal and external economics and diseconomies of scale.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Fundamentals of Banking - II (G08-0202)

वार, दिनांक : बुधवार, २८-०५-२०२५
वेळ: सकाळी १२:०० ते ०२:३०

कमाल गुण : ६०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०८

१) ——— मध्ये बँक आपल्या दुसऱ्या ठिकाणच्या शाखेत विशिष्ट व्यक्तीच्या नावे असणाऱ्या खात्यावर ठराविक रक्कम भरण्याचा आदेश तयार करून देते.

अ) मेल ट्रान्सफर	ब) बँक ड्राफ्ट
क) बँक आदेशपत्र	ड) यापैकी नाही

२) ——— सेवेमुळे २४ तास रोख रक्कम मिळू शकते.

अ) डेबिट कार्ड	ब) नेट-बँकिंग
क) एटीएम	ड) यापैकी नाही

३) कोअर बँकिंग हा शब्द ——— वारला जातो.

अ) बँकिंग सेवेसाठी
ब) बँक सेवा विस्तारासाठी
क) नेट द्वारे जोडलेल्या बँक शाखा समूहासाठी
ड) यापैकी नाही

४) टेली-बँकिंग मध्ये सर्व व्यवहार ——— माध्यमाद्वारे चालतात.

अ) मोबाईल	ब) टेलिफोन
क) एटीएम	ड) यापैकी नाही

५) ——— कार्डद्वारे ग्राहक खात्यावरील रकमेचा वापर खरेदी करताना करू शकतो.

अ) एटीएम	ब) डेबिट कार्ड
क) क्रेडिट कार्ड	ड) वरील सर्व

६) बँकेत ग्राहकाबरोबर पैशाची देव-देव करताना ——— चा संदर्भ घ्यावा लागतो.

अ) पासबुक	ब) नमुना सही
क) खाते पुस्तिका	ड) यापैकी नाही

७) खात्यातून रोख रक्कम काढण्यासाठी ——— चा वापर करतात.

- अ) धनादेश
- ब) धनादेश अथवा पैसे काढण्याची चिठी
- क) पासबुक
- ड) यापैकी नाही

८) ——— या पद्धतीत निधीचे तत्काळ हस्तांतरण होते.

- अ) एन इ एफ टी
- ब) बँक ड्राफ्ट
- क) आरटीजीएस
- ड) धनादेश

ब) चुक की बरोबर ते सांगा.

0४

- १) ग्राहक परिचय निकष ग्राहकांच्या दृष्टीने राष्ट्रीयतेची ओळख महत्त्वाची आहे.
- २) बँकेत एकदा खाते उघडल्यानंतर त्यावरील व्यवहार बर्षानुवर्ष सुरू करता येत नाहीत.
- ३) एटीएम सेवेद्वारे रिचार्ज व बिल भरणा करता येत नाही.
- ४) बँकर्स चेक यालाच पे ऑर्डर असेही म्हटले जाते.

प्र.२ थोडक्यात टिपा लिहा.

१२

- १) वित्तीय साक्षरतेची गरज.
- २) खातेदाराचे प्रकार.
- ३) आधुनिक तंत्रज्ञानातील बँकांची भूमिका.
- ४) डेबिट कार्ड.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१२

- १) बँकेत खाते बंद करण्याची प्रक्रिया सांगा.
- २) रकमा स्थानांतरीत करण्याचे विविध मार्ग सांगा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणताही एक)

१२

- १) मोबाईल बँकिंग सेवांचे फायदे सांगा.

किंवा

- २) ग्राहक परिचय निकष स्पष्ट करा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणतेही एक)

१२

- १) ई-बँकिंग म्हणजे काय? ई-बँकिंग वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

- २) रोकड विरहित व्यवहाराचे फायदे व तोटे लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Fundamentals of Banking - II (G08-0202)**

Day & Date: Wednesday, 28-May-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternative. 08

- 1) In _____ a bank prepares an order to pay a certain amount to an account in the name of a specific person in its branch at another location.

a) Mail transfer	b) Bank draft
c) Letter	d) None of these
- 2) _____ service allows you to get cash 24 hours a day.

a) Debit card	b) Net-banking
c) ATM	d) None of these
- 3) The term core banking is used to refer to _____.

a) Banking services
b) Bank service expansion
c) Group of bank branches connected through the net
d) None of these
- 4) In tele-banking, all transactions are carried out through _____.

a) Mobile	b) Telephone
c) ATM	d) None of these
- 5) _____ Through the card, the customer can use the amount in the account while making purchases.

a) ATM	b) Debit card
c) Credit card	d) All of the above
- 6) While exchanging money with a customer in a bank, reference should be made to _____.

a) Passbook	b) Specimen signature
c) Account book	d) None of these
- 7) To withdraw cash from the account, _____ is used.

a) Cheque	b) Cheque or draft
c) Passbook	d) None of these

8) _____ In this method, funds are transferred instantly.

a) NEFT	b) Bank Draft
c) RTGS	d) Cheque

B) Write the following sentence true or false.

04

- i) Customer Identification Criteria Nationality identification is important in the eyes of the customer
- ii) Once an account is opened in a bank, transactions on it cannot be started for years.
- iii) Recharge and bill payment cannot be done through ATM service.
- iv) Banker's Cheque is also called Pay Order.

Q.2 Write Short Notes.

12

- a) The need for financial literacy.
- b) Types of account holders.
- c) The role of banks in modern technology.
- d) Debit cards.

Q.3 Answer the following questions.

12

- a) Explain the process of closing a bank account.
- b) Explain the various ways of transferring money.

Q.4 Solve the long answer question. (Any One)

12

- a) State the advantages of mobile banking services.
- b) Explain the customer identification criteria

Q.5 Solve the long answer question. (Any One)

12

- a) What is e-banking? Explain the features of e-banking.

OR

- b) Write the advantages and disadvantages of cashless transactions.

Seat No.	
----------	--

Set P

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Fundamentals of Marketing (G08 - 0203)

वार, दिनांक : गुरुवार, २९-०५-२०२५
 वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

कमाल गुण : 60

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 04**
- १) ---- ही विपणनाची मध्यवर्ती संकल्पना आहे.
 अ) नफा मिळविणे ब) विक्री
 क) विनिमय ड) जाहिरात
- २) ---- हा अंतर्गत पर्यावरणाचा घटक नाही.
 अ) मानव संसाधन ब) तंत्रज्ञान
 क) कंपनीची प्रतिमा ड) व्यवस्थापन रचना
- ३) वस्तू व सेवांचे पैशाच्या स्वरूपात दर्शविलेले विनिमय मूल्य म्हणजे ---- होय.
 अ) नफा ब) किंमत
 क) वस्तू ड) विक्रयवृद्धी
- ४) वस्तूच्या विक्री इतिहासातील विविध अवस्था दर्शविणाऱ्या क्रिया म्हणजे ----.
 अ) वस्तू जीवन चक्र ब) आवेष्टन
 क) वृद्धी ड) किंमत
- ५) ---- या बाजारपेठ विभागीकरणामध्ये राष्ट्र, प्रांत, शहर, राज्य, यानुसार बाजारपेठेची विभागणी केली जाते.
 अ) भौगोलिक ब) मानसशास्त्रीय
 क) सामाजिक ड) आर्थिक
- ६) संपूर्ण बाजारपेठेचे लहान भाग पाडणे म्हणजे ---- होय.
 अ) बाजारपेठ विभाजन ब) बाजारपेठ विश्लेषण
 क) बाजारपेठ विशेषीकरण ड) बाजारपेठ प्रमाणीकरण

७) ——— वर्तणूक ही एक अशी प्रक्रिया आहे की जिच्या माध्यमातून व्यक्ती कोणती वस्तू किंवा सेवा केव्हा, कशी आणि कोणाकडून खरेदी करावी याचा निर्णय घेते.

- अ) उपभोक्त्याची ब) राजकीय
क) धार्मिक ड) सामाजिक

८) ——— हे डिजिटल विपणन धोरण आहे.

- अ) टीव्ही जाहिराती ब) ई-मेल विपणन
क) वृत्तपत्र जाहिराती ड) रेडिओ जाहिराती

ब) चूक की बरोबर ते सांगा.

0४

- १) ग्राहकांचे समाधान हा आधुनिक विपणनाचा मुख्य उद्देश आहे.
- २) भाग बाजार हा असंघटित बाजारपेठेचा प्रकार आहे.
- ३) वस्तू जीवन चक्राची तिसरी अवस्था परिपक्वता होय.
- ४) सामाजिक विपणनाचा मुख्य उद्देश लोकांच्या वर्तनात सकारात्मक बदल घडवणे आहे.

प्र.२ थोडक्यात टिपा लिहा. (प्रत्येकी 0३ गुण)

१२

- १) विपणनाचे स्वरूप
- २) नवीन वस्तू विकास संकल्पना
- ३) बाजारपेठ संकल्पना
- ४) हरित विपणन संकल्पना

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 0६ गुण)

१२

- १) ग्राहक खरेदी निर्णय प्रक्रिया.
- २) पारंपारिक आणि आधुनिक विपणन यामधील फरक

प्र.४ खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१२

- १) विपणनाची व्याप्ती आणि कार्ये स्पष्ट करा.
किंवा
- २) वितरण मार्ग निवडीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१२

- १) बाजारपेठेचे प्रकार स्पष्ट करा.
किंवा
- २) ग्राहकांच्या वर्तनावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

Day & Date: Thursday, 29-May-2025
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

08

- Page 3 of 4

- 8) _____ is known as Digital marketing strategy.
- a) TV advertising
 - b) Email marketing
 - c) Newspaper advertising
 - d) Radio advertising

B) State whether True or False

04

- 1) Customer satisfaction is the main objective of modern marketing.
- 2) Stock Exchange is a type of unorganized market.
- 3) The third stage of the product life cycle is maturity.
- 4) The main objective of social marketing is to bring about positive change in people's behavior.

Q.2 Write short notes.

12

- a) Nature of Marketing.
- b) New Product Development Concept.
- c) Market Concept.
- d) Green Marketing concept.

Q.3 Answer the following questions.

12

- a) Consumer buying decision process.
- b) Traditional versus modern marketing.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

12

- a) Explain the Scope and Functions of marketing.

OR

- b) Explain the factors affecting on choice of distribution channels.

Q.5 Answer the following questions. (Any One)

12

- a) Explain the types of market.

OR

- b) Explain the Factors affecting consumer behavior.

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Skill Enhancement
Advanced Operations in Tally (G08-SEC-201)

Day & Date: Friday, 30-May-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options given below. 04

- 1) In Tally. ERP 9, _____ is used when the business receives money from a debtor.

a) receipt voucher	b) payment voucher
c) sales voucher	d) journal voucher
- 2) Which shortcut key is used to enter a Contra Voucher in Tally. ERP 9?

a) F4	b) F5
c) F6	d) F7
- 3) What is the purpose of the Backup feature in Tally. ERP 9?

a) To delete company data permanently
b) To create a copy of company data for safety
c) To restore lost files
d) To merge two company accounts
- 4) _____ shortcut key is used to print reports in Tally. ERP 9.

a) Ctrl + P	b) Ctrl + F9
c) F19	d) Alt + P

B) Write the following statements true or false. 02

- 1) A Purchase voucher is used to record the purchase of goods on credit.
- 2) Tally allows exporting reports in multiple formats like Excel, PDF, and HTML.

Q.2 Write the Short Answer. 06

- a) Contra Voucher
- b) Goods Receipt Note (GRN)

Q.3 Answer the following question. 06

Explain the concept of Purchase Orders and Sales Orders in Tally. ERP 9.

Q.4 Answer the following question. (Any One) 06

a) Explain Payment Voucher and Sales Voucher in Tally.ERP 9.

OR

b) Explain the concept of Budgets and Controls' in Tally.ERP 9

Q.5 Answer the following question. (Any One) 06

a) Which function keys are used for different type voucher entries in Tally. ERP 9?

OR

b) Explain the concept of 'Bill of Materials' in Tally.ERP 9

Seat No.	
----------	--

Set P

बी. कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५

Skill Enhancement

Salesmanship and Sales Management (G08-SEC-202)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ३०-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा.

०४

१) विक्री कौशल्य हा शब्द प्रामुख्याने — पातळीवर वस्तूंच्या विक्रीसाठी वापरला जातो.

अ) संघटनात्मक

ब) वैयक्तिक

क) सामूहिक

ड) व्यवसाय

२) — विक्रेते: मोठ्या प्रमाणात उत्पादने विकणे.

अ) घाऊक

ब) किरकोळ

क) थेट

ड) सल्लागार

३) विक्री कौशल्य ही विक्रेता आणि खरेदीदार यांच्यात समोरासमोर — साधण्याची कला आहे.

अ) संवाद

ब) देवाण घेवाण

क) अदलाबदल

ड) वस्तू

४) आत्मविश्वासू विक्रेता — मध्ये विश्वास निर्माण करतो.

अ) वस्तू

ब) ग्राहक

क) संबंध

ड) व्यवसाय

ब) खालील विधान बरोबर आहे की चूक ते सांगा.

०२

१) विक्री वृद्धी म्हणजे उत्पादन किंवा सेवेची विक्री वाढविण्यासाठी डिझाइन केलेल्या अल्पकालीन विपणन धोरणे आणि प्रोत्साहने.

२) नैतिक विक्री व्यवसाय व्यवहारांमध्ये प्रामाणिकपणा, निष्पक्षता आणि आदर सुनिश्चित करते विश्वास आणि दीर्घकालीन संबंधांना प्रोत्साहन देते.

प्र.२ टीपा लिहा.

०६

अ) विक्रीनंतरच्या सेवा

ब) ग्राहकांचे समाधान

- प्र.३ विक्री प्रोत्साहनाच्या (विक्री वृद्धीच्या) तंत्राचे स्पष्टीकरण द्या. **0६**
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा **0६**
- १) चांगल्या विक्री कौशल्याचे गुण स्पष्ट करा.
किंवा
२) विक्रेत्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा **0६**
- १) विक्री व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
किंवा
२) विक्री व्यवस्थापकाची कर्तव्ये आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Skill Enhancement
Salesmanship and Sales Management (G08-SEC-202)

Day & Date: Friday, 30-May-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) The term salesmanship is mainly used for the sale of goods at a _____ level.

a) Organizational	b) Personal
c) Collective	d) Business
- 2) _____ Salespersons: Sell products in bulk.

a) Wholesale	b) Retail
c) Direct	d) Consultative
- 3) Salesmanship is an art of face-to-face _____ between a seller and a buyer.

a) Communication	b) Exchange
c) Interchange	d) Goods
- 4) A confident salesperson develops trust in _____.

a) Goods	b) Customer
c) Relation	d) Business

B) State whether the following statement True and False 02

- 1) Sales promotion refers to short-term marketing strategies and incentives designed to boost the sales of a product or service.
- 2) Ethical selling ensures honesty, fairness, and respect in business transactions, fostering trust and long-term relationships.

Q.2 Write short note . 06

- a) After Sales Service
- b) Customer Satisfaction

Q.3 Explain the techniques of sales promotion. 06

Q.4 Attempt any one of the following questions. 06

- a) Explain the Qualities of Good Salesmanship.

OR

- b) Explain the Types of Salespersons.

Q.5 Attempt any one of the following questions.

06

a) Explain the Significance of Sales Management.

OR

b) Explain the duties and responsibilities of sales manager.

- प्र.२ टीपा लिहा. 0६
- १) कार्यालय व्यवस्थापकाची कार्यालयातील कार्ये.
 - २) कार्यालयातील फाईलिंग आणि इंडेक्सिंगचे महत्त्व
- प्र.३ टीपा लिहा 0६
- कार्यालयातील फाईलिंग पद्धती
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा 0६
- १) केंद्रीकृत आणि विकेंद्रित फाईलिंग पद्धतीचे संकल्पना आणि त्यातील फरक स्पष्ट करा.
- किंवा
- २) मेलिंग रूममधील कक्ष उपकरणे आणि त्यांचे कार्य चर्चा करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा 0६
- १) कार्यालयामधील इनवर्ड मेलची छाननी आणि हाताळणी प्रक्रिया वर्णन करा.
- किंवा
- २) इंडेक्सिंगचे विविध प्रकार काय आहेत आणि इंडेक्सिंग कार्यालयात का महत्त्वाचे आहे? विषद करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Skill Enhancement
Office Management (G08-SEC-203)**

Day & Date: Friday, 30-May-2025
Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Which of the following is NOT a primary function of an office?

a) Communication	b) Financial management
c) Filing	d) Administrative functions
- 2) What is the most important quality of a good office manager?

a) Leadership qualities	b) Marketing skills
c) Financial skills	d) Political knowledge
- 3) Which of the following filing methods involves storing records in multiple locations across departments?

a) Decentralized filing	b) Centralized filing
c) Alphabetical filing	d) Numerical filing
- 4) Which of the following is NOT considered a key equipment in the mailing room?

a) Time and date stamp	b) Sorting table
c) File folders	d) Addressing machine

B) Indicate whether the statement is True and False 02

- 1) Decentralized filing means all records are stored in one central location.
- 2) Sorting tables are used to organize and distribute incoming mail in the mailing room.

Q.2 Write short notes on the following. 06

- 1) Functions of an office manager in managing the office operations.
- 2) Importance of filing and indexing in an office.

Q.3 Write the Short Notes the following topics. 06

Methods of filing used in offices.

Q.4 Attempt the following questions. (Any One) 06

- 1) Explain the concept of centralized vs decentralized filing systems and their differences.

OR

- 2) Discuss the role of room equipment and accessories in a mailing room.

Q.5 Attempt the following questions. (Any One) 06

- 1) Describe the process of sorting and handling inward mail in an office.

OR

- 2) What are the various types of indexing, and why is indexing important in an office?

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Skill Enhancement
Share Market Trading (G08-SEC-204)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ३०-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.१ अ) दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. ०४**
- १) शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूकदार व वित्तीय उत्पादने विक्रेत्यांना सहाय्यक सेवा देणाऱ्यांना ——— म्हणतात.
- अ) ब्रोकरेज (वित्तीय मध्यस्थ) ब) सेल्समन
 क) व्यापारी ड) सावकार
- २) शेअर्सची खरेदी विक्री करण्यासाठी ——— खाते वापरले जाते.
- अ) आवर्ती ब) बचत
 क) डिमॅट ड) यापैकी नाही.
- ३) इंट्राडे ट्रेडिंग मध्ये शेअर्स ची खरेदी विक्री ——— या काळात केली जाते.
- अ) एक दिवस ब) एक महिना
 क) एक वर्ष ड) पाच वर्ष
- ४) शेअर्स चे भाव वधारत असतील तर त्याला ——— असे म्हणतात.
- अ) स्पॉट मार्केट ब) बुल मार्केट
 क) बियर मार्केट ड) यापैकी नाही.
- ब) खालील विधान सत्य किंवा असत्य ते ओळखा ०२**
- १ ☐ शेअर मार्केट हे एक सार्वजनिक व्यासपीठ आहे जिथे कंपनीचे शेअर्स खरेदी विक्री होतात.
- २ ☐ स्मार्टफोन (मोबाईल) च्या सहाय्याने डिमॅट खाते संचलन करता येत नाही.
- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे द्या. ०६**
- १ ☐ शेअर बाजारातील बुल मार्केट म्हणजे काय? स्पष्ट करा.
- २ ☐ म्युचल फंड म्हणजे काय? स्पष्ट करा.

- प्र.३ थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही दोन) 0६
- १ ☐ मुंबई शेअर बाजार
 २ ☐ बिअर (Bear) मार्केट
 ३ ☐ राष्ट्रीय शेअर बाजार
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा 0६
- १ ☐ डिमॅट खाते काढून त्याद्वारे शेअर्सची खरेदी विक्री कशा पध्दतीने केले जाते स्पष्ट करा.
- किंवा
- २ ☐ प्रतिभूमी म्हणजे काय कोणत्याही चार प्रतिभूमी स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा 0६
- १ ☐ पोर्टफोलिओ म्हणजे काय त्याची मूलतत्त्वे स्पष्ट करा.
- किंवा
- २ ☐ शेअर्स म्हणजे काय शेअर्सचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Set	P
-----	---

**B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April – 2025
Skill Enhancement
Share Market Trading (G08-SEC-204)**

Day & Date: Friday, 30-May-2025
Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Those who provide support services to investors and sellers of financial products in the stock market are called _____.
 - a) Brokerages
 - b) Salesmen
 - c) Traders
 - d) Moneylenders
- 2) _____ account is used to buy and sell shares.
 - a) Recurring
 - b) Savings
 - c) Demat
 - d) None of these
- 3) In intraday trading, shares are bought and sold for a period of _____.
 - a) One day
 - b) One month
 - c) One year
 - d) Five years
- 4) If the price of shares is increasing, it is called _____.
 - a) Spot market
 - b) Bull market
 - c) Bear market
 - d) None of these

B) Explain the following True or False **02**

- 1) A stock market is a public platform where company shares are bought and sold.
- 2) Demat account cannot be operated using a Smartphone (mobile).

Q.2 Write short note **06**

- 1) What is a bull market in the stock market?
- 2) What is a mutual fund?

Q.3 Write the Short Notes (Any Two) 06

- 1) Bombay Stock Exchange (BSE)
- 2) Bear Market
- 3) National Stock Market (NSE)

Q.4 Attempt the following questions. (Any One) 06

1) Explain how shares are bought and sold through a Demat account.

OR

2) What is a security? Explain any four securities.

Q.5 Attempt the following questions. (Any One) 06

1) What is Portfolio? Explain the basics of a portfolio.

OR

2) What are Shares? Explain the different types of shares.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Skill Enhancement
Business Mathematics - II (G08-SEC-205)

Day & Date: Friday, 30-May-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.
 3) Use of soundless calculators is allowed.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options.**04**

- 1) If $\int 5x^4 dx = \underline{\hspace{2cm}}$
 - a) $5x^4$
 - b) x^5
 - c) $5x^5$
 - d) none of these
- 2) If $y = e^x$ then $\frac{dy}{dx}$ is _____.
 - a) e^x
 - b) xe^{x-1}
 - c) xe^x
 - d) e^{x-1}
- 3) The range of the function $f(x) = x^2 + 5$ is _____.
 - a) $[5,9]$
 - b) $(5,9)$
 - c) $(5,9]$
 - d) None of these
- 4) If $y = u + v$ where u and v are differentiable function of x then $\frac{dy}{dx}$ is _____.
 - a) $\frac{du}{dx} \cdot \frac{dv}{dx}$
 - b) $\frac{du}{dx} - \frac{dv}{dx}$
 - c) $\frac{du}{dx} + \frac{dv}{dx}$
 - d) None of these

B) True and False**02**

- 1) $\lim_{x \rightarrow 2} 4x^2 = 16$
- 2) $\log_a m^n = m \log_a n$

Q.2 Answer the following.**06**

- a) Find $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{x^3 + 10x^2 + 4x}{x}$
- b) Define inverse and parametric functions.

Q.3 Attempt the following**06**

Find $\frac{dy}{dx}$ if $x = at^2$ and $y = 2at$

Q.4 Attempt any one of the following.

06

a) Find $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{5^x - 3^x}{x}$

OR

b) Find $\int \frac{\log x}{(1 + \log x)^2} dx$

Q.5 Attempt any one of the following

06

a) If $y = x^3 \log x$ then find $\frac{dy}{dx}$

OR

b) If the total cost function $C = 4 + 2x + x^2$ find the average cost (AC) and marginal cost (MC) at $x = 3$

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.कॉम (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Skill Enhancement
Marathi (G08-SEC-206)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ३०-०५-२०२५

कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 २) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा.

०६

- १) मुलाखत म्हणजे काय?

अ) समाजदर्शन	ब) व्यक्तिदर्शन
क) साहित्यदर्शन	ड) वक्तृत्व
- २) व्यक्तीला समजावून घेण्याचे माध्यम म्हणजे काय?

अ) निवेदन	ब) स्मरणिका
क) निबंध	ड) मुलाखत
- ३) मानवी व्यक्तीमत्त्वाच्या अभिव्यक्तीचा एक प्रकार म्हणजे काय?

अ) मुलाखत	ब) पत्रलेखन
क) संपादन	ड) पेज
- ४) 'माध्यमांतरमीमांसा' हा ग्रंथ कोणाचा आहे?

अ) कल्याण काळे	ब) रवींद्र शोभणे
क) स्नेहल तावरे	ड) शकील शेख
- ५) माध्यमांतराच्या मुख्य प्रकारामध्ये पुढील कोणता प्रकार नाही?

अ) स्थलांतरण	ब) माध्यमांतर
क) अनुकरण	ड) रूपांतर
- ६) साहित्यकृतीच्या माध्यमांतरामध्ये ——— अधिक महत्त्व आहे?

अ) कथेला	ब) निवेदनाला
क) विषयाला	ड) आशयाला

- प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 0६
- १) औपचारिक मुलाखत म्हणजे काय?
 - २) मुलाखत लेखन कौशल्याच्या पद्धती सांगा?
 - ३) कादंबरीतील माध्यमांतर.
 - ४) स्थलांतरण विषयी थोडक्यात माहिती लिहा?
- प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा. 0६
- मुलाखत लेखनाच्या पद्धतीचा परामर्श घ्या?
- प्र.४ दिर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. (कोणताही एक) १२
- १) मुलाखत लेखनाचे प्रकार सोदाहरण विवेचन करा.
किंवा
 - २) माध्यमांतराची कारणे विशद करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Skill Enhancement
Business Communication Skills – II (G08-SEC-207)

Day & Date: Friday, 30-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) The most common layout of a business letter is known as _____ format.
 - a) modified
 - b) block
 - c) semi
 - d) regional
- 2) The final, and least used, style is _____ block.
 - a) Modified
 - b) block
 - c) semi
 - d) regional
- 3) 'CC' stands for _____ in email.
 - a) customer care
 - b) carbon copy
 - c) credit copy
 - d) customer copy
- 4) A business letter should maintain a _____ tone, reflecting professionalism and courtesy.
 - a) reserve
 - b) aggressive
 - c) informal
 - d) formal

B) Say whether the following sentences are true or false. 02

- 1) Email etiquettes promotes clarity and helps establish a foundation of respect and professionalism.
- 2) Email sender must ensure that email is effective, professional, and considerate of the recipient's time.

Q.2 Answer the questions in brief. (Any Two) 06

- a) What does mean by collection letter?
- b) What is the importance of appreciation letter?
- c) How does E-mails help in business communication?
- d) Comment on the full and modified block style.

Q.3 Write short answers. (Any One) 06

- 1) Comment on the structure of business letter.
- 2) What is the theory of business letter writing?

Q.4 Attempt any one of the following questions. 06

a) Comment on the fundamental principles of an effective business letter.

OR

b) Why is it necessary to write an effective emails?

Q.5 Attempt any one of the following questions. 06

a) What are the principles of effective email writing?

OR

b) Write a letter of an apology for being unable to give a booked washing machine in the time to the customer.

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Skill Enhancement
English for Competitive Examination – II (G08-SEC-208)

Day & Date: Friday, 30-05-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Which of the following best describes an *assumption* in verbal reasoning?
 - a) A conclusion drawn from evidence
 - b) A fact that is universally true
 - c) A statement that is taken for granted
 - d) A proven scientific theory
- 2) What is the purpose of identifying the argument in a passage?
 - a) To recognize the main point or viewpoint
 - b) To know the author's background
 - c) To understand the grammar
 - d) To criticize the author
- 3) What is *skimming* in reading comprehension?
 - a) Reading to find specific details
 - b) Quickly reading to get the general idea
 - c) Reading each word carefully
 - d) Reading backward for better memory
- 4) Which of the following is a *factual question* in comprehension?
 - a) What can be inferred from the passage?
 - b) What is the writer's opinion?
 - c) What would happen if the situation changed?
 - d) What is the name of the main character mentioned?

B) Identify True or False 02

- 1) Deductive reasoning is involved in syllogism-based questions.
 - a) True
 - b) False
- 2) *Scanning* is used when you want to relax and enjoy reading
 - a) True
 - b) False

- Q.2 Answer the following questions. 06**
a) Explain the terms *assumption*, *argument*, and *conclusion* with suitable examples.
b) Describe the types of reasoning problems you may encounter in verbal reasoning tests.
- Q.3 Answer the following questions. 06**
Explain the techniques of skimming and scanning. How do they help in improving reading skills?
- Q.4 Attempt any one of the following questions. 06**
a) What are logical sequences? Give examples and explain how to identify the correct order in such problems.
OR
b) How can understanding cause-and-effect relationships help in solving verbal reasoning questions?
- Q.5 Attempt any one of the following questions. 06**
a) How can one effectively answer *factual*, *inferential*, and *vocabulary-based* questions?
OR
b) How do discussion and analysis of comprehension exercises help students improve their critical reading ability?

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Skill Enhancement
English for Specific Purpose – II (G08-SEC-209)

Day & Date: Friday, 30-May-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Which phrase is commonly used to start a presentation?
 - a) "Let me wrap this up..."
 - b) "Thank you for listening..."
 - c) "Let me begin by introducing myself..."
 - d) "That's all for today..."
- 2) Why is sentence construction important in a presentation?
 - a) It helps to present ideas clearly
 - b) It helps to impress the boss
 - c) It helps to confuse the listener
 - d) It helps to make jokes
- 3) What is the purpose of a follow-up email after a sales meeting?
 - a) To cancel the deal
 - b) To thank the client and confirm next steps
 - c) To gossip with the client
 - d) To ask for a job
- 4) Which is a good strategy while writing marketing content?
 - a) Use long and complicated sentences
 - b) Focus only on grammar
 - c) Use confusing terms
 - d) Use clear and attractive language

B) Identify true or false. 02

- 1) Sentence construction is important in a presentation as it helps to present ideas clearly.
 - a) True
 - b) False
- 2) 'Let me explain how it works' is useful phrase while answering client questions.
 - a) True
 - b) False

- Q.2 Answer the following questions. 06**
- a) List and explain ten useful business vocabulary words with their meanings and examples in sentences.
 - b) What is the meaning and need of business presentation?
- Q.3 Attempt the following question. 06**
- Describe three common client objections and explain how to respond to them politely and clearly.
- Q.4 Attempt any one of the following. 06**
- a) Explain any five tips for preparing an effective business presentation.
- OR**
- b) Describe the importance of using appropriate business phrases while giving a presentation. Give examples of phrases for starting, explaining, and concluding.
- Q.5 Attempt any one of the following 06**
- a) Write a short and engaging social media post promoting a new mobile phone brand.
- OR**
- b) Imagine you are a salesperson. Write a dialogue between you and a client who is unsure about buying a product.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
Creative Writing in English – II (G08-SEC-210)

Day & Date: Friday, 30-May-2025
 Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) A good _____ summary will introduce your company and sell your goals and visions in a short, concise way.
 - a) descriptive
 - b) long
 - c) executive
 - d) technical
- 2) _____ gives extra details, like charts, case studies, or anything else that supports business proposal.
 - a) Executive summary
 - b) Financials
 - c) Appendices
 - d) Timeline
- 3) A business proposal is a plan designed to _____ clients, stakeholders, investors, or partners to engage with business.
 - a) Persuade
 - b) tell
 - c) inform
 - d) communicate
- 4) _____ words must be avoided in executive summary.
 - a) Simple
 - b) Captivating
 - c) Common
 - d) Technical

B) Say whether the following sentence are true or false. 02

- 1) A business proposal outlines what your business does and what you can do for your client.
- 2) Executive summary captures the essence of the full document and represents its content faithfully.

Q.2 Answer the questions in brief. (Any two) 06

- a) What does mean by executive summary?
- b) What is the importance of tailoring the proposals?
- c) How to prepare 'a speech note' to deliver a presentation?
- d) Comment on the revision process of business plan.

Q.3 Write short answers to any one of the following. 06

- a) Comment on the structure of executive summary.
- b) Comment on the components of the business proposal.

Q.4 Attempt any one.

06

a) What care must be taken while developing a business proposal?

OR

b) Why is it necessary to set the objectives while developing a business plan?

Q.5 Attempt any one.

06

a) What are the principles of business plan?

OR

b) How is the business plan revised and refined?

Seat No.	
----------	--

Set P

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Skill Enhancement
Urdu (G08-SEC-211)

Day & Date: Friday, 30-05-2025
Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

04

- سوال نمبر 1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابی پرچے میں لکھیے۔
- (A) 1) ٹیلی فون اور موبائل کو کسی مواصلات میں شمار ہوتے ہیں؟
- (A) متون کی مواصلات۔ (B) صوتی مواصلات۔
- (C) متحرک تصویری مواصلات۔ (D) تحریری مواصلات۔
- (2) لہجے کو انگریزی میں کیا کہتے ہیں؟
- (A) Punctuation (B) Communication
- (C) Talk (D) Accent
- (3) پیچیر، فیکس اور ٹیلی گرام کا استعمال کو کسی مواصلات میں ہوتا ہے؟
- (A) قدیم متون مواصلات۔ (B) جدید مواصلات۔
- (C) اُردو مواصلات۔ (D) فارسی مواصلات۔
- (4) کس کے لیے اعراب (حرکات و سکونات) کا جاننا ضروری ہے؟
- (A) صوتی مواصلات۔ (B) ترسیل۔
- (C) تصویری مواصلات۔ (D) تلفظ۔

02

- (B) خانہ پُری کیجیے / صحیح ہے یا غلط۔
- (1) کورر کمپنی کو ہر خط یا پارسل پر وزن کے حساب سے پیسے دینے پڑتے ہیں۔
- (A) صحیح۔ (B) غلط۔
- (2) رموز کا مطلب علامت یا اشارہ کے ہیں۔
- (A) صحیح۔ (B) غلط۔

06

سوال نمبر.2. مختصر جواب لکھیے۔

(1) متحرک تصویر کی مواصلات کسے کہتے ہیں؟

(2) رموز داد قاف کی تعریف لکھیے اور مثالیں دیجیے۔

06

سوال نمبر.3 مختصر جواب لکھیے۔

گفتگو کے آداب بیان کیجیے۔

06

سوال نمبر.4. مفصل جواب لکھیے۔ (کوئی ایک)

(A) زبانی ترسیل کے اقسام لکھیے۔

OR

(B) زبانی ترسیل کی اہمیت و افادیت لکھیے

06

وال نمبر.5. مفصل جواب لکھیے۔ (کوئی ایک)

Communication Skill (A) سے کیا مراد ہے؟

OR

Communication Skill (B) کی اہمیت و افادیت بیان کیجیے۔

Set **P**

Skill Enhancement Commercial Geography (G08-SEC-213)

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) योग्य तेथे सुबक आकृत्या व आलेख काढावेत.

08

- १) शेती ही ——— श्रेणीतील आर्थिक क्रिया आहे.
अ) प्राथमिक
क) तृतीयक
ब) द्वितीय
ड) चतुर्थक
- २) भूपृष्ठाच्या एकूण ——— टक्के क्षेत्रावर जंगल असणे आवश्यक आहे.
अ) ३२
क) ३३
ब) ४२
ड) ४३
- ३) संपूर्ण ——— हीच एक बाजारपेठ हे जागतिकीरणाचे प्रमुख ध्येय होय.
अ) राज्य
क) जग
ब) देश
ड) यापैकी नाही
- ४) ओपेक ही संघटना ——— शी संबंधित कार्य करते.
अ) नैसर्गिक वायू
क) दगडी कोळसा
ब) खनिज तेल
ड) यापैकी नाही

OR

- १) प्राथमिक श्रेणीतील लोकांचे प्रमाण ग्रामीण भागापेक्षा शहरी भागामध्ये जास्त असते.
- २) ओपेक ही खनिज तेलाशी संबंधित कार्य करणारी जागतिक संघटना आहे.

03

- १) डब्लूटीओ (WTO) ची कार्य
- २) प्राथमिक व्यवसायाची वैशिष्ट्ये

- प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. 0६
आर्थिक क्रिया म्हणजे काय ते सांगून मानवी आर्थिक क्रियांवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 0६
१) मानवी व्यवसाय म्हणजे काय ते सांगून मानवाचे प्राथमिक श्रेणीतील व्यवसाय स्पष्ट करा.
किंवा
२) जागतिकीकरण म्हणजे काय ते सांगून त्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 0६
१) डब्ल्यू टी ओ व ओपेक या व्यापारी संघटनांची रचना, कार्ये व उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
किंवा
२) प्राथमिक व द्वितीयक व्यवसायाची वैशिष्ट्ये लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

**B.Com.(Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April - 2025
Skill Enhancement
Commercial Geography (G08-SEC-213)**

Day & Date: Friday, 30-May-2025
Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Neat figures and graphs should be drawn from the following.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) Agriculture is an economic activity in the _____ category.

a) Primary	b) Secondary
c) Tertiary	d) Quaternary
- 2) Forests must be present on the total _____ percent of the earth's surface.

a) 32	b) 42
c) 33	d) 43
- 3) The entire _____ is a single market, which is the main goal of globalization.

a) State	b) Country
c) World	d) None of these
- 4) OPEC is an organization that works related to _____.

a) Natural gas	b) Mineral oil
c) Coal	d) None of these

B) Explain the following True and False 02

- 1) The proportion of primary class people is higher in urban areas than in rural areas.
- 2) OPEC is a world organization that works related to mineral oil.

Q.2 Write short notes 06

- 1) Functions of WTO.
- 2) Characteristics of primary occupations.

Q.3 Write a brief answer to the following question. 06

What are economic activities? Describe factors affecting human economic activities.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 06

- 1) What is human occupation and explain the primary occupations of humans.

OR

- 2) Explain what is globalization and explain its advantages and disadvantages.

Q.5 Answer the following questions. (Any One) 06

- 1) Explain the structure, functions and objectives of the trade organizations WTO and OPEC.

OR

- 2) Write the characteristics of primary and secondary occupations.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Skill Enhancement
Hindi (G08-SEC-214)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ३०-०५-२०२५
 समय: दोपहर १२:०० से ०१:३०

कमाल गुण: ३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
 २) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न निर्धारित अंक दर्शाते हैं।

- प्र.१ अ) निम्नलिखित प्रश्नों में से सही पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए।** **०४**
- १) साक्षात्कार का अर्थ — है।
 अ) साक्षी होना ब) साक्षी के रूप में प्रस्तुत होना
 क) सवाल जवाब ड) उपर्युक्त सभी
- २) प्रात्यक्षिक कार्य के — चरण हैं।
 अ) तीन ब) पाँच
 क) सात ड) चार
- ३) पटकथा को — भाषा में स्क्रीन कहते हैं।
 अ) अंग्रेजी ब) हिंदी
 क) मराठी ड) उर्दू
- ४) पटकथा लेखन में — महत्वपूर्ण है।
 अ) संवाद ब) घटना
 क) पात्र ड) सभी
- ब) निम्नलिखित अवतरण सही है या गलत लिखिए।** **०२**
- १) “जो परदे पर दिखाई जाती है वह पटकथा है”।
 २) “साक्षात्कार के लिए प्रश्न एवं उत्तर की आवश्यकता नहीं है”।
- प्र.२ निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए।** **०६**
- अ) साक्षात्कार का उद्देश्य लिखिए।
 ब) पटकथा कार्य का महत्व लिखिए।
- प्र.३ टिप्पणियाँ लिखिए।** **०६**
- पटकथा लेखन के तत्व।

प्र.४ निबंधात्मक प्रश्न लिखिए।

0६

अ) साक्षात्कार का अर्थ बताकर उसकी परिभाषा एवं महत्व लिखिए ।

अथवा

ब) प्रेम कथा पर आधारित किसी एक पटकथा को लिखिए।

प्र.५ निबंधात्मक प्रश्न लिखिए।

0६

अ) पटकथा का अर्थ परिभाषा एवं स्वरूप लिखिए।

अथवा

ब) आपके महाविद्यालय के प्रधानाचार्य का साक्षात्कार लिखिए।

Set	P
-----	---

बी.कॉम. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Budget Preparation and Approval (G08-0215)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५

कमाल गुणः ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ अ) खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 0४

१) राज्यघटनेतील कलम ——— नुसार केंद्र सरकारला प्रत्येक वर्षाचा अर्थसंकल्प संसदेत सादर करणे आवश्यक आहे.

- अ) १२ ब) १५0
क) ११२ ड) ९

२) भारताचा अर्थसंकल्प — सादर करतात.

- अ) पंतप्रधान ब) वित्तमंत्री
क) लोकसभा सभापती ड) उपपंतप्रधान

३) भारतात आर्थिक वर्ष ---- पासून सुरू होते.

- अ) 1 जून ब) 1 जानेवारी
क) 31 डिसेंबर ड) 1 एप्रिल

४) राज्यघटनेतील कलम 109 नुसार केंद्रीय अर्थसंकल्प प्रथम — मांडला जातो.

- अ) राज्यसभेत ब) लोकसभेत
क) विधान परिषदेत ड) विधानसभेत

ब) खालील विधान सत्य किंवा असत्य ओळखा ०२

१) कोणताही अर्थसंकल्प महसूली अर्थसंकल्प आणि भांडवली अर्थसंकल्प अशा दोन विभागात विभागलेला असतो.

२) केंद्र सरकारच्या खर्चाचे व महसुलाचे लेखापरीक्षण भारताचे नियंत्रक आणि महालेखा परीक्षक करत नाहीत.

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. 06

- अ) पुरवणी मागण्या म्हणजे काय?
ब) राष्ट्रीय वित्त नियंत्रक व लेखापरीक्षक याविषयी माहिती द्या.

- प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. 0६
 अ) भांडवली खाते
 ब) वार्षिक आर्थिक विवरणपत्र (ग्रीन बुक)
- प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
 अ) अर्थसंकल्पाच्या विविध अवस्था स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) भारतीय राज्यघटनेतील अर्थसंकल्पासंबंधी महत्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 0६
 अ) अर्थसंकल्पाचा अर्थ सांगून अर्थसंकल्प संरचना स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) अर्थसंकल्प मंजूरी प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set **P**

B.Com. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Budget Preparation and Approval (G08-0215)

Day & Date: Monday, 19-05-2025
 Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A) Choose the correct alternatives from the options. 04

- 1) According to the Article _____ in the Constitution, it is essential to Central Government to present the budget to the Parliament every year.

a) 12	b) 150
c) 112	d) 9
- 2) Budget of India is presented by _____.
 - a) Prime Minister
 - b) Finance Minister
 - c) Speaker of Lok Sabha
 - d) Deputy Prime Minister
- 3) Financial year In India starts from _____.

a) June 1	b) January 1
c) December 31	d) April 1
- 4) According to Article 109 of the Constitution, the Union Budget is first presented in the _____.

a) Rajya Sabha	b) Lok Sabha
c) legislative Council	d) Legislative Assembly

B) True or False. 02

- 1) Any budget is divided into two sections namely revenue budget and capital budget.
- 2) The Comptroller and Auditor General of India does not audit the expenditure and revenue of the Central Government.

Q.2 Answer the following in short. 06

- a) What is supplementary demand?
- b) Give information about National Financial Control and Audit.

Q.3 Write Short Note 06

- a) Capital Account
- b) Annual Financial Statement (Green Book)

Q.4 Attempt any one of the following question in detail. 06

a) Explain the different stages of budgeting.

OR

b) Explain the important provisions relating to budget in the Constitution of India.

Q.5 Attempt any one of the following question in detail. 06

a) Explain the meaning and structure of the budget.

OR

b) Explain the budget approval process.